

BILTEN

HRVATSKA NARODNA BANKA

176

Godina XVII • Prosinac 2011.

BILTEN 176

IZDAVAČ

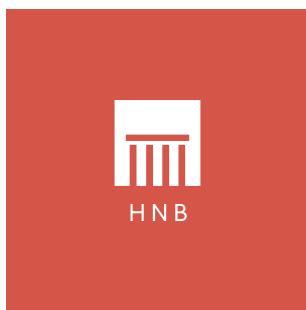
Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 01/4564-555
Telefon: 01/4565-006
Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Podaci se objavljaju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).
Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 550 primjeraka

ISSN 1331-6036 (tisk)
ISSN 1334-0042 (online)

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN 176

Zagreb, prosinac 2011.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomske indikatori

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Površina (km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (mil.)	4,440	4,440	4,440	4,439	4,442	4,440	4,436	4,434	4,429	4,417
BDP (mil. HRK, tekuće cijene) ^a	192.289	208.796	228.932	247.428	266.652	291.044	318.308	345.015	335.189	334.564
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	25.738	28.189	30.265	33.009	36.034	39.745	43.390	47.765	45.669	45.917
BDP po stanovniku (EUR)	5.797	6.349	6.816	7.436	8.112	8.951	9.781	10.772	10.311	10.396
BDP, realna godišnja stopa rasta (%)	3,7	4,9	5,4	4,1	4,3	4,9	5,1	2,2	-6,0	-1,2
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1
Tekući račun platne bilance (mil. EUR)	-776	-2.030	-1.818	-1.357	-1.895	-2.636	-3.119	-4.217	-2.369	-512,5
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-3,0	-7,2	-6,0	-4,1	-5,3	-6,6	-7,2	-8,8	-5,2	-1,1
Izvoz robe i usluga (% BDP-a)	42,0	39,5	43,4	43,1	42,4	42,7	42,2	41,7	35,4	38,3
Uvoz robe i usluga (% BDP-a)	46,8	48,8	50,0	48,9	48,3	49,2	49,3	49,5	38,9	38,5
Inozemni dug (mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	13.609	15.144	19.884	22.933	25.990	29.725	33.721	40.590	45.244	46.514
Inozemni dug (% BDP-a)	52,9	53,7	65,7	69,5	72,1	74,8	77,7	85,0	99,1	101,3
Inozemni dug (% izvoza robe i usluga)	125,9	136,1	151,3	161,0	170,2	175,0	184,2	203,9	280,0	264,4
Opplaćeni inozemni dug (% izvoza robe i usluga) ^{e, d}	27,5	27,5	21,3	22,5	25,0	37,3*	35,1*	29,6*	47,2*	42,2*
Bruto međunarodne pričuve (mil. EUR, na kraju razdoblja)	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307	9.121	10.376	10.660
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,4	5,2	4,6	7,0	7,2
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451	7,3251	7,3244	7,3062	7,3852
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784	4,9855	5,1555	5,0893	5,5683
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228	7,3360	7,2232	7,3396	7,2862
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392	5,3660	4,9344	5,2804	5,5000
Ukupni fiskalni saldo konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	-5,9	-4,3	-5,4	-4,2	-3,5	-3,4	-3,0	-2,1	-4,5	-5,3
Javni dug (% BDP-a) ^f	35,2	34,8	35,4	37,6	38,2	35,4	32,9	29,2	35,1	41,3*
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2	9,6	8,4	9,1	11,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6	44,2	44,5	43,3	41,1

^a Podaci za razdoblje od 2008. do 2010. privremeni su.

^b Stopa inflacije mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c U sklopu obveza preuzetih u pretpriступnim pregovorima s Europskom komisijom na početku 2008. stupile su na snagu promjene u pravnoj regulativi vezane uz praćenje inozemnog zaduživanja. Stanje inozemnog duga na kraju 2007. prikazano je prema starom sustavu izvještavanja. Da bi se omogućila godišnja usporedba, stanje inozemnog duga na kraju 2007. izračunato je i na osnovi novog sustava izvještavanja, koji pokazuje da bi stanje duga bilo veće za 365 mil. EUR te bi iznosilo 34.086 mil. EUR. Od početka 2009. u primjeni je novi, unaprijedeni sustav obrade podataka, pri čemu je, radi usporedivosti, izračunato i stanje duga na kraju 2008., koje bi prema tom sustavu bilo veće za 366 mil. EUR te bi iznosilo 40.956 mil. EUR.

^d Oplate inozemnog duga uključuju oplate glavnice s osnove obveznika, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita (isključujući obveze prema vlasnički povezanim poduzećima) te ukupne oplate kamata, bez oplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni fiskalni saldo (GFS 2001) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001., pri čemu je HAC isključen od 2008. U izračun salda uključene su godišnje isplate povrata duga umirovljenicima (opširnije objašnjenje metodologije izračuna salda vidi u Biltenu HNB-a, br. 165, u Okviru 4.).

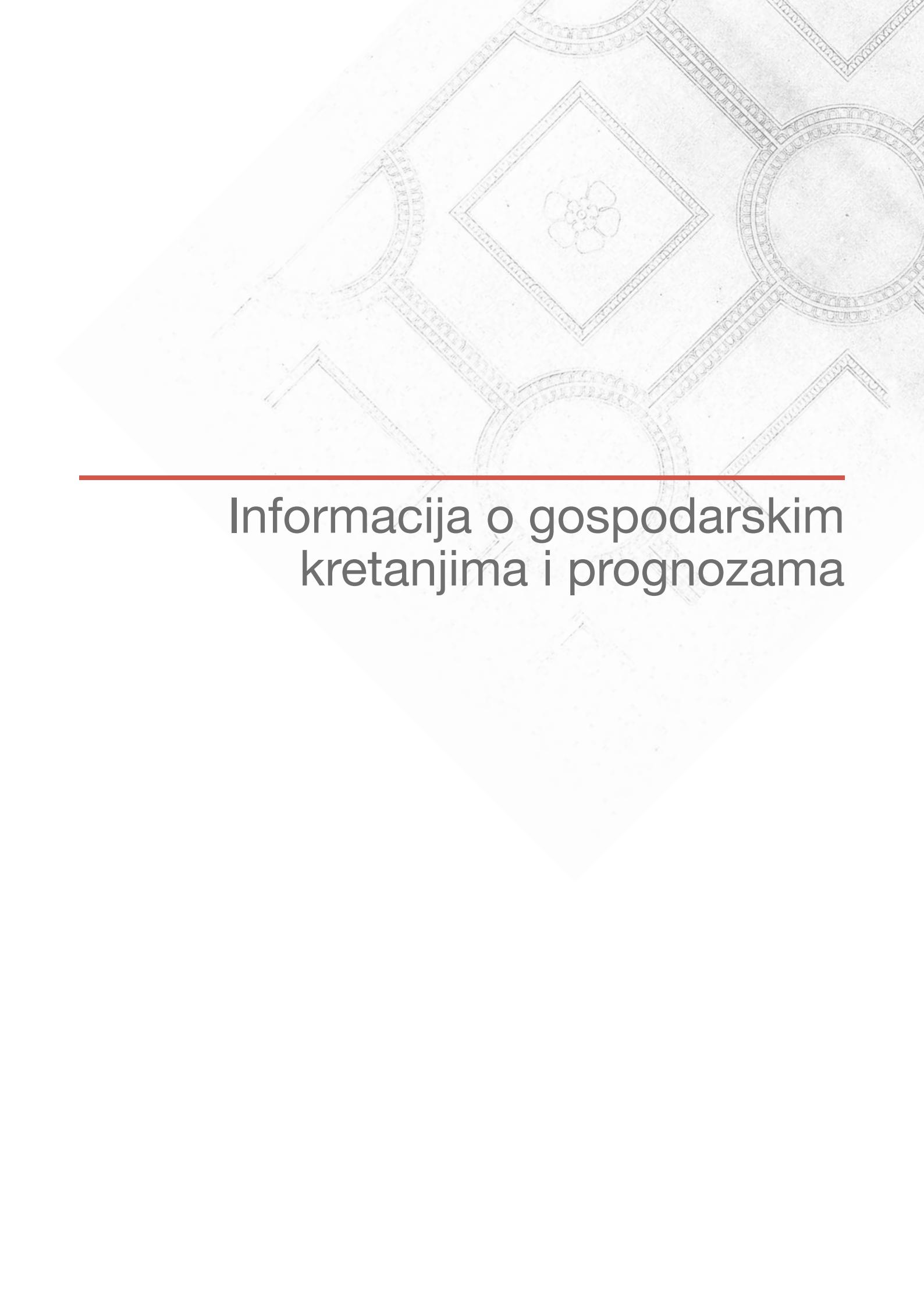
^f Javni dug je dug opće države. Od 2008. dug HAC-a isključen je iz duga opće države.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama	
1. Sažetak	3
2. Kretanja u globalnom okružju	5
Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri	7
Tečajevi i cjenovna kretanja	7
Kretanja referentnih kamatnih stopa	8
3. Agregatna potražnja i ponuda	9
Agregatna potražnja	9
Agregatna ponuda	11
4. Tržište rada	12
5. Inflacija	13
6. Vanjska trgovina i konkurentnost	14
Okvir 1. Glavne odrednice priljeva inozemnih izravnih ulaganja	16
Okvir 2. Utjecaj inozemnih izravnih ulaganja na učinkovitost poslovanja nefinancijskih poduzeća i robni izvoz	17
Okvir 3. Realni efektivni tečajevi kune na razini pojedinih djelatnosti prerađivačke industrije i njihov utjecaj na izvoz	19
7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala	25
Uvjeti financiranja	25
Inozemni tokovi kapitala	27
Okvir 4. Važnost kreditnog rasta za oporavak gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj	28
8. Monetarna politika	29
9. Javne financije	30
Prihodi, rashodi i transakcije u nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države	30
Manjak i dug konsolidirane opće države	31
Okvir 5. Ciklički prilagođen proračunski saldo Republike Hrvatske	32
10. Odstupanja od prethodne projekcije	34
Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama	
A. Monetarni i kreditni agregati	40
Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati	40
B. Monetarne institucije	41
Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija	41
Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive	42
C. Hrvatska narodna banka	43
Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke	43
D. Banke	45
Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka	45
Tablica D2: Inozemna aktiva banaka	46
Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države	47
Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora	47
Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima	48
Tablica D6: Depozitni novac kod banaka	48
Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka	49
Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka	49
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca	50
Tablica D10: Inozemna pasiva banaka	50
Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka	51
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka	51
E. Stambene štedionice	53
Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica	53
F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost	54
Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	54
Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	55
Tablica F3: Obvezne pričuve banaka	56
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka	57
G. Finansijska tržišta	58
Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule	58
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima	59
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule	60
Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	61
Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	62
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja	63
H. Gospodarski odnosi s inozemstvom	64
Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica	64
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge	65
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi	66
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja	67
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja	68
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica	70
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka	71
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost	72
Tablica H9: Godišnji i mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke	74
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja	75
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune	76
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima	77
Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	79
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima	80
Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora	82
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica	84
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja	85
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja	85
Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja	86

I. Državne financije – izabrani podaci			
Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti	87	Tablica J3: Prosječne mjesecne neto plaće	91
Tablica I2: Operacije državnog proračuna	88	Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	92
Tablica I3: Dug središnje države	89	Popis banaka i štedionica	93
J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci			
Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri prozvođačima	90	Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke	94
Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	91	Kratice i znakovi	95

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama

1. Sažetak

Hrvatsko je gospodarstvo u trećem tromjesečju 2011. imalo blagi rast, ponajprije zbog povoljnijih rezultata u izvozu turističkih usluga.

Globalni se rast u drugoj polovini 2011. usporio, a većina je prognoza gospodarskog rasta za 2012. snažena.

U Hrvatskoj se 2012. očekuje gospodarska stagnacija, te bi se blagi rast mogao zabilježiti tek 2013.

Nepovoljna kretanja na tržištu rada nastavila su se i u drugom polugodištu 2011., a mogla bi se zaustaviti tek početkom 2013.

Inflacija potrošačkih cijena u 2012. i 2013. vjerojatno će se kretati oko 2,5% godišnje i ne bi trebala biti izazov za vođenje monetarne politike.

U 2011. godini mogao bi se ostvariti pozitivan saldo tekućeg računa.

Uvjeti financiranja domaćih sektora u drugoj su se polovini 2011. pogoršali i neizvjesno je kako će se kretati u bliskoj budućnosti.

Monetarna politika i dalje će podržavati visoku likvidnost, sve dok ona ne ugrožava stabilnost tečaja.

Realni se BDP u trećem tromjesečju 2011. povećao u odnosu na prvu polovinu godine, uglavnom zbog uspješne turističke sezone. Istodobno je domaća potražnja stagnirala. U nastavku godine rast bi se mogao usporiti prije svega zbog slabljenja domaće potražnje, ali i nižeg rasta potražnje iz inozemstva. Očekuje se tako da bi na razini cijele 2011. realni rast BDP-a mogao iznositi samo 0,4%.

Sve projekcije globalnoga gospodarskog rasta upućuju na izrazito usporavanje oporavka razvijenih gospodarstava te intenziviranje negativnih rizika u idućem razdoblju. Glavni su uzrok snižavanja očekivanih stopa rasta lošije prognoze gospodarskih kretanja za SAD i EU te njihovi izravni i neizravni učinci na ostala razvijena tržišta i tržišta u nastajanju.

Očekivana stagnacija domaćega gospodarstva u 2012. određena je u prvom redu nižim rastom potražnje iz inozemstva te prognoziranim fiskalnom konsolidacijom. Slabljenje izvozne potražnje poglavito zrcali nepovoljna kretanja i očekivanja niskog rasta u članicama EU, kao i strukturne slabosti hrvatskoga gospodarstva. Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, očekuje se da će se radi očuvanja kreditnog rejtinga Vlada odlučiti na štedljiv proračun i nastavak strukturnih reforma za jačanje konkurentnosti domaćega gospodarstva. Prvi pozitivni rezultati takvih mjera očekuju se tek u 2013. godini, kada bi glavni generator još uvijek skromnog rasta trebao biti izvoz robe i usluga, uz jačanje kapitalnih ulaganja prije svega privatnog sektora.

Nepovoljna kretanja na tržištu rada iz prve polovine 2011. zabilježena su i u trećem tromjesečju. Nastavio se tako povećavati broj nezaposlenih i smanjivati broj zaposlenih osoba, a slična se kretanja predviđaju i za 2012. godinu. Pozitivne reakcije tržišta rada na oporavak gospodarske aktivnosti trebale bi postati vidljive tek u 2013. U skladu s time prosječna stopa registrirane nezaposlenosti mogla bi tijekom 2012. dosegnuti 18,7%. Kad je riječ o plaćama, i u drugoj polovini 2011. nastavio se nominalni rast, ali ako se uzme u obzir i kretanje potrošačkih cijena, realne su plaće stagnirale. Kako se za 2012., ali i 2013., očekuje stagnacija plaća u javnom sektoru i tek blagi rast u privatnome, prosječne nominalne plaće moguće u gospodarstvu imati nizak nominalni rast, dok bi realno iskazane mogle pasti.

U 2011. očekuje se prosječna godišnja stopa inflacije od 2,3%. Tijekom 2012. također se očekuje stabilna i niska inflacija, pri čemu bi prosječna godišnja stopa mogla biti jednaka onoj iz 2011. godini. Uvozni će se inflatori pritisći smanjiti odražavajući smanjenje prosječne cijene sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu nakon usporavanja globalnoga gospodarskog rasta. Tijekom 2012. moguće bi porasti administrativno regulirane cijene, pa se za početak trećega tromjesečja predviđa poskupljenje plina i zagrijavanja stana. U 2013. godini očekuje se blagi porast inflacije: na 2,6%. Prognozirana inflacija potrošačkih cijena viša je u usporedbi s 2012., prije svega zbog predviđenog ukidanja nulte stope PDV-a na određene proizvode u siječnju 2013., što će imati najveći utjecaj na kretanje cijena prehrane, a nešto manji na povećanje cijena koje isključuju prehranu i energiju.

Dvogodišnji trend kontrakcije manjka na tekućem računu platne bilance nastavio se i tijekom prva tri tromjesečja 2011. Ponajprije zahvaljujući robnom manjku, koji se tijekom krize gotovo preplovio, saldo tekućeg računa platne bilance mogao bi u 2011. iznositi 0,4% ocijenjenog BDP-a, što bi bila njegova prva pozitivna razina u posljednjih petnaestak godina. Slična bi se kretanja mogla nastaviti i tijekom 2012. i 2013. godine.

U drugom je polugodištu 2011. zabilježeno pogoršanje uvjeta financiranja domaćih sektora. Pritom se posebno ističe skok troškova financiranja države na domaćem, ali i na inozemnom tržištu. Pooštovanje uvjeta na međunarodnom tržištu duga u drugoj polovini 2011. odnosi se na zamjetan rast zbroja prinosa na generičku njemačku desetogodišnju obveznicu i indeksa EMBI za Hrvatsku, povećanje zahtijevanih prinosa na državne obveznice rubnih zemalja eurozone i snažan rast premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za obveznice banaka majki pet najvećih domaćih banaka. U takvim prilikama kamatne stope za većinu kredita odobrenih domaćem privatnom sektoru također su se povećale. Uvjeti financiranja domaćih sektora u 2012. i 2013. godini krajnje su neizvjesni. Stanje na svjetskom finansijskom tržištu upozorava na izrazitu nesklonost riziku, prije svega zbog problema povezanih s održivosti javnih finansija sve većeg broja zemalja iz eurozone. Opisana kretanja pokazuju da se poboljšanje uvjeta financiranja za hrvatsku državu, a potom i domaći privatni sektor, može očekivati tek kada Vlada RH svoje javne finančije svede u održive okvire.

Kada je riječ o politici središnje banke, HNB već duže vrijeme podržava visoku kunsku likvidnost domaćega bankovnog sustava i tako nastoji djelovati na uvjete financiranja na domaćem tržištu kako bi potaknuo snažniji oporavak kreditne aktivnosti banaka. No, do sadašnja kretanja pokazuju da postoje ograničenja u nastojanju da se samo ekspanzivnom monetarnom politikom pridonesе oživljavanju kreditne i realne aktivnosti. Pritom središnja banka ne odstupa od politike održavanja stabilnosti tečaja domaće valute, što se potvrdilo u trećem tromjesečju 2011. kada je deviznim intervencijama, a u listopadu i povisivanjem

U 2011. nastavlja se povećavanje fiskalnog manjka i javnog duga opće države. Za 2012. i 2013. projicirana je snažna fiskalna konsolidacija.

Svodna tablica daje prikaz središnjih projekcija, pri čemu su

Tablica 1. Svodna tablica projiciranih veličina

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)								
BDP	4,9	5,1	2,2	-6,0	-1,2	0,4	-0,2	1,2
Osobna potrošnja	3,2	6,3	0,8	-8,5	-0,9	0,2	-0,4	0,3
Državna potrošnja	4,5	5,6	1,9	0,2	-0,8	-0,3	-3,5	-1,4
Bruto investicije u fiksni kapital	11,1	7,1	8,2	-11,8	-11,3	-7,2	1,6	3,0
Izvoz robe i usluga	5,8	3,7	2,2	-17,3	6,0	-0,7	1,6	3,4
Uvoz robe i usluga	8,3	6,2	3,3	-20,4	-1,3	-4,8	0,9	1,5
Tržište rada								
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	16,6	14,8	13,2	14,9	17,4	17,9	18,7	18,5
Stopa nezaposlenosti (anketna)	11,8	9,6	8,4	9,1	11,8	13,1	13,6	13,5
Cijene								
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	2,3	2,6
Javne financije (% BDP-a)								
Ukupni fiskalni saldo opće države	-3,4	-3,0	-2,1	-4,5	-5,3	-5,7	-4,6	-3,2
Javni dug ^a	35,4	32,9	29,2	35,1	41,3	45,1	51,8	53,2
Vanjski sektor								
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-6,9	-7,2	-8,8	-5,2	-1,2	0,4	0,5	0,9
Roba	-21,0	-21,7	-22,6	-16,2	-13,0	-11,9	-11,7	-11,0
Usluge	14,3	14,7	14,8	12,6	12,8	13,8	13,8	13,6
Dohodak	-3,0	-2,5	-3,3	-3,9	-3,4	-3,7	-3,9	-4,1
Tekući transferi	2,8	2,4	2,2	2,3	2,4	2,2	2,3	2,3
Bruto inozemni dug (% BDP-a)	74,8	77,7	85,0	99,1	101,3	98,9	99,1	97,0
Monetarna kretanja (stope promjene, %)								
Ukupna likvidna sredstva – M4	18,0	18,3	4,3	-0,9	4,4	4,7	5,2	6,2
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^b	18,8	19,0	3,9	-0,6	3,2	3,7	5,3	6,2
Plasmani banaka privatnom sektoru	22,9	15,0	10,5	-0,6	6,8	5,1	3,6	5,0
Plasmani banaka privatnom sektoru ^b	24,1	15,9	8,5	-0,3	3,5	3,7	4,0	5,3

^a Javni dug za 2012. i 2013. uključuje mogući učinak preuzimanja dugova brodogradilišta u državnom vlasništvu.

^b Isključujući utjecaj tečajnih promjena

Napomena: Ocjene za 2011. i projekcije za 2012. izvedene su na osnovi podataka dostupnih do 10. prosinca 2011.

Izvori: DZS; MF; HNB

izraženiji rizici da će realni BDP i inflacija na kraju biti niži od središnjih projekcija.

Disperzija rizika oko središnje projekcije gospodarskog rasta i inflacije u projekcijskom je razdoblju asimetrična, odnosno vjerojatnost da će realizirani rast BDP-a i realizirana inflacija u projekcijskom razdoblju biti niži od središnje projekcije veća je od vjerojatnosti da će ostvarenja biti viša od projiciranih veličina.

Visoka razina neizvjesnosti glede budućnosti eura kao i nadalje izraženi problemi u javnim financijama nekih članica eurozone mogli bi rezultirati nižim rastom glavnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera i poslijedno nižom potražnjom za domaćom robom i uslugama. To bi dovelo i do nepovoljnijeg kretanja BDP-a nego što se trenutačno predviđa. Osim toga, pitanje je hoće li se Vlada RH uistinu odlučiti za fiskalnu konsolidaciju intenziteta koji je predviđen u ovoj projekciji. Izostanak predviđenih fiskalnih mjera mogao bi značiti i gubitak investicijskoga kreditnog rejtinga sa svim nepovoljnim posljedicama koje iz toga proizlaze.

Kad je riječ o inflaciji, glavni rizik koji bi mogao prouzročiti da ona bude niža jest slabija domaća potražnja. Rizici koji bi mogli uzrokovati višu inflaciju poglavito se odnose na izraženiji prijenos prijašnjeg poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu na domaće cijene kao i brži rast cijena nafte i drugih sirovina bude li usporavanje svjetskoga gospodarstva manje izraženo od očekivanoga. Jačanje geopolitičkih napetosti također može potaknuti rast cijena nafte. Moguć je i brži rast cijena pod utjecajem administrativnih odluka, povezanih s fiskalnom konsolidacijom.

U odnosu na prethodnu službenu projekciju snižene su očekivane stope realnog rasta BDP-a za 2011. i 2012., a smanjene su i prognoze inflacije potrošačkih cijena.

Bez fiskalne konsolidacije i strukturnih reforma perspektiva je hrvatskoga gospodarstva vrlo loša.

Prethodnom projekcijom za 2011. bio je prognoziran rast BDP-a od 1,0%, ali u ovoj je projekciji rast snižen na 0,4%. To je pretežno rezultat zamjetne korekcije očekivane stope rasta investicija u fiksni kapital. Kad je riječ o 2012., u prošloj se projekciji očekivao nastavak gospodarskog oporavka i stopa rasta od 2,2%. Međutim, bitno izmijenjene prilike u međunarodnom okružju te previđena, razmjerno snažna, fiskalna konsolidacija u domaćim javnim finansijama rezultirale su velikom korekcijom očekivane promjene realnog BDP-a pa godišnja stopa sada iznosi -0,2%. Ocenjena prosječna godišnja stopa inflacije u 2011. niža je u odnosu na prognozu iz lipnja 2011. za 0,5 postotnih bodova. Spomenuto odstupanje rezultat je domaće potražnje slabije od očekivane, a koja ograničava prijenos poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu na domaće prehrambene i industrijske proizvode. Korekcija projicirane inflacije za 2012. odražava niži globalni rast kao i stagnantna kretanja domaće potražnje.

Perspektiva hrvatskoga gospodarstva na kraju 2011. godine iznimno je loša. Slabljenje izvozne potražnje, pogoršanje uvjeta financiranja i nužnost provođenja fiskalne konsolidacije nepovoljno će se odraziti na mogućnosti rasta u 2012. godini. Štoviše, mogućnosti rasta u srednjem roku ovisit će o reakciji ekonomske politike na spomenute izazove.

2. Kretanja u globalnom okružju

Sve projekcije rasta globalne ekonomije upućuju na izraženo usporavanje oporavka razvijenih gospodarstava te istodobno intenziviranje negativnih rizika u sljedećem razdoblju. Glavni su uzrok snižavanja očekivanih stopa rasta lošije prognoze gospodarskih kretanja za SAD i EU te njihovi izravni i neizravni učinci na ostala razvijena gospodarstva i tržišta u nastajanju. Nakon

što su MMF-ove projekcije iz rujna pokazale znatno snižen rast globalnog BDP-a za 2011. i 2012., najnovije projekcije Europske komisije iz studenoga predviđaju još niže stope. Za 2011. i 2012. tako se očekuje globalna stopa rasta od 3,7% odnosno 3,5%, a takva se dinamika predviđa i u 2013., uz stopu rasta od samo 3,6%. Snižene su i projicirane stope rasta zemalja u

Tablica 2. Kretanja u svjetskom gospodarstvu i okružju

	2010.	2011.		2012.		2013.
		Aktualna projekcija	Δ Prethodna projekcija	Aktualna projekcija	Δ Prethodna projekcija	
BDP (realne stope promjene, %)						
Svijet	5,0	3,7	-0,7	3,5	-1,0	3,6
Eurozona	1,9	1,5	-0,1	0,5	-1,3	1,3
SAD	3,0	1,6	-1,2	1,5	-1,4	1,3
Kina	10,3	9,2	-0,4	8,6	-0,9	8,2
Glavni vanjskotrgovinski partneri RH	1,8	1,7	-0,3	1,0	-1,6	1,2
Italija	1,5	0,5	-0,6	0,1	-1,2	0,7
Njemačka	3,7	2,9	0,4	0,8	-1,3	1,5
Slovenija	1,4	1,1	-0,9	1,0	-1,4	1,5
Austrija	2,3	2,9	0,5	0,9	-1,4	1,9
Bosna i Hercegovina	0,9	1,9	-0,3	1,9	-2,1
Srbija	1,0	2,5	-0,5	3,0	-2,0
Cijene						
HICP u eurozoni (godišnja stopa promjene)	1,6	2,6	0,1	1,7	-0,2	1,6
Cijene nafte (USD/barel)	79,0	103,1	-10,5	97,2	-18,2	94,3
Cijene nafte (godišnja stopa promjene)	27,9	30,5	-13,3	-5,7	-7,3	-3,0
Cijene sirovina bez energije (godišnja stopa promjene)	26,3	21,2	-3,8	-4,7	-0,4	-3,9
LIBOR 3M EUR (na kraju godine)	1,01	1,23	-0,8	1,31	1,42 ^a
Tečaj EUR/USD	1,32	1,39	-0,03	1,34	-0,1	1,35
Tečaj EUR/CHF	1,38	1,23	-0,07	1,23	-0,1	1,28

^a Podatak se odnosi na prvo tromjesečje 2013.

Izvori: EK; MMF; Consensus Forecasts; Bloomberg

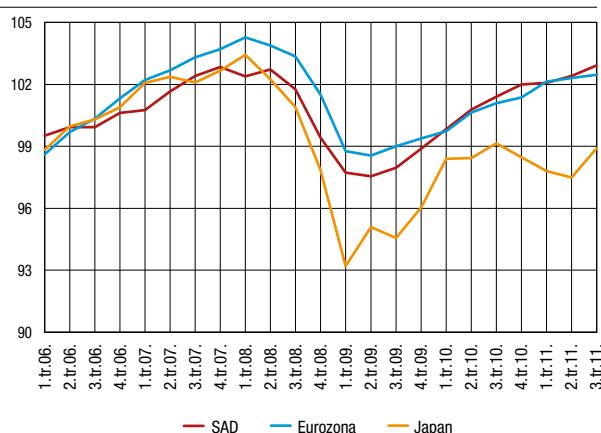
razvoju i zemalja s tržištema u nastajanju u 2012. godini, a za 2013. uglavnom se tek ponegdje predviđa njihovo blago povećanje. Pritom zemlje u razvoju i zemlje s tržištema u nastajanju i nadalje ostaju glavni pokretač gospodarske aktivnosti. Dostupni mjesečni pokazatelji za četvrtu tromjesečje 2011. godine potvrđuju nisku razinu ekonomske aktivnosti u razvijenim gospodarstvima te usporavanje gospodarske aktivnosti u zemljama u razvoju i zemljama s tržištema u nastajanju.

Nakon što se u drugom tromjesečju rast BDP-a eurozone usporio, u trećem je tromjesečju ostao na istoj razini (0,2% u odnosu na prethodno tromjesečje). Gospodarski su rast, osim unutrašnjih činitelja, među kojima se mogu izdvajati negativna kretanja na tržištu vrijednosnih papira, ograničena ponuda kredita te restriktivnija fiskalna politika, počeli ograničavati i vanjski činitelji, odnosno smanjenje obujma svjetske trgovine. U sljedećem će razdoblju na dinamiku gospodarskog oporavka negativno utjecati nesigurnost vezana uz održivost javnog duga pojedinih gospodarstava, koja počinje dovoditi u pitanje stabilnost cijelog finansijskog sustava eurozone. Stoga se u četvrtom tromjesečju očekuje stagnacija ili minimalna negativna stopa rasta realnog BDP-a eurozone. Na razini cijele 2011. stopa rasta BDP-a trebala bi iznositi 1,5%. Jačanje negativnih rizika i porast neizvjesnosti utjecali su na izraženije smanjenje očekivane stope rasta u 2012. godini, na 0,5%, a za 2013. u ovom se trenutku ipak predviđa blago ubrzanje sa stopom rasta od 1,3%. Prema projekcijama Europske komisije postoje značajni rizici slabijeg rasta od očekivanog, među kojima se, uz već prisutne nestabilnosti na finansijskim tržištima i usporavanje rasta globalnoga gospodarstva, ističe i kašnjenje pravodobne reakcije kreatora ekonomske politike, odnosno nedovoljno provođenje nužno potrebnih reforma. Kada je riječ o inflacijskim očekivanjima u eurozoni, procjene inflacije za 2011. i 2012. nisu se znatnije promijenile u odnosu na prethodne projekcije. Nešto niža stopa inflacije u 2012. posljedica je popuštanja vanjskih inflatornih pritisaka, a očekivana je stopa inflacije u 2013. na razini one iz 2012.

Rast gospodarstva SAD-a u trećem se tromjesečju 2011. ubrzao, odražavajući rast osobne i investicijske potrošnje. No postoje dvojbe oko održivosti tog trenda zbog određenih jednokratnih učinaka (nabava je trajnih dobara u prethodnom tromjesečju bila snažno potisnuta, djelomično i zbog učinaka elemenatarne nepogode u Japanu na opskrbne lance dobavljača trajnih potrošačkih dobara), zatim zbog smanjenja raspoloživog dohotka kućanstava te pada stope štednje na najnižu razinu još od posljednjeg tromjesečja 2007. godine. Značajan je bio brzi rast izvoza, a kategorija promjene zaliha negativno je pridonijela promjeni ukupne gospodarske aktivnosti. Uzmu li se u obzir lošija ostvarenja u prvom polugodištu, prema procjenama Europske komisije za 2011. očekuje se realna stopa rasta od 1,6%, a slična se stopa rasta predviđa i u 2012. te 2013. Fed također ističe dominaciju negativnih rizika ostvarenja slabijega gospodarskog rasta od očekivanog u sljedećem razdoblju. Među negativnim rizicima ističe se napetost na svjetskim finansijskim tržištima. Istodobno se kod projekcija inflacije očekuje stabilizacija inflacijskih očekivanja, u skladu s dalnjim gubljenjem učinaka prethodnih povećanja cijena sirovina i energije.

U Japanu, nakon tri uzastopna tromjesečja negativnih stopa gospodarske aktivnosti, u trećem je tromjesečju 2011. japansko gospodarstvo konačno ostvarilo snažan gospodarski rast, povećavši se za 1,5% u odnosu na prethodno tromjesečje. Ostvarena stopa rasta zrcalila je daljnje jačanje osobne potrošnje, ali i pozitivan doprinos inozemne potražnje. Treba istaknuti da postupno isčešava i učinak smanjenja gospodarske aktivnosti zbog

Slika 1. Bruto domaći proizvod SAD-a, eurozone i Japana
desezonirani podaci, stalne cijene, 2006. = 100

Napomena: Podaci za eurozunu odnose se na EA17.

Izvor: Eurostat

elementarne nepogode i s njom povezanih problema u proizvodnim i opskrbnim lancima. Prema prognozama Europske komisije u 2012. se godini u Japanu očekuje relativno visoka stopa rasta u usporedbi s drugim razvijenim gospodarstvima (1,8%), pri čemu će tako visoka stopa rasta biti djelomično određena prijenosom pozitivnih učinaka iz tekuće godine, a u drugoj se polovini godine očekuje usporavanje gospodarske aktivnosti. U skladu s tim za 2013. predviđa se tek umjerena stopa rasta (1,0%), koju će vjerojatno ograničavati napor usmjereni na konsolidaciju javnih financija. Naime, Japan je jedina zemlja među razvijenim gospodarstvima čiji bruto javni dug premašuje 200% BDP-a, što je znatan rizik u situaciji izrazite kolebljivosti na međunarodnim finansijskim tržištima.

U Kini se rast tijekom prva tri tromjesečja 2011. postupno usporavao, pa se na razini cijele 2011. predviđa godišnja stopa rasta od 9,2%. Gospodarski je rast u dosadašnjem dijelu godine bio ponovno određen snažnom investicijskom aktivnošću, i u nekretnine i u strojeve i opremu. Istodobno su osobnu potrošnju podržavala povoljna kretanja realnih nadnica, unatoč i nadalje relativno visokim stopama inflacije. Ako se u sljedećem razdoblju specificiraju i provedu mjere najavljenе u posljednjem petogodišnjem planu usmjerene na preorientaciju i stvaranje održivog modela rasta, može se očekivati snažniji doprinos osobne potrošnje budućemu gospodarskom rastu. Kada je riječ o kretanju inozemne potražnje, unatoč nepovoljnim kretanjima na globalnoj razini, kineski je izvoz u dosadašnjem dijelu 2011. snažno rastao, prije svega zbog visoke razine aktivnosti azijskih gospodarstava. Istodobno, nešto brži rast uvoza utjecao je na smanjenje ostvarenog viška vanjskotrgovinske razmjene. Spomenuta visoka stopa inflacije odredila je snažnu aktivnost kineske središnje banke, koja je tijekom 2011. nastavila povećavati referentnu kamatnu stopu i stopu obvezne pričuve. Reagirajući na špekulativna kretanja na tržištu nekretnina, kineske su vlasti proširele ograničenja kupovine novih nekretnina i na manje gradove. S obzirom na navedene mjere i nepovoljna globalna gospodarska kretanja, u sljedećem se razdoblju može očekivati daljnje usporavanje rasta kineskoga gospodarstva, pa se u 2012. i 2013. očekuje godišnji rast BDP-a od 8,6% odnosno 8,2% (prognoze Europske unije). Na određeno usporavanje kineskoga gospodarstva upućuju i podaci o kretanju indeksa PMI¹ u studenom

1 Spomenuti indeks (engl. *Purchasing Managers Index*) dobiva se anketiranjem rukovoditelja u proizvodnim i uslužnim djelatnostima, koji odgovaraju na pitanja o kretanju novih narudžbi, trenutačnoj razini aktivnosti i zaposlenosti, stanju zaliha gotovih proizvoda i slično.

2011. Negativno kretanje navedenog indeksa potaknulo je središnju banku na smanjenje stope obvezne pričuve za 0,5 postotnih bodova.

Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri

Gospodarska se aktivnost u Italiji u dosadašnjem dijelu godine nije intenzivirala. U drugom je tromjesečju ostvarena ipak nešto viša stopa rasta u odnosu na prethodno tromjeseče (0,3%) nego u prvom tromjesečju (0,1%), no prema prvim procjenama u trećem će tromjesečju gospodarska aktivnost stagnirati, a u četvrtom tromjesečju, prema prognozama Europske komisije, može se očekivati blaga kontrakcija. Na razini 2011. očekuje se rast od 0,5%, a za 2012. predviđa se stagnacija gospodarske aktivnosti (0,1%) te u 2013. ponovno blagi porast (0,7%). Okosnicu takvoga skromnoga gospodarskog oporavka činit će inozemna potražnja, pri čemu su niske stope oporavka posljedica strukture talijanske vanjskotrgovinske razmjene. Naime, udio talijanskog izvoza koji se odnosi na brzorastuća tržišta u nastajanju i dalje je nizak pa će presudnu ulogu u kretanju potražnje za talijanskim izvozom imati partneri iz eurozone. Prihvaćanje predviđenih mjera štednje nove talijanske vlade, kojima bi trebalo osigurati dugoročnu održivost javnih financija, u srednjem će roku ograničavati domaću potražnju.

Gospodarska aktivnost u Njemačkoj, nakon snažnog oporavka u 2010. te jednako uspješnoga prvog tromjesečja 2011. godine (1,3% u odnosu na prethodno tromjeseče), u drugom se tromjesečju usporila (0,3%). No navedeno je usporavanje bilo djelomično privremeno, zbog utjecaja vremenskih neprilika na građevinsku aktivnost i ubrzanog zatvaranja pojedinih nuklearnih elektrana. Na činjenicu da se unatoč spomenutim oscilacijama njemačko gospodarstvo zamjetno oporavilo upućuje i određeno ubrzanje rasta u trećem tromjesečju (0,5%), kada je znatan doprinos dala domaća potražnja. Ostvarena stopa rasta gospodarstva u 2011. trebala bi zato iznositi čak 2,9%. Unatoč ponovoj eskalaciji neizvjesnosti u eurozoni i usporavanju globalnoga gospodarskog rasta, u sljedećem se razdoblju u Njemačkoj očekuje tek privremeno usporavanje rasta, zahvaljujući prethodno provedenim strukturalnim reformama na tržištu rada te izostanku znatnijih makroekonomskih neravnoteža. U skladu s navedenim godišnja stopa rasta njemačkoga gospodarstva na razini 2012. trebala bi iznositi 0,9%, a u 2013. povećati se na 1,5%.

Rast austrijskoga gospodarstva nakon povoljnih ostvarenja u 2010. godini nastavio se i u prvom polugodištu 2011., no

izgleda da je u trećem tromjesečju oporavak izgubio na zamuhi, kada je tromjesečna stopa rasta pala na 0,3%. Osim toga, revidirani podaci o kretanju gospodarske aktivnosti za drugo tromjeseče pokazuju kako je već u tom razdoblju inozemna potražnja pod utjecajem usporavanja globalnog rasta prestala podržavati gospodarski rast. Prema procjenama austrijske središnje banke u razdoblju od listopada do prosinca 2011. može se očekivati stagnacija gospodarske aktivnosti, na što će utjecati niska razina inozemne, ali i domaće potražnje, u uvjetima usporavanja globalnoga gospodarskog rasta te porasta neizvjesnosti povezane s dužničkom krizom u eurozoni. Zahvaljujući povoljnim ostvarenjima u prvom polugodištu, ostvareni bi gospodarski rast u 2011. na godišnjoj razini ipak trebao iznositi 2,9%. Prognoze Europske komisije upućuju na to da bi se gospodarski rast u 2012. mogao značajno usporiti (0,9%), a u 2013. ubrzati (1,9%).

Slovensko je gospodarstvo, nakon stagnacije u prvom i drugom tromjesečju 2011. godine, u trećem tromjesečju ostvarilo pad (-0,2%), prvi put nakon pet tromjesečja. Izvoz je porastao, iako po nižim stopama u odnosu na prvo polugodište, a osobna je potrošnja i nadalje stagnirala. Pritom se nepovoljna kretanja broja zaposlenih poništavaju nastavkom umjerenog rasta realnih nadnica. Investicijsku aktivnost i nadalje obilježavaju snažno negativna kretanja. Na godišnjoj razini porast će u 2011. iznositi oko 1% zbog učinka prijenosa. Prema prognozama Europske komisije za 2012. i 2013. predviđa se gospodarski rast od 1,1% i 1,0%, unatoč nižem rastu najvažnijih vanjskotrgovinskih partnera i nedavnom snižavanju kreditnog rejtinga Slovenije.

U Bosni i Hercegovini tijekom 2011. aktivnost se, prema podacima o kretanju industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinske razmjene, postupno usporavala odražavajući intenziviranje ne-povoljnijih kretanja i u okružju i na globalnoj razini. Sredinom trećeg i početkom četvrtog tromjesečja počinju se bilježiti i prve negativne godišnje stope rasta fizičkog obujma proizvodnje pre-radičke industrije. Ipak, na razini prvih deset mjeseci ostvaren je porast industrijske proizvodnje od 6,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu je, promatrano po glavnim industrijskim grupacijama, porast najizraženiji kod energije i intermedijarnih proizvoda. Kretanje proizvodnje potrošačkih dobara upućuje na i dalje nisku razinu domaće potražnje. Da se gospodarska aktivnost usporila, potvrđuje i smanjenje godišnjih stopa rasta nominalnog izvoza tijekom 2011. godine.

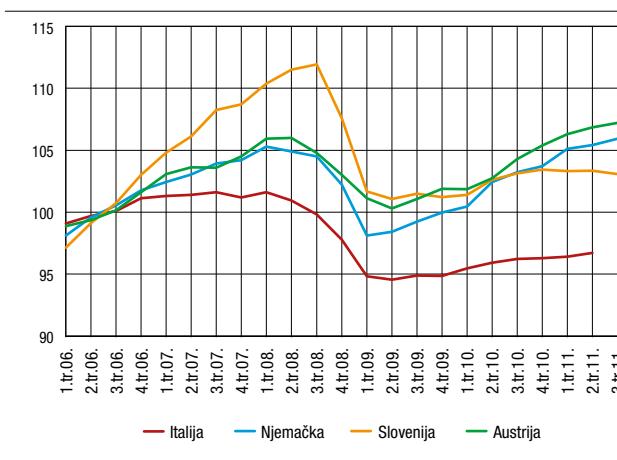
U Srbiji, poslije stagnacije realne gospodarske aktivnosti u razdoblju od travnja do lipnja, u trećem je tromjesečju BDP pao za 0,4% u odnosu na prethodno tromjeseče. Izostanak snažnijeg rasta izvoza posljedica je pada izvoza osnovnih metala prouzročenog smanjenjem potražnje u zemljama eurozone. Porast uvoza opreme upućuje na relativno povoljna kretanja investicijske aktivnosti, koja je ujedno i jedina sastavnica domaće potražnje s ocijenjenim pozitivnim doprinosom promjeni BDP-a u trećem tromjesečju. Snižene prognoze rasta glavnih vanjskotrgovinskih partnera potaknule su Narodnu banku Srbije da snizi projekciju gospodarskog rasta na oko 2,0% u 2011. te na 1,5% u 2012. godini.

Tečajevi i cjenovna kretanja

Eskalacija nesigurnosti povezane s javnim dugom i manjkom pojedinih članica eurozne utjecala je na izraženu aprecijaciju američkog dolara prema euru tijekom rujna. Vrhunac grčke krize odrazio se na ponovno jačanje dolara u odnosu na euro tijekom studenoga. Turbulentna bi kretanja mogla prevladavati i u bliskoj budućnosti. U 2012. se zasada očekuje malo jačanje tečaja dolara prema euru. Nakon što je švicarska središnja banka odredila donju granicu tečaja od 1,20 CHF za 1 EUR, tečaj švicarskog franka prema euru kretao se uglavnom nešto

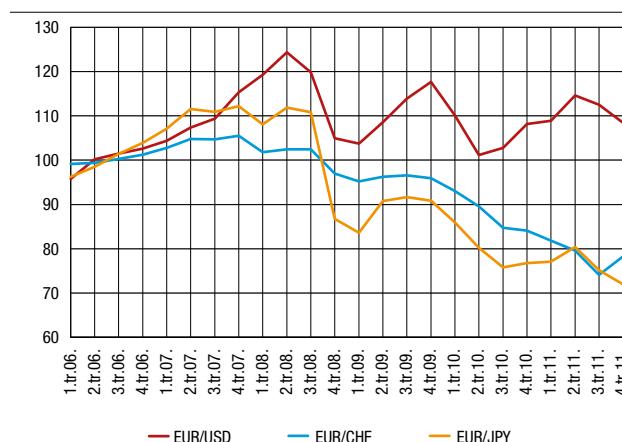
Slika 2. Bruto domaći proizvod glavnih hrvatskih vanjskopolitičkih partnera

desezonirani podaci, stalne cijene, 2006. = 100

Izvor: Eurostat

Slika 3. Kretanje tečaja pojedinih valuta
2006. = 100

Napomena: Podaci do 7. prosinca 2011. Rast indeksa označuje aprecijaciju eura.
Izvor: Eurostat

iznad spomenute granice. Slična se kretanja predviđaju i tijekom 2012. godine.

Cijene sirovina na svjetskim tržištima dosegnule su u 2011. vrhunac tijekom travnja, nakon čega su se počele smanjivati. U listopadu je zabilježena i prva negativna godišnja stopa za HWI indeks (sirovine bez energenata, u američkim dolarima). Pad cijena sirovina i dalje odražava zabrinutost za kretanja buduće potražnje prouzročenu usporavanjem globalnoga gospodarstva te povoljnijim rezultatima ovogodišnjeg uroda najvažnijih poljoprivrednih kultura. Prilagodba potrošnje očekivanim nepovoljnijim ekonomskim kretanjima trebala bi rezultirati dalnjim blagim padom cijena tijekom 2012. i 2013., no nastavak snažne potražnje zemalja s tržištima u nastajanju priječit će znatniju korekciju.

Nakon snažnog rasta cijena sirove nafte u prva četiri mjeseca 2011. zbog povećane geopolitičke nestabilnosti na Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi, u nastavku su se godine cijene nafte uglavnom smanjivale, u ozračju rastuće turbulentnosti na finansijskim tržištima te smanjenja očekivanoga gospodarskog rasta. Ipak, s približavanjem kraja listopada i u studenome cijene su nafte porasle, djelomično i pod utjecajem pojačane geopolitičke

nestabilnosti na Bliskom istoku, pri čemu se uz nestabilnost u Siriji u žarištu ovaj put našao i Iran. Znatniji je rast cijena izostao pod utjecajem sve nepovoljnijih izgleda kretanja gospodarske aktivnosti u razvijenim zemljama te oporavka ponude libijske, ali i sjevernomorske nafte. Najnovija tržišna očekivanja ugrađena u terminske ugovore pokazuju da bi se prosječna cijena barela sirove nafte u 2011. mogla kretati oko 103 USD, što je na razini očekivanja iz prethodne projekcije. Ukupno bi prosječna cijena barela sirove nafte u 2011. trebala biti oko 30% viša nego u 2010. Prema trenutačnom stanju terminskih ugovora, uz pretpostavku da će izostati izraženja geopolitička nestabilnost, tijekom 2012. godine može se očekivati malo smanjenje cijena u odnosu na 2011., a slična se kretanja predviđaju i za 2013.

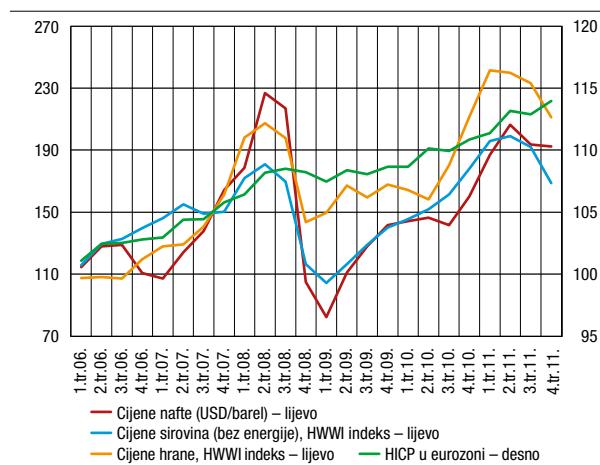
Kretanja referentnih kamatnih stopa

Uzme li se u obzir eskalacija zabrinutosti za održivost fiskalnih pozicija pojedinih članica, koja utječe na sve izraženije smanjenje očekivanih stopa gospodarskog rasta eurozone, ESB je nakon povećanja u travnju i srpnju 2011. ključnu kamatnu stopu u studenome smanjio za 0,25 postotnih bodova, na razinu od 1,25% te u prosincu na 1,00%. U skladu s pogoršanjem globalnih gospodarskih izgleda tržišni sudionici ne očekuju povećanje referentne kamatne stope u američkom i japanskom gospodarstvu. Kada je riječ o kamatnim stopama zemalja s tržištima u nastajanju, njihova će kretanja u sljedećem razdoblju ovisiti o intenzitetu usporavanja gospodarskog rasta. Eventualno snažnije usporavanje od željenog moglo bi rezultirati smanjenjem kamatnih stopa, na što upućuje i donekle neočekivana odluka kineske središnje banke o smanjenju stope obvezne pričuve na kraju studenoga. Odgoda porasta referentnih kamatnih stopa odrazila se i na očekivanja vezana uz kretanja tržišnih kamatnih stopa, koja su uglavnom smanjena u odnosu na prethodnu projekciju tijekom cijelog promatrano razdoblja.

Opći porast nesigurnosti na finansijskim tržištima odrazio se i na daljnji rast razlike prinosu za europske zemlje s tržištima u nastajanju, pri čemu se visokom razinom i nadalje ističu premija za rizik Madžarske i Hrvatske.

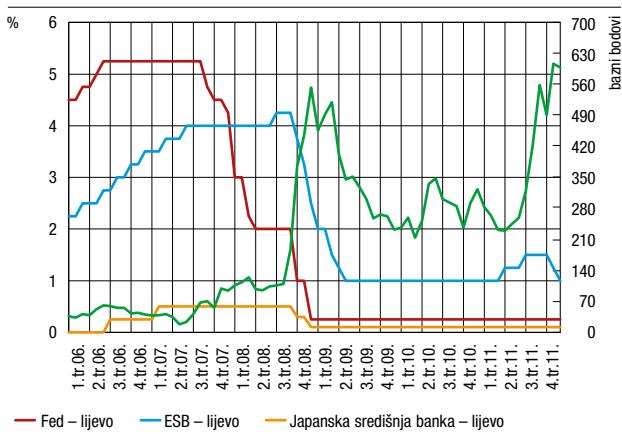
Na međunarodnom su tržištu uvjeti financiranja za glavne inozemne kreditore domaćega gospodarstva i nadalje nepovoljni. Prosječna je razlika prinosu na premiju (CDS) za obveznice banaka majki pet najvećih domaćih banaka i nadalje visoka, a pojedine su banke majke objavile i nepovoljne poslovne rezultate. Osim toga, austrijska je središnja banka u drugoj

Slika 4. Cijene
2005. = 100

Napomena: Podaci za četvrtu tromjesečje 2011. odnose se na listopad i studeni.
Izvor: Eurostat; Bloomberg; HWI

Slika 5. Referentne kamatne stope i prosječna razlika prinosu na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju
kraj razdoblja

Napomena: Podaci do 9. prosinca 2011.
Izvor: Bloomberg

polovini studenoga donijela odluku o ograničenju rasta plasma na podružnica austrijskih banaka u Srednjoj i Istočnoj Europi.

Spomenuta kretanja i odluke mogli bi negativno utjecati na uvjet financiranja domaćih poduzeća u 2012. godini.

3. Agregatna potražnja i ponuda

Realni BDP, sezonski prilagođen, u trećem je tromjesečju 2011. porastao u odnosu na prvu polovicu godine, uglavnom pod utjecajem uspješne turističke sezone. U nastavku godine rast bi se mogao donekle usporiti prije svega zbog slabljenja domaće potražnje, ali i nižeg rasta potražnje iz inozemstva. U 2012. godini predviđa se stagnacija ili čak mali pad realnog BDP-a, s obzirom na očekivanu fiskalnu konsolidaciju i nepovoljna kretanja u međunarodnom okružju. Tek bi se u 2013. mogao zabilježiti blagi gospodarski rast.

Agregatna potražnja

Izvoz robe u nominalnom iznosu, nakon porasta u drugom tromjesečju 2011., u nastavku godine izrazito se smanjio. Prilikom valja napomenuti da je smanjen izvoz svih industrijskih grupacija, a posebno je zamjetan bio pad izvoza energije i kapitalnih proizvoda. I dok se kod kapitalnih proizvoda pad djelomično može objasniti nepovoljnim učinkom baznog razdoblja, ostale je grupacije vjerojatno pogodilo usporavanje rasta agregatne potražnje u zemljama glavnim trgovinskim partnerima. Povoljna su kretanja u trećem tromjesečju ostvarena kod izvoza usluga, prije svega u turizmu. Tome su pridonijele i nestabilne političke prilike u Grčkoj i zemljama sjeverne Afrike, ali i iznimno dobro vrijeme tijekom glavne turističke sezone i posezone.

Do kraja 2011. godine i u prvoj polovini 2012. očekuje se slabljenje inozemne potražnje zbog općenito nižega očekivanog rasta u zemljama eurozone, te posebno u zemljama vanjskotrgovinskim partnerima u regiji. Kod turizma se ne može očekivati sličan učinak egzogenih činitelja. Tako bi u 2011. realna stopa promjene izvoza robe i usluga mogla biti negativna (-0,7%) u prvom redu zbog velikog pada na samom početku godine, a u 2012. očekuje se niska, ali pozitivna stopa rasta. Veći rast mogao bi biti vidljiv tek u 2013. i 2014. godini.

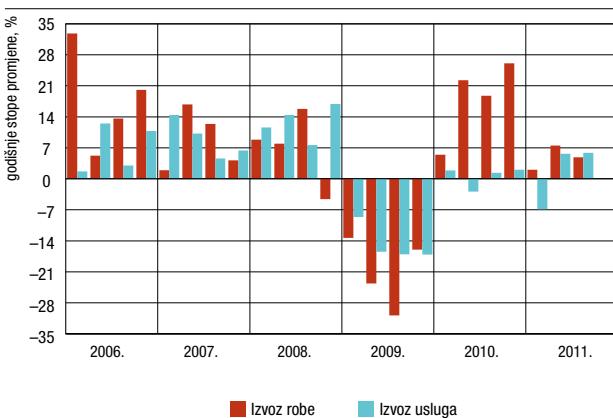
Domaća je potražnja u trećem tromjesečju 2011. čini se stagnirala. Pritom je vjerojatno zabilježen blagi rast osobne

potrošnje, dok su se investicije u fiksni kapital i državna potrošnja smanjile. Slična bi se kretanja domaće potražnje mogla nastaviti i do kraja 2011. uz ponovno blago slabljenje potrošnje kućanstava.

Promatra li se na razini cijele 2011., osobna potrošnja mogla bi tek neznatno porasti (0,2%), a u 2012. ponovno blago pasti (-0,4). Naime, u idućem se razdoblju očekuje nastavak negativnih kretanja na tržištu rada. Osim toga, pretpostavlja se da će se radi smanjivanja fiskalnih rashoda i u 2012. ostvariti pad transfera stanovništву. To će rezultirati, ako se inflacija potrošačkih cijena zadrži na ovogodišnjoj razini, smanjenjem realnoga raspoloživog dohotka za oko 2,5%. Oporavak osobne potrošnje

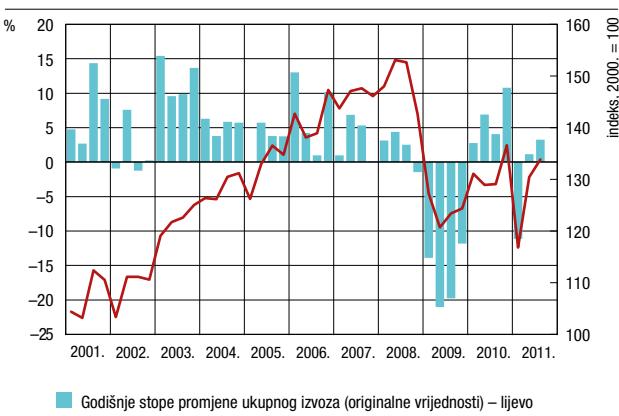
Slika 7. Izvoz robe i usluga

u eurima, nominalne vrijednosti preuzete iz platne bilance

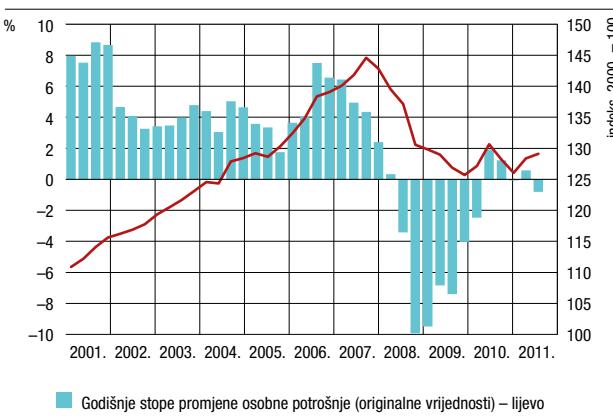
Izvor: HNB

Slika 6. Izvoz robe i usluga
realne vrijednosti

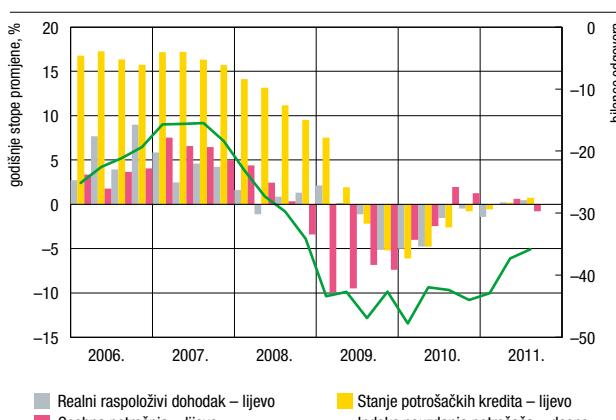

Napomena: Vrijednost za treće tromjeseče 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 8. Osobna potrošnja
realne vrijednosti

Napomena: Vrijednost za treće tromjeseče 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 9. Odrednice osobne potrošnje

Napomena: Vrijednosti indeksa pouzdanja potrošača u mjesecu izračunate su kao tročlani pomoćni prosjek mjesecnih podataka.

Izvor: DZS; HNB; Ipsos Puls

neće podržati ni kretanje potrošačkih kredita, za koje se očekuje da bi u 2012. godini mogli stagnirati. Naime, slabljenje potrošačkog pesimizma zasad se nije ogledalo u povećanoj potražnji za kreditima, već vjerovatno samo u višoj prosječnoj sklonosti potrošnji iz raspoloživog dohotka.

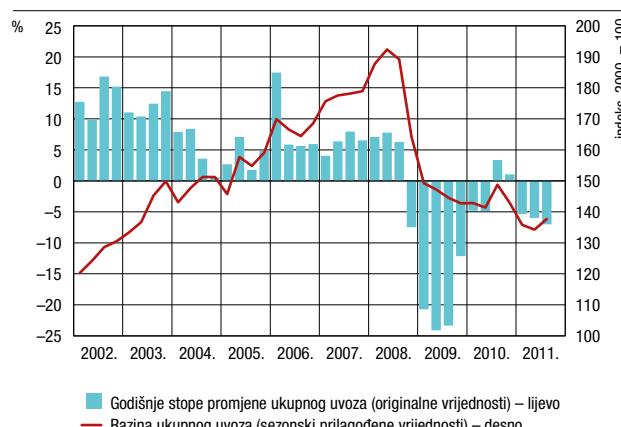
Investicije u fiksni kapital, prema mjesecnim su pokazateljima građevinske aktivnosti te uvoza i proizvodnje kapitalnih dobara, u trećem tromjesečju 2011. nastavile padati. Pritom je taj pad ipak bio bitno manje izražen nego na početku godine. Takva kretanja i dalje odražavaju neizvjesnost glede buduće dinamike domaće i inozemne potražnje, kao i nesklonost stanovništva ulaganju u stambene nekretnine.

S obzirom na dosadašnja ostvarenja i očekivanu stagnaciju u posljednjem tromjesečju na razini cijele 2011. godine za investicije u fiksni kapital mogao bi biti zabilježen pad od 7,2%. S obzirom na potrebu za štednjom u javnom sektoru ne očekuje se jačanje javnih investicija u 2012. pa bi generator predviđenog porasta trebale biti privatne investicije. Takva bi kretanja bila upravo suprotna onima iz 2011., kada su javne investicije barem djelomično ublažile izražen pad ulaganja privatnog sektora. Očekuje se da bi u 2012. porast privatnih investicija prvenstveno

trebao odražavati investicije u zamjenu strojeva i opreme zbog dotrajalosti, a u znatno manjoj mjeri proces povećanja novih proizvodnih kapaciteta. Pritom se ne očekuje preokretanje trenda kod ulaganja u zgrade i građevine. S druge strane, državne će investicije vjerojatno stagnirati, ali moglo bi doći do porasta ulaganja velikih javnih poduzeća poput HEP-a ili HŽ-a.

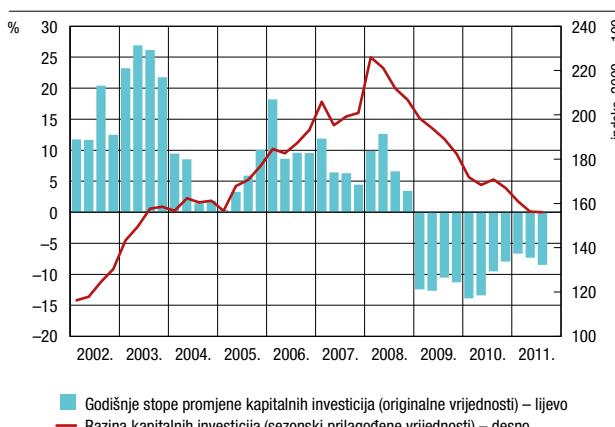
Iz dostupnih podataka o javnim financijama vidljivo je da se državna potrošnja u trećem tromjesečju 2011. realno smanjila, a na kraju godine mogla bi stagnirati. Stoga se očekuje da će na razini cijele 2011. ipak biti zabilježena negativna stopa promjene. To je, čini se, pretežno posljedica realnog pada socijalnih naknada u naturi te stagnantnih kretanja izdataka za korištenje dobara i usluga. S druge strane, nastavio se rast broja zaposlenih u javnim i državnim službama.

Očekuje se da će u 2012. upravo državna potrošnja imati pojedinačno najveći negativni učinak na kretanje ukupnog BDP-a, koji će se očitovati u izravnom negativnom doprinisu te neizravno, preko utjecaja na ostale sastavnice agregatne potražnje. Stopa promjene mogla bi tako iznositi $-3,5\%$, a slična kretanja, iako bitno slabijeg intenziteta, vjerojatno će se nastaviti i u 2013. godini.

Slika 11. Uvoz robe i usluga
realne vrijednosti

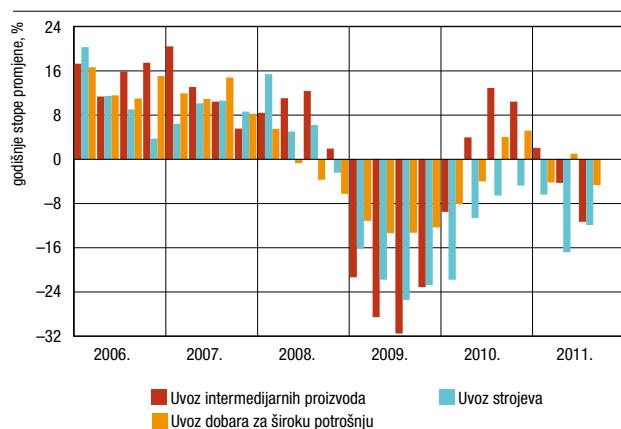
Napomena: Vrijednost za treće tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 10. Bruto investicije u fiksni kapital
realne vrijednosti

Napomena: Vrijednost za treće tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz robe po kategorijama
u eurima, nominalne vrijednosti

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Uvoz je u trećem tromjesečju ostao na niskim razinama koje su bile zabilježene početkom ove godine.

Očekuje se da bi tromjesečna dinamika uvoza robe i usluga na kraju godine ponovno mogla oslabjeti pa bi na razini cijele 2011. mogao biti zabilježen pad od 4,8%. U 2012. bi godini volumen uvoza mogao tek neznatno porasti (0,9%) prije svega pod utjecajem blagog povećanja investicija u strojeve i opremu.

Agregatna ponuda

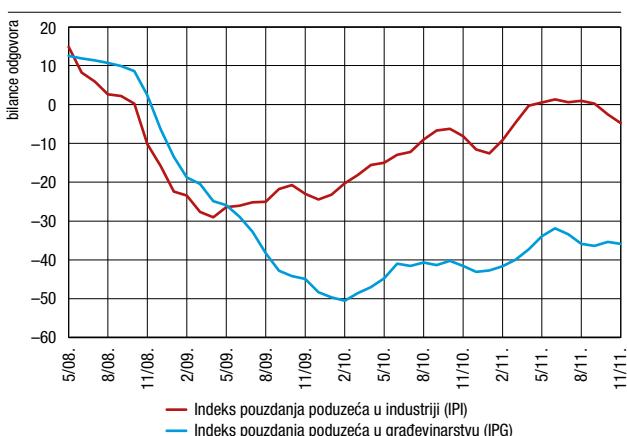
Realna bruto dodana vrijednost u trećem tromjesečju 2011. malo je porasla u usporedbi s prethodnim tromjesečjem, na osnovi mjesecnih podataka, što je u skladu s kretanjima na strani potražnje.

Rezultati posljednjih provedenih anketa o pouzdanju poduzeća ne upućuju na povoljnija očekivanja glede kretanja u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu u četvrtom tromjesečju 2011. Naime, u listopadu i studenome poslovni se optimizam poduzeća u prerađivačkoj industriji prilično smanjio, dok se u građevinarstvu može govoriti o stagnaciji.

Što se tiče 2012., s obzirom na očekivanja glede kretanja pojedinih sastavnica agregatne potražnje, čini se da se u najvećem broju djelatnosti ne mogu očekivati izrazito povoljna kretanja. Snižene procjene rasta globalnoga gospodarstva, a posebice europskih gospodarstava, najavljaju vjerojatno usporavanje inozemne potražnje za hrvatskim proizvodima i uslugama. Izvjesno je da će, ako se to ostvari, manji rast izvoza potiskivati aktivnost u prerađivačkoj industriji i ugostiteljstvu. Nadalje, izostanak poboljšanja na tržištu rada prijećeći će dinamiziranje trgovinske djelatnosti, dok će zbog smanjene državne potrošnje oslabjeti poticaj javnog sektora građevinskoj djelatnosti. Kada je riječ o 2013. godini, mogu se očekivati nešto povoljnija kretanja gospodarske aktivnosti.

Ukupan rast BDP-a u 2011. i 2012. procjenjuje se na 0,4% odnosno -0,2%. Pritom valja naglasiti da se radi o središnjoj projekciji te da postoje mnogi činitelji koji bi mogli dovesti do toga da ona bude viša ili niža od te projekcije. Stoga je na Slici 16. prikazana središnja projekcija rasta i neizvjesnost koja je okružuje. Za razliku od lipanske projekcije, kada je pretpostavljena uravnoteženost rizika odstupanja od središnje projekcije, u ovoj su projekciji izraženiji rizici naniže, što upućuje na nepovoljna očekivanja glede kretanja u eurozoni i kod glavnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera, pa onda i manju domaću potražnju. Osim toga, upitno je hoće li fiskalna konsolidacija biti onog

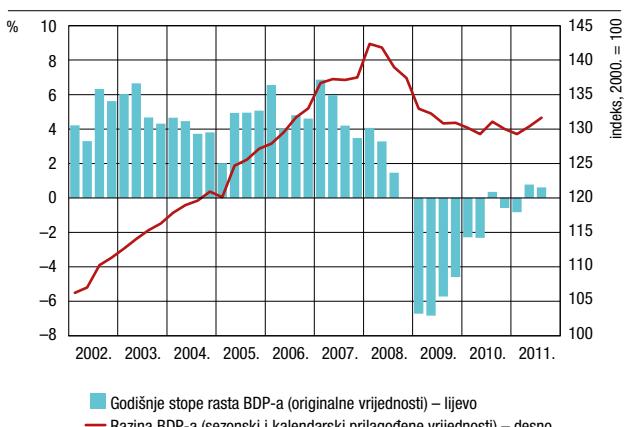
Slika 14. Pokazatelji poslovnog optimizma

Napomena: Prikazane vrijednosti su tročlani pomoćni prosjeci mjesecnih podataka.
Istraživanja poslovnog optimizma provode se od svibnja 2008.

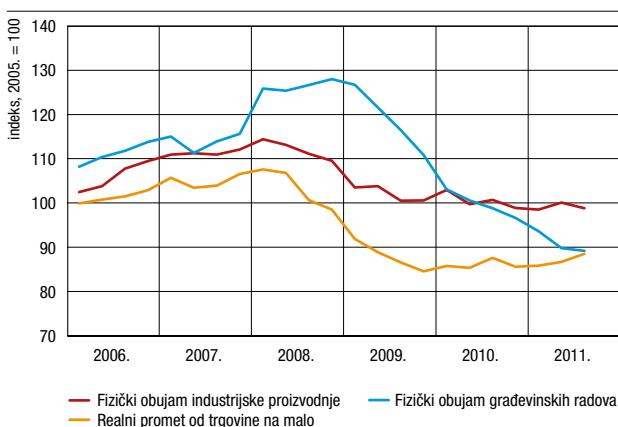
Izvor: HNB; Ipsos Puls

Slika 15. Bruto domaći proizvod
realne vrijednosti

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

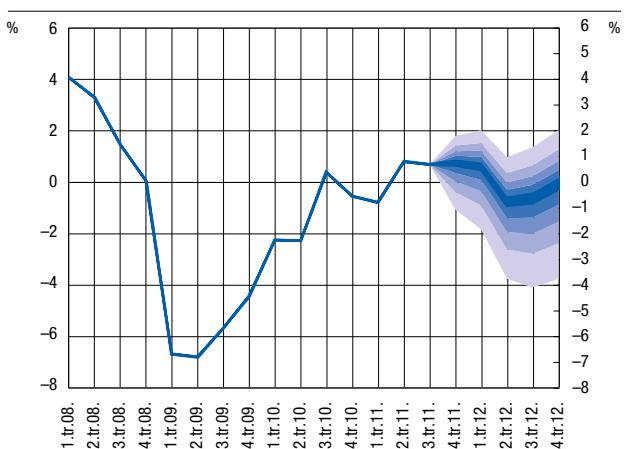
Slika 13. Kratkoročni pokazatelji gospodarske aktivnosti
sezonski i kalendarski prilagođeno

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao jednostavni prosjek mjesecnih podataka.

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 16. Projekcija dinamike realnog BDP-a
godišnje stope rasta

Izvor: DZS; HNB

intenziteta koji je predviđen u ovoj projekciji. Izostanak predviđenih fiskalnih mjera mogao bi značiti gubitak investicijskoga

kreditnog rejtinga sa svim nepovoljnim posljedicama koje iz toga proizlaze.

4. Tržište rada

Nepovoljna kretanja na tržištu rada zabilježena tijekom prve polovine 2011. godine nastavila su se i u trećem tromjesečju. Prema sezonski i kalendarski prilagođenim administrativnim podacima HZZ-a i DZS-a ostvaren je pad prosječnog broja zaposlenih osoba u odnosu na prethodno tromjeseče, a prosječan se broj nezaposlenih, nakon tromjesečnog smanjenja u razdoblju od travnja do lipnja, u trećem tromjesečju ponovno povećao. Spomenuta negativna kretanja odredila su i povećanje broja nezaposlenih te smanjenje broja zaposlenih osoba u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Slično kao i u prethodnim razdobljima, godišnjem je smanjenju zaposlenosti u trećem tromjesečju (-2,2%) najviše pridonijelo smanjenje broja zaposlenih u građevinarstvu, industriji i trgovini, a zaposlenost u državnim i javnim službama te poljoprivredi porasla je.

Podaci HZZ-a o najnovijim kretanjima na početku četvrtog tromjesečja sezonski uobičajeno upućuju na rast broja registriranih nezaposlenih osoba u listopadu. Ipak je, nakon isključivanja sezonskih i kalendarskih učinaka, prema podacima vidljiv trend postupnog smanjivanja registrirane nezaposlenosti, što je, čini se, podjednako posljedica pojačanog zapošljavanja sa Zavoda i odlazaka u neaktivnost.

Stopa anketne nezaposlenosti u drugom se tromjesečju smanjila na 13,5%, u odnosu na 14,3% iz prvog tromjesečja 2011. Osim smanjenja stope anketne nezaposlenosti, u istom se razdoblju smanjila i stopa aktivnosti stanovništva, što znači da broj obeshrabrenih radnika koji izlaze s tržišta rada te prijevremenih umirovljenja i dalje raste. Iako se u promatranom razdoblju zaposlenost malo povećala, anketna se stopa zaposlenosti neznatno smanjila u odnosu na razdoblje od travnja do lipnja i zadržala na iznimno niskim razinama, ispod 40%.

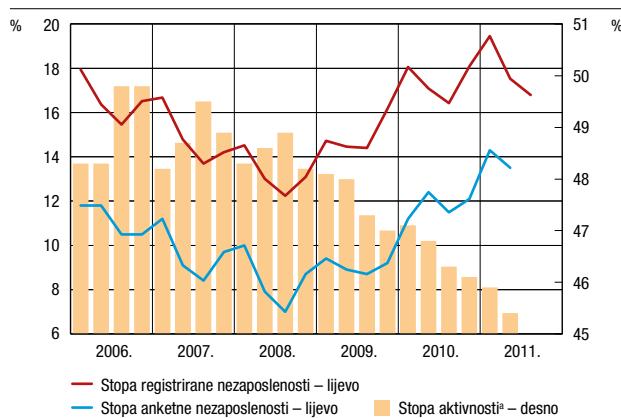
U nastavku 2011. očekuje se nastavak smanjivanja broja zaposlenih, a slična se kretanja predviđaju i za 2012. godinu. Pozitivne reakcije tržišta rada na oporavak gospodarske aktivnosti trebale bi se početi ostvarivati tek u 2013. godini. U skladu s tim prosječna stopa registrirane nezaposlenosti mogla bi tijekom

2012. dosegnuti 18,7%.

Nominalne su plaće nastavile rasti u trećem tromjesečju (u prosjeku za 1,8% u bruto odnosno 3,6% u neto izrazu, u odnosu na isto razdoblje prethodne godine). Izraženiji rast neto plaća i dalje odražava ukidanje posebnog poreza na plaće, mirovine i ostala primanja. Promatra li se po djelatnostima, privatni i javni sektor imali su u razdoblju od srpnja do kolovoza podjednaki godišnji rast plaća, što je nastavak sličnih trendova iz prvog polugodišta. Istodobno su realne plaće stagnirale.

Za 2012. godinu predviđa se blagi godišnji rast nominalnih bruto i neto plaća. Budući da će rast proizvodnosti rada biti intenzivniji, u 2012. se može očekivati nastavak godišnjeg pada jediničnih troškova rada. Slična će vjerojatno biti i kretanja tijekom 2013.

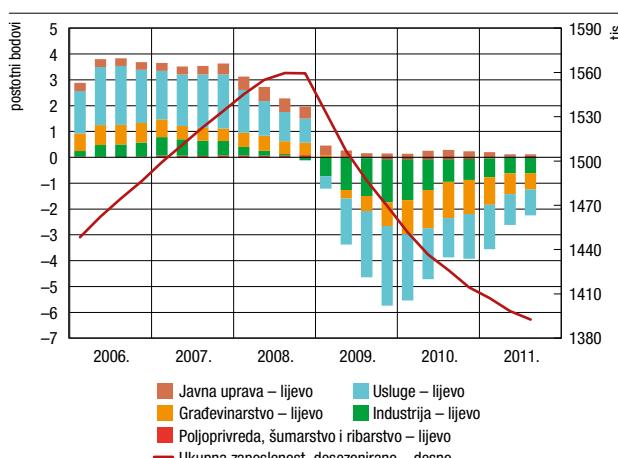
Slika 18. Stopne nezaposlenosti i aktivnosti

^a Aktivno stanovništvo kao udio u radno sposobnom stanovništvu (15+). Napomena: Od početka 2007. godine rezultati Ankete o radnoj snazi objavljaju se tromjesečno.

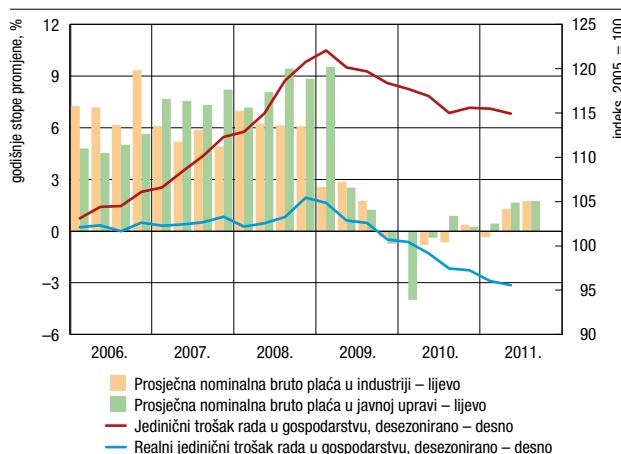
Izvor: DZS

Slika 17. Ukupna zaposlenost i doprinosi rastu zaposlenosti po sektorima

Izvor: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Bruto plaća i jedinični trošak rada

Izvor: DZS; izračun HNB-a

5. Inflacija

Do rujna 2011. inflacija potrošačkih cijena blago se povećala, na 2,2%, u odnosu na 1,8% koliko je bilo zabilježeno u prosincu 2010. To je uglavnom bilo posljedica poskupljivanja prehrambenih sirovina i energenata na svjetskom tržištu učestalog od sredine 2010. godine, koje je kulminiralo u travnju 2011., a koje se s određenim vremenskim pomakom odrazilo na domaće cijene prerađenih prehrambenih proizvoda². Cijene energije također su se povećale, no njihova se godišnja stopa rasta smanjila, zbog povoljnog učinka baznog razdoblja. Povećanje cijena sirovina na svjetskom tržištu potaknulo je i znatan rast cijena mesa tijekom prvih devet mjeseci 2011., no budući da je istodobno smanjena godišnja stopa promjene cijena voća i povrća, doprinos neprerađenih prehrambenih proizvoda inflaciji nije se povećao.

Ukupna inflacija zadržala se na relativno niskoj razini, čemu su pridonosili ponajviše domaći činitelji, odnosno slaba domaća potražnja i smanjeni jedinični troškovi rada, što je bilo posljedica prilagodba na tržištu rada (smanjenja zaposlenosti i naknada po zaposlenom). Spomenuti su činitelji vršili deflacijske pritiske napose na cijene usluga i industrijskih proizvoda bez prehrane i energije. Pritom je najizrazitiji bio godišnji pad cijena komunikacija te odjeće i obuće.

U listopadu 2011. godišnja se stopa inflacije povećala na 2,6%, što je pretežito bilo rezultat povećanog doprinosa neprerađenih prehrambenih proizvoda te industrijskih proizvoda bez prehrane i energije, ponajviše odjeće i obuće.

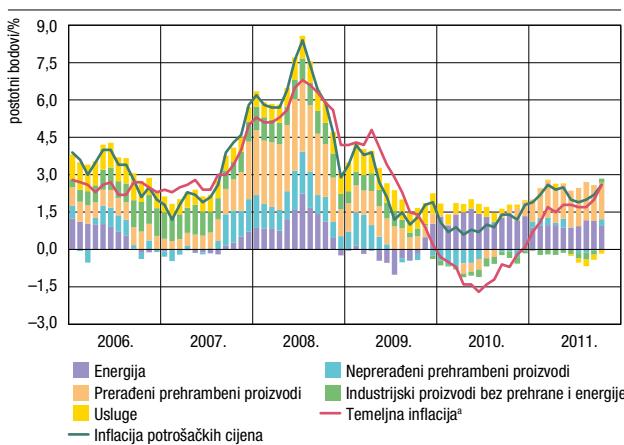
U 2011. očekuje se prosječna godišnja stopa inflacije od 2,3%, s tim da bi u četvrtom tromjesečju moglo doći do ubrzanja rasta prosječne godišnje stope inflacije zbog cijena prehrane te prelijevanja prijašnjeg rasta cijena sirovina na svjetskom tržištu. S druge strane, u skladu s kretanjem cijena na terminskom tržištu, očekuje se relativno stabilno kretanje cijena sirove nafte, što bi zbog povoljnog učinka baznog razdoblja trebalo djelovati na smanjenje godišnje stope promjene cijena energije.

Tijekom 2012. očekuje se stabilna i niska inflacija, s prosječnom godišnjom stopom od 2,3%, jednako kao i u 2011. godini. Uvozni će se inflatori pritisci smanjiti odražavajući smanjenje

cijene sirove nafte i drugih sirovina prouzročeno usporavanjem globalnoga gospodarskog rasta. Nasuprot tome, ocijenjeno je da bi u 2012. mogle porasti administrativno regulirane cijene, pa je početkom trećega tromjesečja predviđeno poskupljenje plina i grijanja. Očekuje se da će i dalje slaba domaća potražnja ograničavati pritiske na cijene.

U projekciji inflacije prevladavaju rizici koji bi mogli utjecati na njezino niže ostvarenje, na što upućuje asimetričan izgled lepeze (Slika 22.). Glavni je rizik slabija domaća potražnja. No postoje i određeni rizici koji bi mogli prouzročiti višu inflaciju, kao što je izraženiji prijenos prijašnjeg poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu na domaće cijene te brži rast cijena nafte i drugih sirovina bude li usporavanje rasta svjetskoga gospodarstva manje izraženo od očekivanoga, ili pak ako jačanje geopolitičkih

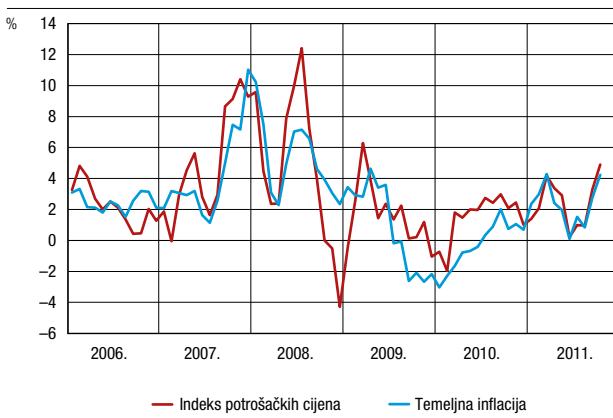
Slika 21. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

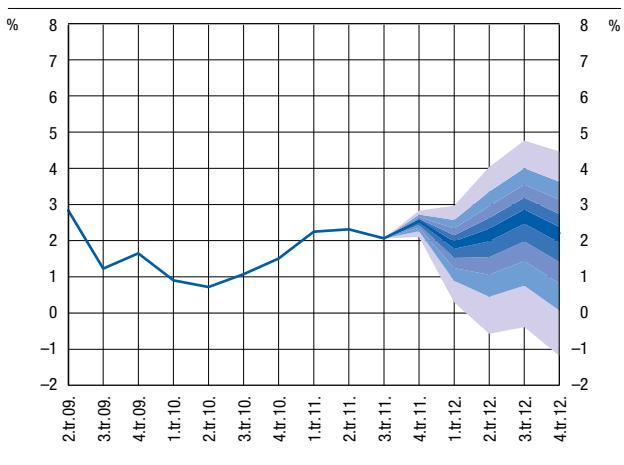
Slika 20. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesечne stope promjene na godišnjoj razini

Napomena: Mjesечna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomoćnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa cijena.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

Slika 22. Projekcija inflacije potrošačkih cijena
godišnje stope promjene

Izvor: DZS; izračun HNB-a

² Uključujući cijene cigareta, čije je siječansko poskupljenje bilo posljedica odgođenog utjecaja povećanja trošarine na te proizvode u listopadu 2010.

Tablica 3. Cjenovni pokazatelji

godišnje stope promjene

	2007.	2008.	2009.	2010.	XII. 2010.	III. 2011.	VI. 2011.	IX. 2011.	X. 2011.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente									
Ukupni indeks	2,9	6,1	2,4	1,1	1,8	2,6	2,0	2,2	2,6
Energija	0,6	7,8	-1,1	9,5	9,7	6,6	5,8	7,7	6,4
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	2,6	7,2	2,5	-2,2	-0,3	2,1	0,2	-0,3	1,9
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	4,0	10,5	3,8	-0,1	2,5	6,4	6,3	6,2	6,3
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	3,1	3,0	1,5	-0,7	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6	0,6
Usluge	2,9	3,8	4,3	1,5	0,3	0,2	-0,3	-1,0	-0,8
Ostali cjenovni pokazatelji									
Temeljna inflacija	3,0	5,7	2,8	-0,8	0,1	1,7	1,8	2,0	2,6
Indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	3,4	8,3	-0,4	4,3	5,7	7,1	6,0	6,1	6,3

Izvor: DZS

napetosti potakne rast cijena nafte. Osim toga, moguć je i brži rast cijena pod utjecajem administrativnih odluka, vezanih uz potrebu za fiskalnom konsolidacijom.

U 2013. godini očekuje se blagi porast inflacije: na 2,6%. Prognozirana inflacija potrošačkih cijena viša je u usporedbi s 2012., prije svega zbog predviđenog ukidanja nulte stope PDV-a na određene proizvode u siječnju 2013.³, koje će imati najveći

utjecaj na kretanje cijena prehrane, a nešto manji na povećanje cijena bez prehrane i energije. Osim toga, projicirano je da će u 2013. inflatori pritisici koje izazove domaća potražnja biti nešto jači. Kretanje temeljnih determinanta uvozne inflacije neće bitno odstupati od onog u 2012., a to podrazumijeva pojeftinjenje sirove nafte i drugih sirovina na godišnjoj razini.

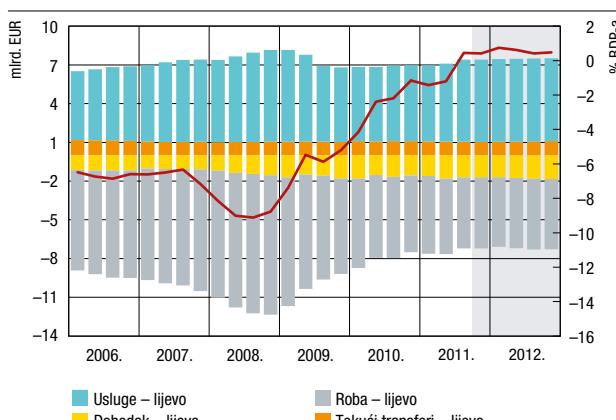
6. Vanjska trgovina i konkurentnost

Dvogodišnji trend kontrakcije manjka na tekućem računu platne bilance nastavio se i tijekom prva tri tromjesečja 2011., iako nešto sporijim intenzitetom nego prije. Usporavanju kontrakcije najviše je pridonijelo slabljenje rasta robnog izvoza, dok je oporavak prihoda od turizma imao povoljan učinak na saldo tekućeg računa. Robnu je razmjenu tijekom većeg dijela 2011., uz značajno usporavanje rasta robnog izvoza, obilježio i nastavak stagnacije uvoza. Transakcije na računu faktorskih dohoda tijekom prva tri tromjesečja 2011. vršile su pritisak na rast ukupnog manjka, najviše zbog rasta kamatnih troškova i rashoda izravnih ulaganja, a pogoršao se i saldo tekućih transfera.

U listopadu 2011. došlo je do daljnog slabljenja izvoza, a znatan je doprinos tome dao nizak izvoz brodova. Ipak, i u nižu drugih djelatnosti bilježi se pad izvoza na godišnjoj razini, a najviše u proizvodnji električnih strojeva, aparata i uređaja, zatim u dijelovima kemijske i metalske industrije te u proizvodnji duhana. Robni uvoz, koji uz manje promjene uglavnom stagnira još od početka 2010., i dalje se ne oporavlja. Izuzmu li se cjenovni učinci koji uvećavaju vrijednost uvoza nafte, uvoz ostale robe tijekom prva tri tromjesečja 2011. čak se blago smanjio na godišnjoj razini, a pad sličnog intenziteta nastavio se i u listopadu. Pritom su negativni trendovi i dalje najnaglašeniji kod uvoza kapitalnih proizvoda te sirovina za industrijsku proizvodnju.

Ponajprije zahvaljujući robnom manjku, saldo tekućeg računa platne bilance mogao bi u 2011. dosegnuti 0,4% ocijenjenog BDP-a, što bi bila njegova prva pozitivna razina u posljednjih petnaest godina. Izgledno je da ni u 2012. robna razmjena neće vršiti pritisak na pogoršanje salda tekućeg računa. Štoviše, uz

ograničen uvoz i blagi rast izvoza, robni bi manjak mogao nastaviti padati, premda će se taj pad postupno usporavati. Rast hrvatskog izvoza ovisit će o kretanjima u okružju, naporima da se u većoj mjeri privuku izvozno orijentirana inozemna izravna ulaganja (iscrpni prikaz odrednica priljeva inozemnih izravnih ulaganja vidi u Okviru 1. Glavne odrednice priljeva inozemnih

Slika 23. Manjak na tekućem računu i njegova struktura
pomični prosjek četiri uzastopna tromjesečja

Napomena: U osjenčanom području prikazane su projicirane vrijednosti.

Izvor: HNB

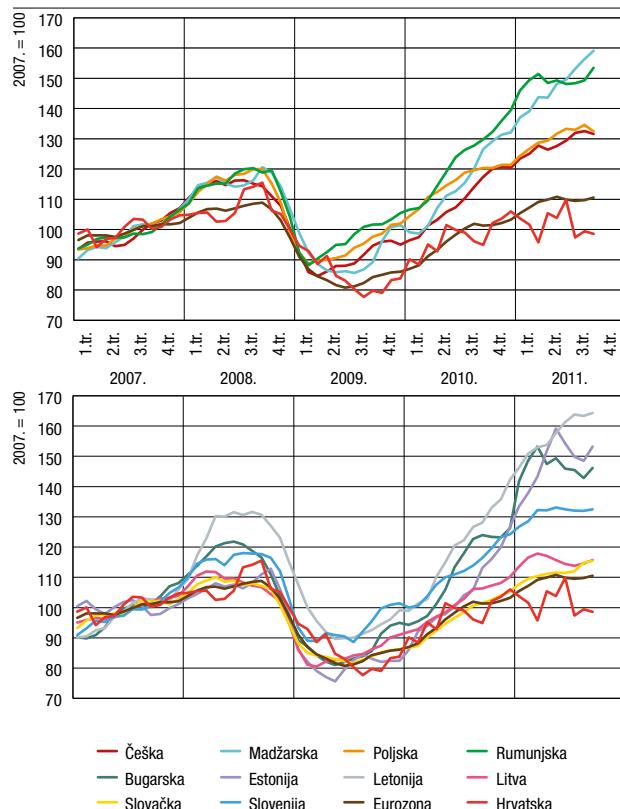
³ Ocijenjeni izravni učinak ukidanja nulte stope PDV-a na povećanje potrošačkih cijena iznosi oko 0,5 postotnih bodova. Udio proizvoda na koje se primjenjuje nulta stopa PDV-a u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena procijenjen je na približno 7,4% (od toga se najveći dio, tj. 5,7 postotnih bodova odnosi na prehrambene proizvode), nulta stopa PDV-a može se zamijeniti stopom od najmanje 5%, a povećanje poreza vjerojatno će se samo djelomično prenijeti na povećanje cijena.

izravnih ulaganja, a objašnjenje utjecaja tih ulaganja na učinkovitost i usmjerenost na robni izvoz vidi u Okviru 2. Utjecaj inozemnih izravnih ulaganja na učinkovitost poslovanja nefinancijskih poduzeća i robni izvoz te o mjerama jačanja troškovne i cijenovne konkurentnosti, bez čega će se tržišni udio hrvatskog izvoza na svjetskom tržištu, koji se dodatno smanjio tijekom križe, teško ponovno povećati.

Slabosti hrvatskog izvoza dodatno dolaze do izražaja u usporedbi s drugim zemljama Srednje i Istočne Europe, čiji izvoz kontinuirano raste još od sredine 2009. i najčešće ne pokazuju znakove posustajanja. Zaostajanje hrvatskog izvoza djelomično se može objasniti njegovom orijentacijom na tržišta na kojima se gospodarske prilike najviše pogoršavaju u posljednjih nekoliko tromjesečja. Jedna je od tih zemalja Italija, u koju odlazi petina hrvatskoga robnog izvoza. Slične posljedice za svoje izvozne rezultate donekle su mogle osjetiti i Rumunjska i Bugarska, koje također znatan dio robe izvoze u Italiju. Suprotno tome, baltičke zemlje, koje su uvelike okrenute međusobnim tržištima, ne bilježe pad izvoza, kao ni Češka i Poljska zbog svoje izrazite orijentacije na snažno njemačko tržište.

U 2011. godini, prema ostvarenjima u glavnoj sezoni, mogao bi biti ostvaren godišnji rast prihoda od turizma od 6,7%, čemu je uvelike pogodovala politička nestabilnost u konkurentskim odredištim. Ipak, u 2012. se godini takav rast prihoda vjerojatno neće ponoviti jer, osim jačanja konkurenkcije, domaćem turizmu neće pogodovati ni sve izraženija nesigurnost na glavnim emitivnim tržištima eurozone ni očekivano slabljenje prosječne potrošnje. Isto tako, uz zadane domaće turističke kapacitete i bez većih ulaganja, ne može se očekivati ni da će fizički pokazatelji u turizmu moći osobito brzo rasti.

Slika 24. Robni izvoz odabralih zemalja
tromjesečni pomočni prosjek, sezonski prilagođeni podaci

Izvor: Eurostat; DZS (prilagodba HNB-a)

Tablica 4. Tekući račun platne bilance i njegove sastavnice
u postocima BDP-a

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Saldo tekućih transakcija	-7,2	-8,8	-5,2	-1,2	0,4	0,5
Roba	-21,7	-22,6	-16,2	-13,0	-11,9	-11,7
Usluge	14,7	14,8	12,6	12,8	13,8	13,8
Dohodak	-2,5	-3,3	-3,9	-3,4	-3,7	-3,9
Tekući transferi	2,4	2,2	2,3	2,4	2,2	2,3

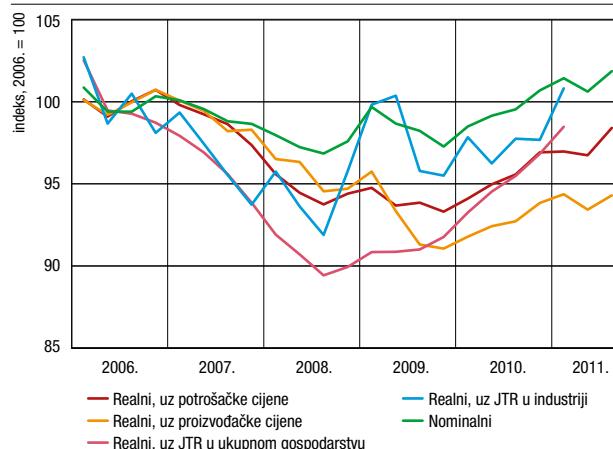
Izvor: HNB

Osim jačanja konkurentnosti izvoza robe i usluga, važan predviđet održivosti salda tekućeg računa u sljedećem razdoblju bit će i umjeren rast kamatnih troškova. Uz trenutačno visoku nesigurnost na svjetskim finansijskim tržištima, presudnu ulogu u stabilizaciji rasta kamatnih troškova svakako će imati fiskalna pozicija, o kojoj će ovisiti intenzitet dodatnog zaduživanja, a posredno i troškovi financiranja javnog i privatnog sektora.

Iako izvozni rezultati na razini ukupnoga gospodarstva to ne potvrđuju, kretanje realnih efektivnih tečajeva kune uz potrošačke i proizvođačke cijene tijekom prvih devet mjeseci 2011. godine upućuju na daljnje poboljšanje cijenovne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva, čime se djelomice nadoknadio gubitak konkurentnosti ostvaren u prijašnjim godinama (detaljniji prikaz veze realnih efektivnih tečajeva kune i izvoza u pojedinim djelatnostima prerađivačke industrije vidi u Okviru 3). Realni efektivni tečajevi kune na razini pojedinih djelatnosti prerađivačke industrije i njihov utjecaj na izvoz. Takva su kretanja uglavnom bila određena slabljenjem kune prema košarici valuta glavnih trgovinskih partnera, ali i nešto povoljnijim kretanjem domaćih potrošačkih cijena. Podaci o realnom efektivnom tečaju kune uz jedinične troškove rada dostupni su za prvo tromjesečje 2011. te upućuju na poboljšanje troškovne konkurentnosti, pretežno zbog relativno povoljnijega kretanja domaćih jediničnih troškova rada.

U većini je novih zemalja članica EU u trećem tromjesečju 2011. realni efektivni tečaj deflacioniran potrošačkim cijenama deprecirao, čime je djelomice poništen učinak gubitka cijenovne konkurentnosti zabilježen tijekom prvog polugodišta. Relativno najizraženija bila je deprecijacija realnoga efektivnog tečaja u Poljskoj, Madžarskoj i Rumunjskoj, koje imaju fleksibilan tečajni režim, što je pretežno bilo posljedica nominalne efektivne

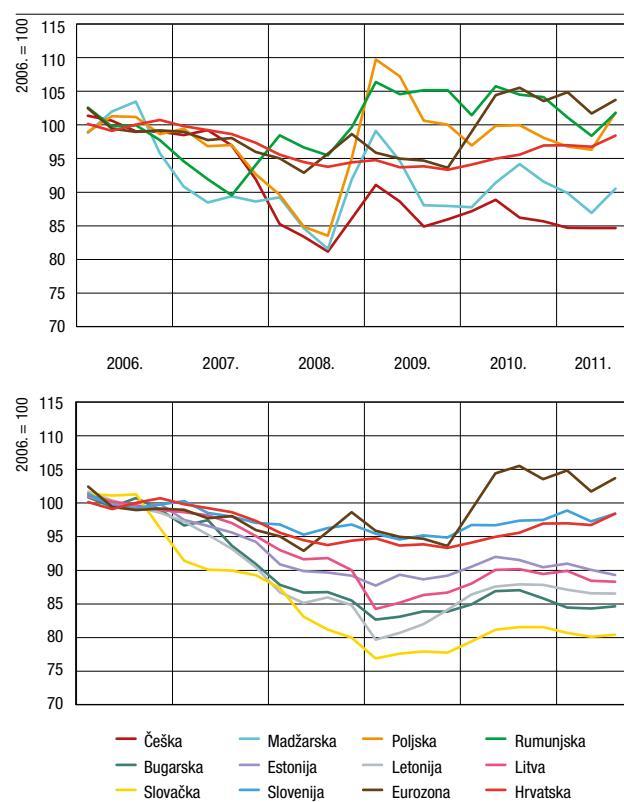
Slika 25. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: JTR označuje jedinčni trošak rada. Pad indeksa upućuje na aprecijaciju.

Izvor: HNB

Slika 26. Realni efektivni tečaj (deflacioniran potrošačkim cijenama) u odabranim zemljama

Napomena: Pad indeksa upućuje na realnu efektivnu aprecijaciju, odnosno smanjenje cjenovne konkurentnosti.

Izvori: BIS; HNB

deprecijacije valuta tih zemalja.

U skladu s ostvarenjima u prva tri tromjesečja mogla bi se na razini cijele 2011. ostvariti blaga deprecijacija prosječnoga realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniranog potrošačkim cijenama u odnosu na prethodnu godinu, pretežno zbog nominalne efektivne deprecijacije kune. U 2012. očekuje se nastavak trenda poboljšavanja cjenovne konkurentnosti hrvatskog izvoza čemu bi, osim blage nominalne efektivne deprecijacije tečaja kune, moglo pridonijeti i nešto povoljnije kretanje domaćih u odnosu na potrošačke cijene u zemljama glavnim trgovinskim partnerima.⁴

U 2013. godini, pod uvjetom jačanja izvoznog potencijala i umjerenog rasta uvozne potražnje, u vanjskom se sektoru može očekivati postupno poboljšavanje. Tako bi se saldo tekućeg računa platne bilance trebao zadržati na pozitivnoj razini, a relativni bi se pokazatelj bruto inozemne zaduženosti trebao postupno smanjivati.

Okvir 1. Glavne odrednice priljeva inozemnih izravnih ulaganja

Inozemna izravna ulaganja (engl. *Foreign Direct Investment*, FDI) jesu ulaganja nerezidenata u poduzeća (rezidente) neke zemlje, pri čemu takva ulaganja premašuju 10% ukupnoga dioničkoga kapitala pojedinog poduzeća. Za razliku od špekulativnih ulaganja, inozemna izravna ulaganja dugoročnog su karaktera i usko povezana sa željom investitora da preuzme upravljačka prava i tako dominantno utječe na poslovnu aktivnost poduzeća u koje investira. Kako inozemni ulagači mahom dolaze iz ekonomski naprednjih i razvijenijih zemalja, s ovom vrstom ulaganja povezuju se specifične koristi, među kojima su najvažnije prijenos naprednih znanja i tehnologija te olakšan pristup inozemnim tržištima.

U razdoblju od 1993. do kraja prve polovine 2011. Hrvatska je inozemnim izravnim ulaganjima ukupno privukla 24,7 mlrd. EUR stranoga kapitala, što po stanovniku čini iznos od približno 5600 EUR. Iako spomenuti iznos Hrvatsku relativno visoko positionira na ljestvici zemalja primatelja stranih ulaganja, ključni je problem nepovoljna struktura prikupljenih ulaganja. Polovinu ukupnih inozemnih izravnih ulaganja tako čine ulaganja u postojeće projekte (engl. *brownfield investments*), a samo mali dio odnosi se na ulaganja u potpuno nove projekte (engl. *greenfield investments*), koji izravno otvaraju nova radna mjesta i pridonose

razvoju domaćega gospodarstva. Na nepovoljnu strukturu ulaganja upućuje i činjenica da je najveći dio izravnih inozemnih ulaganja bio usmjeren na vlasnička preuzimanja u uslužnom sektoru, pri čemu je samo u djelatnosti financijskog posredovanja te trgovine na veliko uloženo gotovo 50% svih inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku.

Iako se očekivalo da će uoči pristupanja Europskoj uniji inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku biti dinamizirana, recentni pokazatelji ne potvrđuju takva kretanja. Tijekom 2010. i 2011. inozemni su ulagači snažno smanjili svoja ulaganja u Hrvatsku. Iako bi u 2011. izravna ulaganja mogla nominalno premašiti ostvarenja u prethodnoj godini, najveći dio novih ulaganja ipak se odnosi na otplate inozemnih dugova stranim bankama. Ako se isključe otplata dugova i tekuća neisplaćena dobit, koja pripada inozemnim vlasnicima, priljev novih ulaganja u domaće proizvodne kapacitete u 2011. godini procijenjen je na dosad najnižu razinu od samo 0,2 mlrd. EUR.

Spomenute recentne pokazatelje valja promatrati u svjetlu činjenice da je riječ o kriznim godinama i da su europske zemlje, tradicionalno najveći izravni ulagači u Hrvatsku, bile potresene financijskim i gospodarskim problemima. No, ipak, u isto je doba iznos pristiglih inozemnih ulaganja u nekim zemljama regije

⁴ Projekcije kretanja tečajeva odnosno potrošačkih cijena u zemljama glavnim trgovinskim partnerima preuzete su iz publikacija *Consensus Forecasts* i *EU Commission Forecasts*.

zamjetljivo nadmašio takve priljeve u Hrvatsku. Izostanak diničnijih ulaganja upućuje stoga na zaključak kako u Hrvatskoj još postoje ograničenja koja pridonose smanjenju zainteresiranoći inozemnih ulagača. Ovaj okvir, dakle, sažeto ističe glavne odrednice o kojima ovise priljevi inozemnih izravnih ulaganja.

Brojni istraživački radovi i stručni pregledi kao glavne odrednice priljeva inozemnih izravnih ulaganja ističu veličinu, gospodarsku snagu i potrošački kapacitet tržišta. Smatra se da će zemlja primatelj koja ima veće tržište i snažniji rast gospodarske aktivnosti biti pogodnija za tržišno orijentiranu stranu ulaganja, ali i za ona izvozno orijentirana, s obzirom na to da će veće tržište omogućiti snažniji učinak ekonomije razmjera te također snažniji učinak prelijevanja pozitivnih obilježja inozemnih ulaganja na to tržište (OECD, 2000).⁵

Dostupnost te troškovi prirodnih bogatstava i sirovina zemlje primatelja također su vrlo važni činitelji privlačenja ulaganja. Zemlja koja raspolaže obilnim i kvalitetnim prirodnim resursima ulagačima je zanimljiva. Osim dostupnosti važan je i trošak tih resursa jer se pri donošenju odluke o ulaganju tvrtke rukovode i razlikom u cijeni resursa u zemlji iz koje dolaze i u zemlji primatelju, kao i u zemljama u široj regiji koje su potencijalni konkurenti za ulaganje. Na ukupne proizvodne troškove utječe i prometna izgrađenost, odnosno transportna povezanost unutar zemlje, ali i položaj zemlje s obzirom na glavne svjetske prometne smjerove.

Zajedno s fizičkom infrastrukturom, glede troškova komunikacije, prikupljanja informacija i drugih aspekata odvijanja poslovanja, od velike su važnosti stupanj razvoja tehnološke infrastrukture i stupanj poznavanja globalno rasprostranjenih jezika.

Kad je riječ o troškovima proizvodnje, ključni je činitelj za privlačenje inozemnih ulaganja za većinu tržišta u nastajanju rad. Investitori nastoje osigurati kvalitetnu radnu snagu uz što manji trošak, odnosno analiziraju troškove rada u kontekstu proizvodnosti i vještina radnika. Trgovinska otvorenost zemlje i pristup međunarodnim tržištima te ukidanje carina i ostalih prepreka u trgovini također su važni pri privlačenju inozemnih ulagača.

Obujam ulaganja uvelike određuju i ekonomski i politički rizici zemlje, koji obuhvaćaju makroekonomsku, institucijsku te političku stabilnost (Bevan i Estrin, 2000.).⁶ Makroekonomска se stabilnost odnosi na održivost rasta te stabilnost cijena i tečaja. Institucijska stabilnost uključuje kvalitetno funkcioniranje institucija države, uklanjanje administrativnih prepreka s kojima se susreću inozemni ulagači i stvaranje okružja koje omogućuje da strani poduzetnici posluju na istim načelima kao i domaći poduzetnici. Među institucionalnim činiteljima velika se pozornost pridaje i ustroju poreznog sustava. Stabilnost političke pozicije koja rukovodi zemljom i predlaže promjene, odnosi pozicije i opozicije, ali i drugi činitelji, poput prisutnosti i ukorijenjenosti korupcije, određuju stupanj političke zrelosti neke zemlje.

Okvir 2. Utjecaj inozemnih izravnih ulaganja na učinkovitost poslovanja nefinansijskih poduzeća i robni izvoz

Uvriježeno je mišljenje da inozemna izravna ulaganja poboljšavaju učinkovitost poslovanja i izvozni potencijal primatelja i stoga su jedan od načina otklanjanja unutarnjih i vanjskih neravnoteža, kojima su često izložene manje razvijene zemlje. S ovom vrstom ulaganja povezuju se specifične koristi, među kojima su, kao što je već navedeno, najvažnije prijenos naprednih znanja i tehnologija te olakšan pristup inozemnim tržištima. U ovom se okviru stoga procjenjuju koristi od ulaska izravnih inozemnih ulaganja u Republiku Hrvatsku, i to isključivo u sektor nefinansijskih poduzeća.

U analizi suženog agregata nastojalo se odgovoriti na tri ključna pitanja: 1) jesu li poduzeća u koja ulaze inozemna izravna ulaganja (tzv. FDI poduzeća) općenito učinkovitija od ostalih poduzeća (djelatnosti) sličnih obilježja, 2) jesu li takva poduzeća usmjerena robnom izvozu od ostalih poduzeća (djelatnosti) i 3) jesu li ta poduzeća bolje podnijela globalnu krizu (2008. – 2010.) od ostalih poduzeća (djelatnosti) koja posluju u Hrvatskoj. Osnovu za empirijsku analizu čine podaci iz godišnjih finansijskih izješća poduzetnika (pravnih osoba, dok su poduzetnici pojedinci isključeni iz uzorka) za razdoblje 2002. – 2010. te podaci za isto razdoblje o robnoj razmjeni i o izravnim inozemnim ulaganjima u nefinansijska poduzeća u RH. Podaci su podvrgnuti filtriranju tako da su iz baze isključena opažanja koja se odnose na poduzeća kod kojih je u pojedinoj kalendarскоj godini jedna od triju ključnih varijabli za određivanje učinkovitosti (prihodi, broj zaposlenosti i kapital poduzeća) bila jednaka nuli.

Kretanje prihoda, zaposlenosti i izvoza iz tako očišćenih

podataka prikazano je na slikama 27. do 30., i to posebno za *greenfield* (G) i *brownfield* (B) FDI poduzeća te ostala (O) poduzeća. Podaci upućuju na to da su FDI poduzeća, a posebice *brownfield* poduzeća, vjerojatno učinkovitija i više robno-izvozno orijentirana od ostalih poduzeća. Udio FDI poduzeća najizraženiji je u neto robnom izvozu svih poduzeća⁷, potom u robnom izvozu, pa u prihodima i, na kraju, u broju zaposlenih. Čini se također da su FDI poduzeća, a među njima posebice *greenfield* poduzeća, pretrpjela manji udar na prihode, uključujući i prihod od izvoza, kao i da su manje smanjila zaposlenost u razdoblju krize.

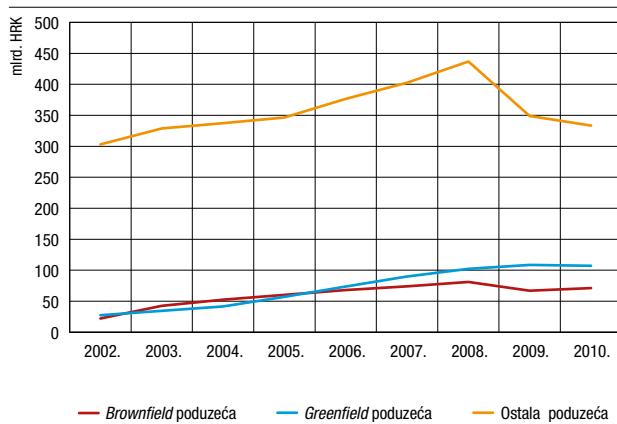
Kako bi se formalno istražila ova pitanja, ocijenjeno je nekoliko linearnih regresijskih modela na panelu podataka za pojedinačna poduzeća u RH od 2003. do 2010. godine. Zavisna je varijabla u svakom od ocijenjenih modela rast prihoda ili rast robnog izvoza. Za ocjenu učinkovitosti poduzeća zavisna je varijabla rast prihoda, zbog teorijske utemeljenosti da učinkovitija poduzeća brže povećavaju svoje prihode. Za ocjenu izvozne orijentiranosti rast prihoda zamijenjen je rastom vrijednosti robnog izvoza. Za nezavisne varijable izabrane su standardne varijable iz mikroekonomskе teorije koje određuju učinkovitost poduzeća (vrijednosti kapitala, radne snage i materijala korištenih u proizvodnji u odnosu na prihode poduzeća), uz dodatak varijabli koje mjere zastupljenost FDI poduzeća u pripadajućoj djelatnosti, kao i indikatorske varijable, koja upućuje na to je li riječ o FDI poduzeću. Na taj je način istodobno ocijenjen i izravni utjecaj ulaska inozemnoga izravnog ulaganja u FDI poduzeće kao i horizontalni utjecaj njegova ulaska na ostala poduzeća iz

5 OECD, 2000.: *Main determinants and impacts of foreign direct investment on China's economy*, Working papers on international investment, Directorate for financial, fiscal and enterprise affairs

6 Bevan, Alan A. i Estrin, S. (2000.): *The determinants of foreign direct investment in transition economies*, William Davidson Institute, Working paper 342, listopad

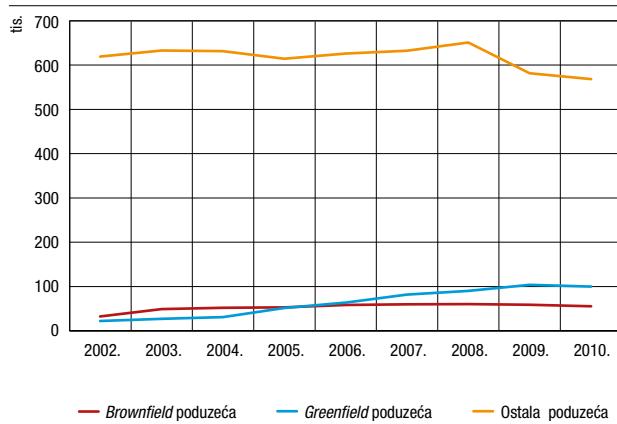
7 Izvoz se u provedenoj analizi mjeri na dva načina, na osnovi vrijednosti izvoza i na osnovi vrijednosti neto izvoza, kako bi se ponijšio mogući utjecaj reizvoznih aktivnosti na rezultate.

Slika 27. Glavni pokazatelji aktivnosti poduzeća u RH – ukupni prihodi

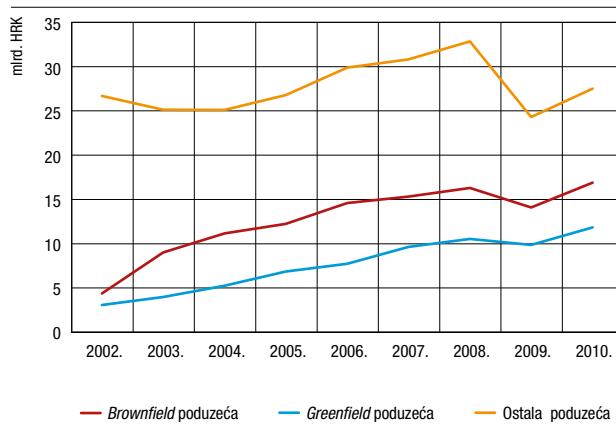
Izvori: Fina; izračun HNB-a

Slika 28. Glavni pokazatelji aktivnosti poduzeća u RH – prosječan broj zaposlenih

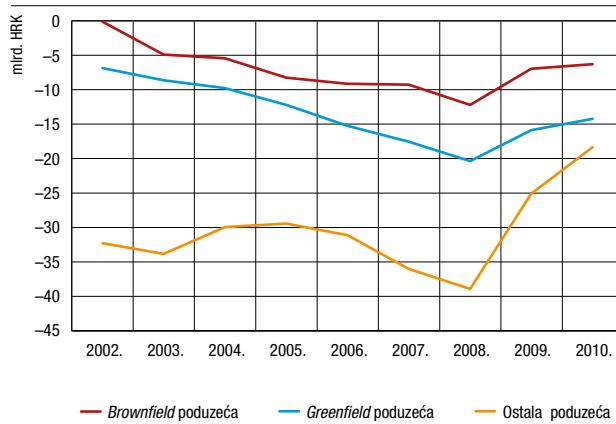
Izvori: Fina; izračun HNB-a

Slika 29. Glavni pokazatelji aktivnosti poduzeća u RH – vrijednost robnog izvoza

Izvori: Fina; izračun HNB-a

Slika 30. Glavni pokazatelji aktivnosti poduzeća u RH – vrijednost neto robnog izvoza

Izvori: Fina; izračun HNB-a

iste djelatnosti. Interakcija indikatorske varijable za FDI poduzeće (odnosno varijable koja mjeri zastupljenost prihoda FDI poduzeća u pripadajućoj djelatnosti) i indikatorske varijable za razdoblje nakon 2007. godine poslužila je za ocjenu diferencijalnog utjecaja globalne krize na FDI poduzeća (odnosno na sva poduzeća u djelatnostima sa sličnim udjelom prihoda FDI poduzeća).

Analiza je pokušala dati odgovor i na pitanje jesu li veća učinkovitost i izvozna orientiranost FDI poduzeća, na koje upućuju glavni pokazatelji na slikama 27. do 30., isključivo odraz činjenice da su inozemni ulagači birali učinkovitija i više izvozno orientirana poduzeća, odnosno djelatnosti. Među nezavisne varijable stoga je uvrštena i vjerojatnost inozemnoga izravnog ulaganja u domaće poduzeće (zbog ograničenosti uzorka u oba slučaja samo za razdoblje nakon 2002. godine). Ta je vjerojatnost prethodno procijenjena u neovisnom probit modelu na osnovi tipičnih obilježja poduzeća, odnosno djelatnosti koje se obično nalaze na meti inozemnih ulagača.

Rezultati provedene analize prikazani su u tablicama 5. i 6. Rezultati pokazuju da su FDI poduzeća bila učinkovitija od ostalih poduzeća u RH u razdoblju 2003. – 2010. Međutim,

suprotno zaključku na osnovi kretanja prikazanih na slikama 27. do 30., statistička analiza upućuje na to da su FDI poduzeća bila jače, a ne slabije, pogodjena globalnom gospodarskom krizom od ostalih poduzeća u RH (Tablica 5.), što se vjerojatno treba pripisati izrazito negativnom utjecaju krize na rast robnog izvoza *brownfield* poduzeća (Tablica 6.).

Dakle, ukupno gledajući, čini se da rast hrvatskoga robno-izvoznog potencijala (Tablica 6.) u razdoblju 2003. – 2010. nije imao specifične koristi koje se obično pripisuju inozemnim ulaganjima. Iznimka su izravne koristi od povećanja izvoznoga kapaciteta u slučajevima kada su izravna inozemna ulaganja ulazila u izvozno orientirana poduzeća ili djelatnosti, što je, sudeći i po agregiranim i po pojedinačnim podacima, bio čest slučaj u promatranoj razdoblju, osobito za *brownfield* poduzeća. Isto tako, izvoz i prihode brzo su povećavala i *greenfield* poduzeća. Sve to moglo bi značiti da razvoj učinkovitijeg i više robno-izvozno orientiranoga gospodarstva u Hrvatskoj možda manje ovisi o količini inozemnih izravnih ulaganja, a više o dobro osmišljenom ulaganju (domaćem ili inozemnom) u određene tipove poduzeća i djelatnosti.

Tablica 5. Rast prihoda poduzeća u RH, 2003. – 2010.

Zavisna varijabla (Y): $\ln(\text{Prihodi}(t)/\text{Prihodi}_{(t-1)})$			
Nezavisne varijable ^{a,b}	Model 1 ^c	Model 2 ^d	Model 3 ^e
$Y_{(t-1)}$		0,429 (0,003)	
Konstanta modela	1,151 (0,000)	1,151 (0,000)	
FDI poduzeće	0,026 (0,001)	0,026 (0,004)	
FDI poduzeće u krizi	-0,083 (0,000)	-0,083 (0,000)	
Brownfield poduzeće	0,027 (0,133)	0,027 (0,224)	
Brownfield poduzeće u krizi	-0,042 (0,104)	-0,042 (0,179)	
Udio FDI poduzeća u djelatnosti	-0,001 (0,000)	-0,001 (0,000)	0,003 (0,000)
Udio FDI poduzeća u djelatnosti u krizi	0,001 (0,000)	0,001 (0,000)	-0,003 (0,000)
Vjer(brownfield poduzeće)	-1,705 (0,000)	-1,705 (0,000)	-6,031 (0,000)
Vjer(greenfield poduzeće)	2,567 (0,000)	2,567 (0,000)	3,407 (0,000)
R ²	0,116	0,116	
Adj. R ²	0,116	0,116	
SER	0,425	0,425	0,536
F	508	508	
p (F)	0,000	0,000	
prosj. (Y)	-0,007	-0,007	-0,005
s(Y)	0,452	0,452	0,369
J statistika		479	
Rank instrumenata		71	
AIC	1,127	1,127	
SIC	1,130	1,130	
HQC	1,128	1,128	
DW	1,813	1,813	

^a Procijenjeni koeficijenti uz pomoćne varijable koje se pojavljuju u svim modelima izostavljeni su iz tablice. Pomoćne su varijable: 1) indikator GIG-a, županije sjedišta, pozitivnog prihoda, pozitivnog izvoza, pozitivnoga neto izvoza i pozitivnoga poslovnog rezultata prethodne godine; 2) vrijednost prethodne godine omjera kapitala i prihoda, omjera troškova zaposlenih i prihoda, omjera materijalne imovine i prihoda, prirodnog logaritma zaposlenih, poslovnog rezultata, postotne promjene broja zaposlenih, i 3) fiksni efekt za godinu opažanja.

^b Vrijednosti u tablici jesu procijenjene vrijednosti koeficijenta, a vrijednosti u zagradi u drugom retku p-vrijednosti procjene.

^c SUR uz pretpostavku heteroskedastičnosti i korelacije u vremenu

^d SUR uz pretpostavku heteroskedastičnosti i korelacije između poduzeća

^e GMM s fiksnim efektima za poduzeće, uz heteroskedastičnost i korelaciju u vremenu

Izvori: Fina; HNB i izračun HNB-a

Tablica 6. Rast robnog izvoza poduzeća u RH, 2003. – 2010.

Zavisna varijabla (Y): $\ln(Izvoz(t)/Izvoz_{(t-1)})$			
Nezavisne varijable ^{a,b}	Model 1 ^c	Model 2 ^d	Model 3 ^e
$Y_{(t-1)}$			0,960 (0,074)
Konstanta modela	4,351 (0,000)	4,351 (0,000)	
FDI poduzeće	-0,214 (0,007)	-0,214 (0,007)	
FDI poduzeće u krizi	-0,943 (0,000)	-0,943 (0,000)	
Brownfield poduzeće	-0,176 (0,340)	-0,176 (0,340)	
Brownfield poduzeće u krizi	-0,616 (0,008)	-0,616 (0,008)	
Udio FDI poduzeća u djelatnosti	-0,007 (0,000)	-0,007 (0,000)	-0,015 (0,001)
Udio FDI poduzeća u djelatnosti u krizi	-0,007 (0,000)	-0,007 (0,000)	0,004 (0,276)
Vjer(brownfield poduzeće)	-40,281 (0,000)	-40,281 (0,000)	2,602 (0,648)
Vjer(greenfield poduzeće)	43,370 (0,000)	43,370 (0,000)	72,656 (0,000)
R ²	0,277	0,277	
Adj. R ²	0,277	0,277	
SER	4,040	4,040	6,655
F	1,479	1,479	
p (F)	0,000	0,000	
prosj. (Y)	0,035	0,035	0,005
s(Y)	4,750	4,750	4,362
J statistika			7,798
Rank instrumenata			71
AIC	5,631	5,631	
SIC	5,633	5,633	
HQC	5,631	5,631	
DW	2,163	2,163	

Okvir 3. Realni efektivni tečajevi kune na razini pojedinih djelatnosti prerađivačke industrije i njihov utjecaj na izvoz

Agregatni indeksi realnih efektivnih tečajeva mogu prikriti promjene u uvjetima konkurentnosti izvoza zbog razlika koje postoje između pojedinih gospodarskih djelatnosti, odnosno razlika u strukturi vanjskotrgovinske razmjene te divergentnih kretanja deflatoria. Predmet ovog okvira stoga je izračun realnih efektivnih tečajeva kune na razini pojedinih odjeljaka područja djelatnosti prerađivačke industrije te ispitivanje utjecaja tečaja na realni robni izvoz svake od tih djelatnosti⁸.

Indeksi realnih efektivnih tečajeva kune u pojedinim djelatnostima prerađivačke industrije izračunati su deflacioniranjem nominalnih

bilateralnih tečajeva kune s odgovarajućim relativnim proizvođačkim cijenama u zemljama vanjskotrgovinskim partnerima te s domaćim proizvođačkim cijenama te agregiranjem dobivenih indeksa bilateralnih tečajeva na osnovi pondera koji predstavljaju važnost koju pojedina zemlja ima u izvozu Hrvatske⁹. Indeksi na razini pojedinih djelatnosti prerađivačke industrije izračunati su za razdoblje od početka 2000. do sredine 2011. godine i za 21 (od ukupno 23) djelatnost prerađivačke industrije. Kretanje realnoga robnog izvoza pojedinih djelatnosti (izvoz) i realnih efektivnih tečajeva kune pojedinih djelatnosti (IRET) prikazano je na slikama od 31. do 51.

⁸ Realni izvoz dobiven je deflacioniranjem nominalnih vrijednosti izvoza izraženih u eurima s indeksom cijena pri proizvođačima u odgovarajućoj djelatnosti prerađivačke industrije.

⁹ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske ne objavljuje podatke o izvozu Hrvatske u zemlje partnerne po djelatnostima prerađivačke industrije. Izvor podataka stoga je statistički ured Europske unije (Eurostat), pri čemu se kao zamjena za podatke o izvozu Hrvatske u zemlje partnerne, koji se ne objavljuju, uzimaju podaci o uvozu zemalja članica EU iz Hrvatske. Podaci su svrstani prema klasifikaciji proizvoda po djelatnosti (engl. Classification of product by activity, CPA). CPA je klasifikacija u kojoj se proizvodi razvrstavaju prema djelatnostima koje ih pretežno proizvode, a definirani su NKD-om.

Utjecaj tečaja na izvoz ispitana je korištenjem metode multivarijatne kointegracije (engl. *vector error correction model*, VECM), pri čemu je razmatran utjecaj indeksa realnoga efektivnog tečaja kune pojedinih djelatnosti i realnog BDP-a eurozone kao indikatora vanjske potražnje za hrvatskim izvozom na realni izvoz pojedinih djelatnosti. Korištena metoda VECM omogućuje pronaalaženje dugoročnih ravnotežnih veza između varijabli, brzinu prilagodbe dugoročnoj ravnoteži i procjenju ostalih relevantnih kratkoročnih parametara. Dugoročna ravnoteža odnosi se na procjene cjenovne i dohodovne elastičnosti izvoza, odnosno na utjecaj tečaja i vanjske potražnje na izvoz. Parametri prilagodbe ravnoteži jesu parametri kojima se mjeri broj razdoblja (u ovom slučaju tromjesečja) potrebnih za ponovnu uspostavu dugoročne ravnoteže (nakon odstupanja od nje). Svi podaci koji u sebi sadržavaju sezonsku komponentu desezonirani su i korišteni u logaritamskom mjerilu. Rezultati provedenog Dickey-Fullerova testa pokazali su da su sve serije u razinama integrirane prvog reda, osim realnoga izvoza u proizvodnji električne opreme, koji je integriran drugog reda.

U Tablici 7. prikazani su rezultati za svaku od analiziranih djelatnosti. U prvom su stupcu navedeni nazivi djelatnosti te pri-padajuće šifre djelatnosti. Sljedeća tri stupca prikazuju procjene normaliziranih kointegracijskih parametara, koje se tumače kao elastičnosti u funkciji potražnje za hrvatskim izvozom pojedine djelatnosti. U posljednjem su stupcu prikazani rezultati procjene parametara prilagodbe ravnoteži u jednadžbi izvoza.

Za djelatnost proizvodnje prehrambenih proizvoda (šifra 10), tekstila (13), prerade drva i proizvoda od drva i pulta, osim namještaja (16), proizvoda od papira (17), koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (19), kemikalija i kemijskih proizvoda (20), proizvoda od gume i plastike (22), strojeva i opreme (28) te za ostalu prerađivačku industriju (32) utvrđena je statistički signifikantna dugoročna veza između varijabla, a parametri prilagodbe u svim jednadžbama izvoza imaju očekivan negativan predznak. Kod još šest djelatnosti (proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda –23, metala –24, gotovih metalnih proizvoda –25, računala te elektroničkih i optičkih proizvoda –26, ostalih prijevoznih sredstava –30 te proizvodnja namještaja –31) parametar uz realni efektivni tečaj kune statistički je signifikantan, a onaj uz inozemni dohodak nije. U tom je slučaju također procijenjen signifikantno negativan predznak parametra prilagodbe. Postojanje dugoročne veze između varijabli nije bilo moguće pronaći samo za tri djelatnosti (proizvodnja odjeće –14, proizvodnja kože i srodnih proizvoda –15 te proizvodnja električne opreme –27).

Od petnaest signifikantnih tečajnih elastičnosti izvoza njih devet ima ubičajeni pozitivan predznak (proizvodnja prehrambenih proizvoda –10, tekstila –13, papira i proizvoda od papira –17, koksa i rafiniranih naftnih derivata –19, proizvoda od gume i plastike –22, metala –24, gotovih metalnih proizvoda –25, ostalih prijevoznih sredstva –30 te ostala prerađivačka industrija –32), što znači da realna efektivna deprecijacija tečaja kune (nominalna efektivna deprecijacija tečaja kune, i/ili pad cijena hrvatskih proizvoda, i/ili rast cijena proizvoda vanjskotrgovinskih partnera) za određenu djelatnost dovodi do većeg izvoza u toj djelatnosti. Za ostalih šest djelatnosti dobiveni su negativni predznaci za navedene elastičnosti, što znači da realna efektivna aprecijacija tečaja kune dovodi do rasta potražnje za izvozom te djelatnosti. Ako zanemarimo ostala prijevozna sredstva, jer uključuju brodove, koji čine specifičnu kategoriju zbog visokih cijena po jedinici proizvoda i snažne kolebljivosti serije izvoza, najveća pozitivna elastičnost od čak 11% procijenjena je za djelatnost proizvodnje tekstila (13). S druge strane, kod negativnih se elastičnosti najviše ističu djelatnost proizvodnje namještaja (31) s približno –4% (u ovoj relaciji nije statistički signifikantan inozemni BDP) te djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja (28) s –3%.

Kod dohodovnih elastičnosti u slučaju dvanaest djelatnosti postoji statistički signifikantna veza. Od tih dvanaest elastičnosti devet ima očekivani pozitivan predznak, koji upućuje na to da porastom dohotka eurozone raste i potražnja za hrvatskim izvozom proizvoda u odgovarajućoj djelatnosti (proizvodnja prehrambenih proizvoda –10, pića –11, prerada drva i proizvoda od drva i pulta, osim namještaja –16, proizvodnja papira i proizvoda od papira –17, proizvoda od gume i plastike –22, kemikalija i kemijskih proizvoda –20, strojeva i uređaja –28, motornih vozila, prikolica i poluprikolica –29, ostala prerađivačka industrija –32). Najveća elastičnost, čak 11,45%, procijenjena je za djelatnost proizvodnje pića (11), što znači da će za navedene proizvode potražnja za izvozom porasti za više od 11% ako BDP eurozone poraste za 1%.

Najsporija prilagodba ravnoteži vidljiva je u proizvodnji tekstila (13), gdje parametar iznosi –0,17. To znači da će potražnji za izvozom prosječno biti potrebno oko šest tromjesečja ($1/0,17 = 5,88$) da se ponovo vrati u ravnotežu, ako se nalazi ispod ili iznad dugoročne ravnoteže. Najbrži parametar prilagodbe procijenjen je za djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja (28), gdje je izvozu prosječno potrebno manje od tromjesečja za uspostavu ravnoteže.

Tablica 7. Rezultati testa kointegracije, procjene dugoročnih elastičnosti i parametara prilagodbe ravnoteži

Djelatnost (šifra)	Postojanje kointegracije	β_{12} IRET	β_{13} BDP eurozone	Konstanta	α_{11}
Proizvodnja prehrambenih proizvoda (10)	DA*	7,19 2,20 **	5,34 1,29 ***	-53,35	-0,38 0,20 *
Proizvodnja pića (11)	DA*	0,05 3,90	11,45 2,72 **	-48,31	-0,19 0,06 *
Proizvodnja tekstila (13)	DA***	11,12 1,40 ***	-2,35 0,53 ***	-35,83	-0,17 0,08 **
Proizvodnja odjeće (14)	NE	3,34 1,21	-3,16 0,63	3,71	-0,20 0,07
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda (15)	NE	-7,62 7,62	-9,90 9,90	85,31	-0,25 -0,08
Prerada drva i proizvoda od drva i pulta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala (16)	DA**	-2,14 1,19 * ***	2,49 0,46 ***	3,02	-0,48 0,09 ***
Proizvodnja papira i proizvoda od papira (17)	DA**	1,67 0,43 **	1,61 0,22 ***	-10,51	-0,47 0,21 *

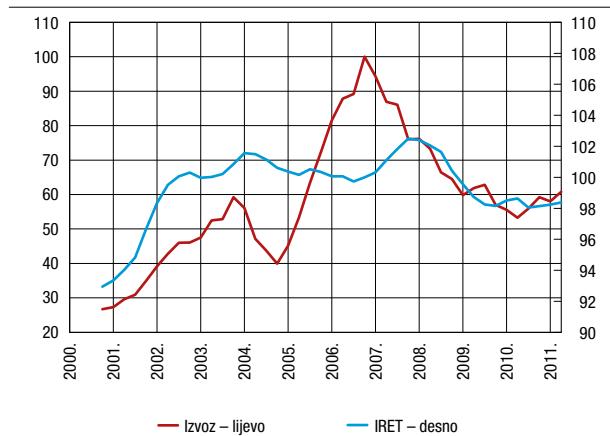
Djelatnost (šifra)	Postojanje kointegracije	β_{12} IRET	β_{13} BDP eurozone	Konstanta	α_{11}
Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (19)	DA***	4,68 0,44 ***	-2,98 0,75 **	-3,59	-0,57 0,17 ***
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (20)	DA**	-1,51 0,78 **	3,97 0,80 ***	-6,83	-0,55 0,12 ***
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (21)	DA**	3,23 1,72 **	-2,33 0,75 ***	0,50	-1,12 0,23 ***
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike (22)	DA***	4,48 0,23 ***	1,86 0,12 ***	-24,60	-0,62 0,17 ***
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (23)	DA**	-1,37 0,69 *	2,64 0,63	-1,34	-0,32 0,11 *
Proizvodnja metala (24)	DA***	2,41 0,44 ***	-1,94 1,35	2,54	-0,82 0,21 ***
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (25)	DA**	9,24 1,30 ***	-1,61 1,75	-30,29	-0,21 0,08 **
Proizvodnja računala te električkih i optičkih proizvoda (26)	DA***	-2,78 0,86 **	-0,27 1,84	19,25	-0,30 0,09 **
Proizvodnja električne opreme (27)	NE	6,36 2,01	18,95 4,87	-112,04	-0,08 0,12
Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n. (28)	DA***	-3,02 0,57 ***	9,27 0,21 ***	-24,10	-1,49 0,40 ***
Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (29)	DA**	0,90 1,37 *	6,43 2,72 *	-29,06	-0,38 0,10 ***
Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (30)	DA***	20,07 3,49 ***	-5,58 3,80	-61,85	-0,18 0,06 **
Proizvodnja namještaja (31)	DA**	-3,98 1,26 ***	2,45 0,75	11,74	-0,38 0,08 ***
Ostala prerađivačka industrija (32)	DA*	2,85 0,48 **	3,07 0,93 *	-22,93	-0,81 0,31 **

Napomena: *, ** i *** znače odbacivanje hipoteze da su kointegracijski parametri ili parametar prilagodbe u jednadžbi izvoza jednaki nuli uz 1%, 5% i 10% signifikantnosti, odnosno signifikantnost postojanja kointegracijske veze uz 1%, 5% i 10%. Za konstantni član nije prikazana razina signifikantnosti. Crvenom su bojom označene skupine proizvoda za koje nije bilo moguće pronaći kointegracijsku vezu, ostalim su bojama označene skupine za koje postoji jedan kointegracijski vektor (plavom su označene skupine kod kojih su svi kointegracijski parametri signifikanti, a zelenom gdje jedan od parametara nije signifikantno različit od nule).

Izvor: Izračun HNB-a

Slika 31. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji prehrambenih proizvoda (10)

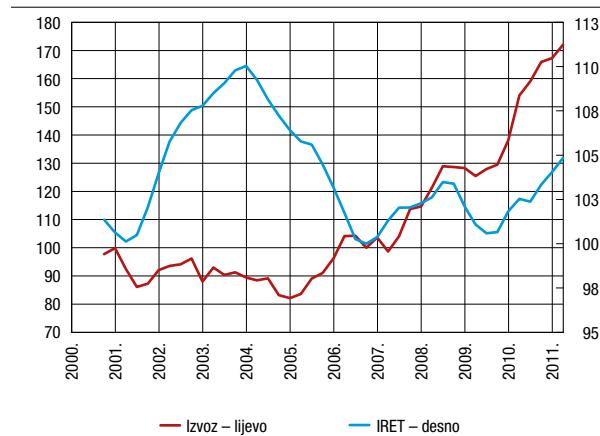
pomični prosjek četiri uzastopna tromjesečja, 2006. = 100

Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

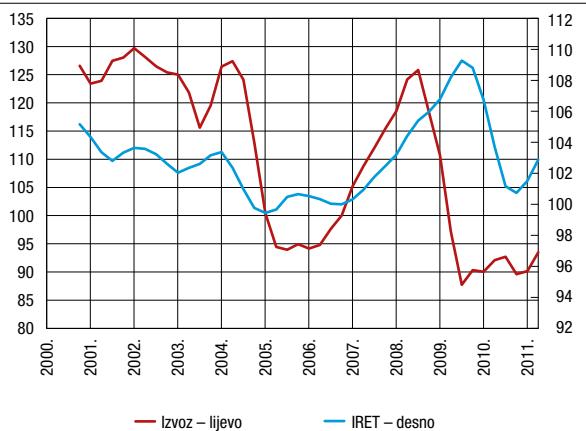
Slika 32. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji pića (11)

pomični prosjek četiri uzastopna tromjesečja, 2006. = 100

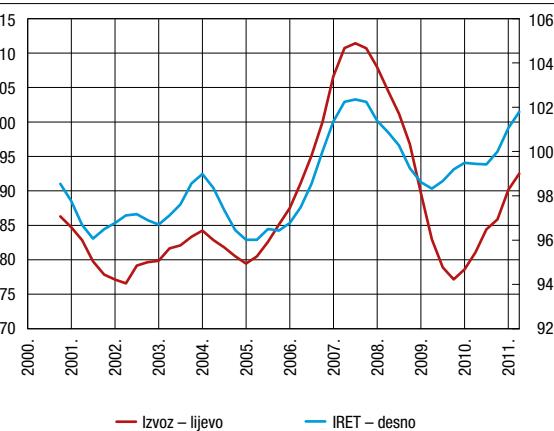
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 33. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji tekstila (13)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

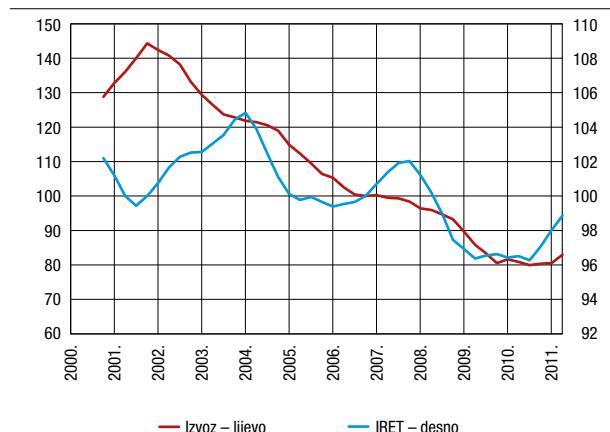
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 36. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u djelatnosti preradi drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja (16)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

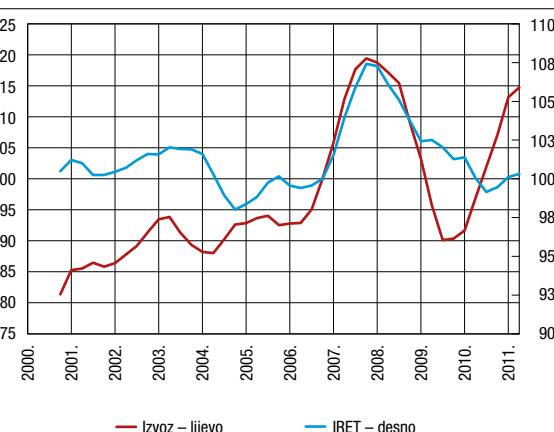
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 34. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji odjeće (14)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

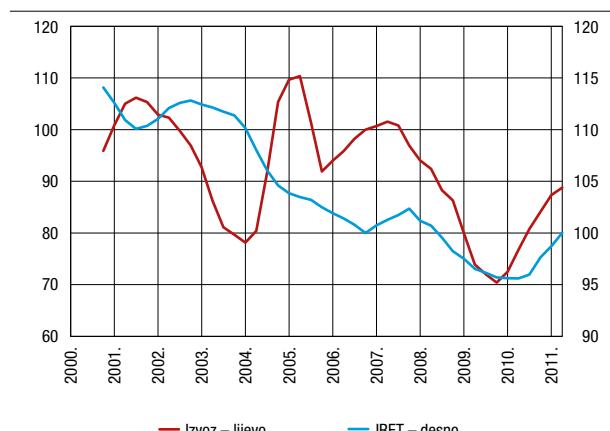
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 37. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji papira i proizvoda od papira (17)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

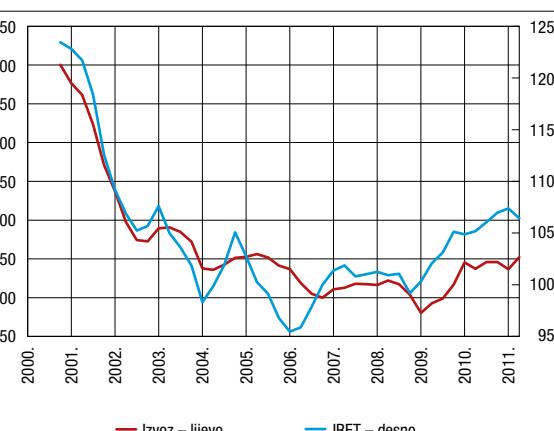
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 35. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji kože i srodnih proizvoda (15)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

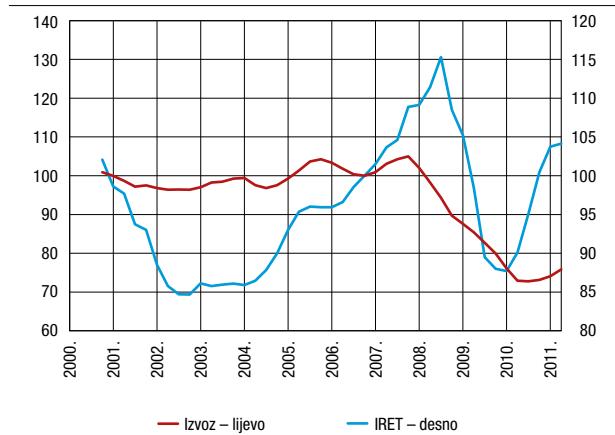
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 38. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (19)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

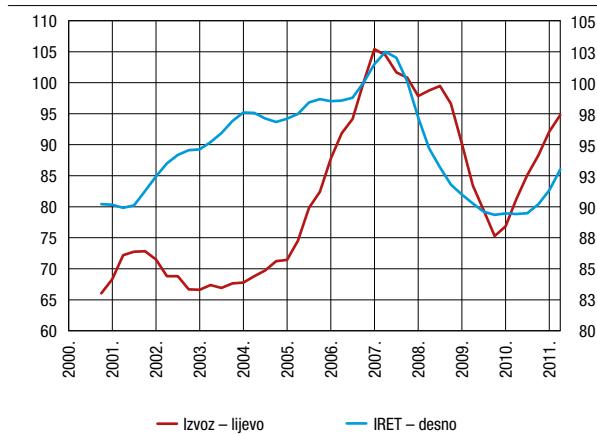
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 39. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda (20)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

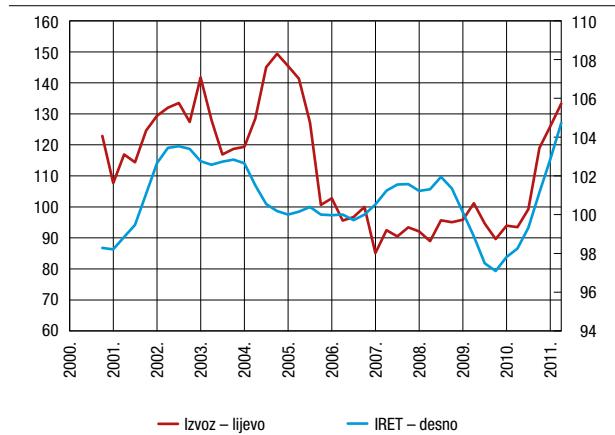
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 42. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (23)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

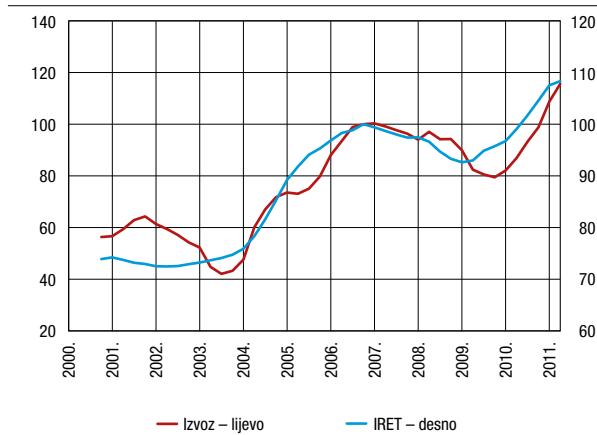
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 40. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (21)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

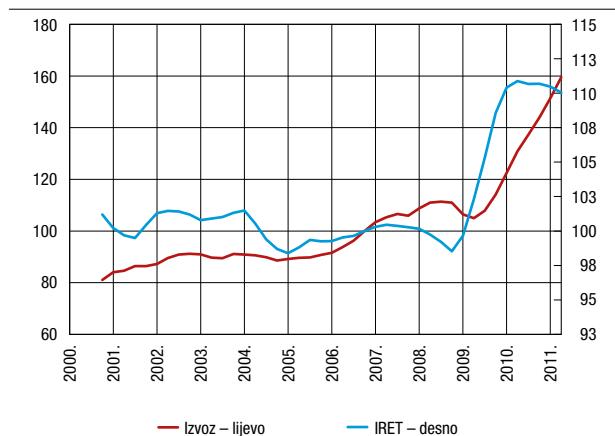
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 43. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji metala (24)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

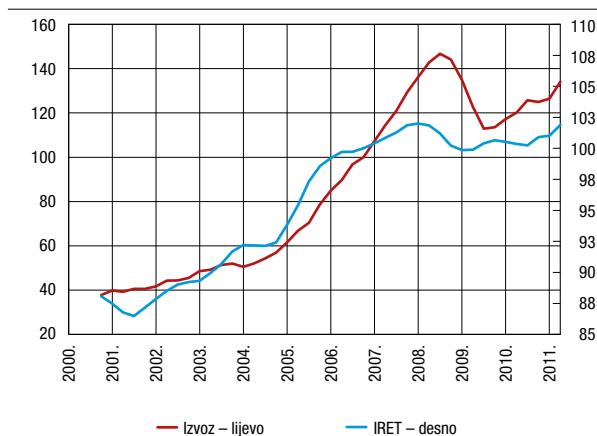
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 41. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji proizvoda od gume i plastike (22)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

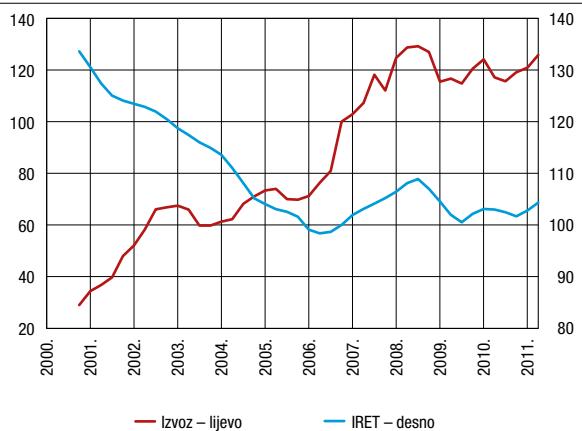
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 44. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (25)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

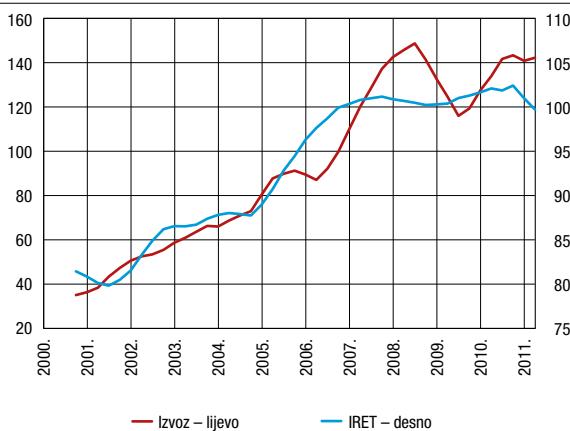
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 45. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji računala te električnih i optičkih proizvoda (26)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

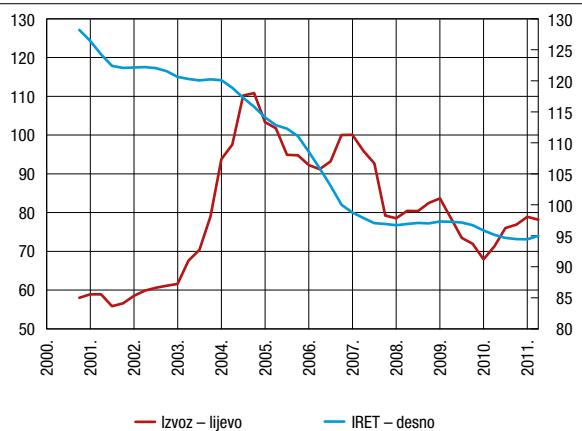
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 48. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji motornih vozila, prikolica i poluprikolica (29)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

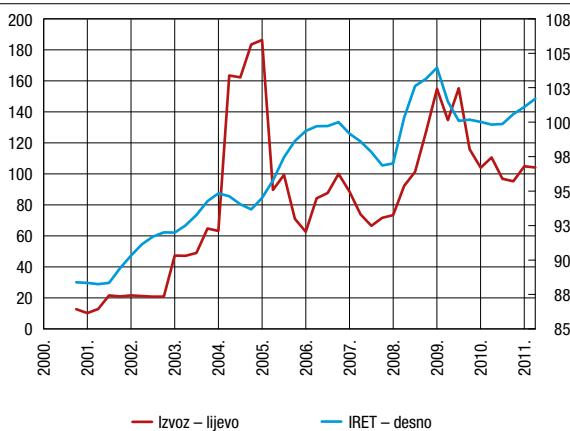
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 46. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji električne opreme (27)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

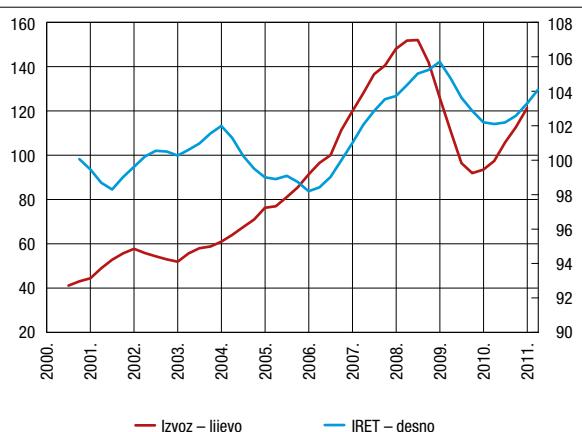
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 49. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava (30)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

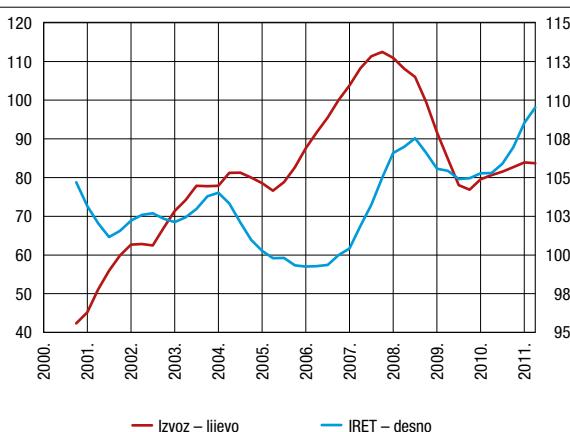
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 47. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji strojeva i uređaja, d. n. (28)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

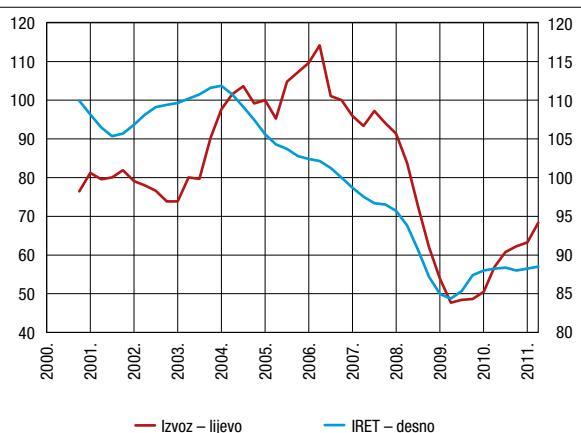
Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 50. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u proizvodnji namještaja (31)
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja, 2006. = 100

Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

Slika 51. Realni efektivni tečaj kune i izvoz u ostaloj prerađivačkoj industriji (32)
pomični prosjek četiri uzastopna tromjesečja, 2006. = 100

Napomena: Pad indeksa realnoga efektivnog tečaja kune (IRET) upućuje na aprecijaciju.
Izvor: Izračun HNB-a

7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala

Uvjeti financiranja

Uvjeti financiranja domaćih sektora u drugoj polovini 2011. godine pogoršali su se, pri čemu se ističe skok troškova financiranja države na domaćem i inozemnom tržištu. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a s jednogodišnjim dospijećem u razdoblju od lipnja do listopada gotovo su se udvostručile, odražavajući nešto nižu likvidnost bankovnog sustava, ali i učinak prelijevanja povećane percepcije rizika Hrvatske na međunarodnom tržištu obveznica. Iako se nakon izdanja obveznica u srpnju država nije zaduživala na međunarodnom tržištu, troškovi su dugoročnoga inozemnog zaduživanja za Hrvatsku, mjereni indeksom EMBI, od kolovoza do studenoga zamjetno rasli.

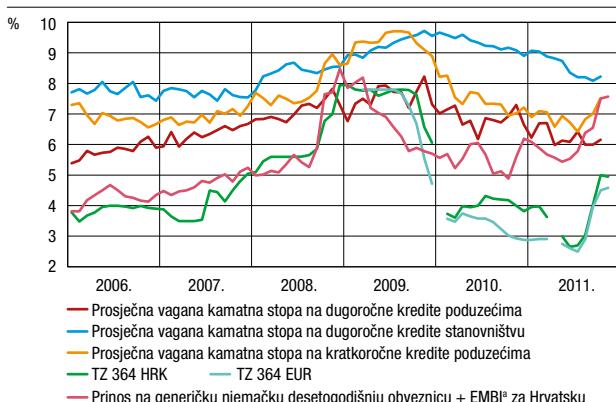
Trend smanjivanja cijene zaduživanja poduzeća, koji je bio prisutan gotovo dvije godine, u trećem i početkom četvrtog tromjesečja 2011. zaustavio se. Cijena kratkoročnog zaduživanja u listopadu je porasla za gotovo jedan postotni bod u odnosu na

kraj lipnja. Osim kod kratkoročnog, povećanje je s vremenskim odmakom u nešto manjoj mjeri zabilježeno i kod dugoročnog zaduživanja. Slična su kretanja obilježila i troškove dugoročnog financiranja stanovništva.

Poštravanje uvjeta na međunarodnom tržištu duga u drugoj polovini 2011. dovelo je do zamjetnog rasta zahtijevanih prinosa na državne obveznice rubnih zemalja eurozone te do snažnog rasta premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za obveznice banaka majki pet najvećih domaćih banaka, što može rezultirati i većim troškovima financiranja za njihove klijente na hrvatskom tržištu.

Nepovoljniji uvjeti financiranja u drugom polugodištu odrazili su se i na kretanje ukupnih plasmana sektoru poduzeća. Nakon što je sredinom godine došlo do znatnog usporavanja ukupnog financiranja sektora poduzeća, slab rast zadržao se i u trećem tromjesečju 2011. Tome je, osim usporavanja rasta

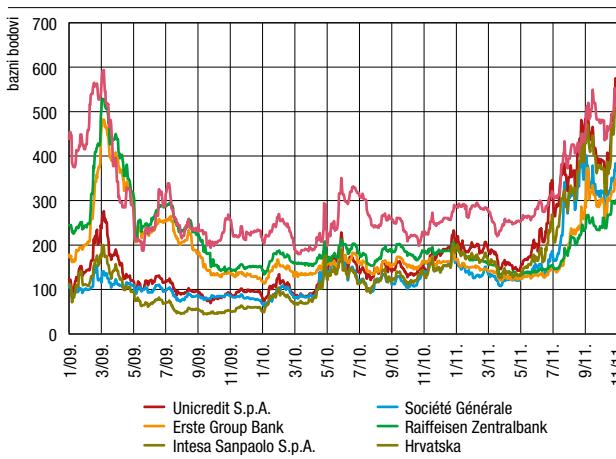
Slika 52. Domaći i inozemni troškovi financiranja

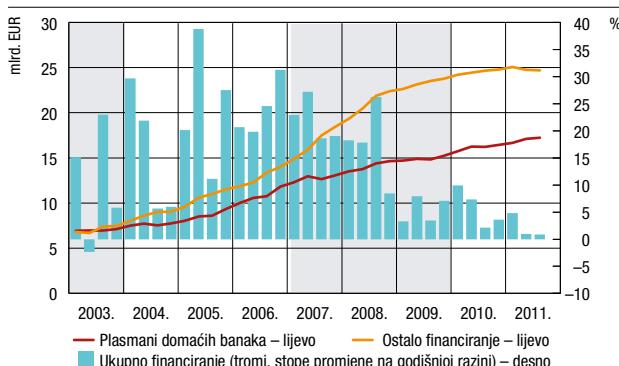
*EMBI je indeks (engl. Emerging Market Bond Index) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištem u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

Izvor: HNB; MF; Bloomberg

Slika 53. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za Hrvatsku i odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: Bloomberg

Slika 54. Financiranje poduzeća prema izvorima

Napomena: Ostalo financiranje uključuje zaduživanje poduzeća kod domaćih društava za leasing i izravno zaduživanje kod HBOR-a te zaduživanje kod inozemnih banaka i vlasnički povezanih poduzeća u inozemstvu. Osjenčana područja označuju razdoblja ograničavanja rasta plasmana obveznim upisom blagajničkih zapisa HNB-a. Stopa promjene ukupnog financiranja izračunata je iz sezonski prilagođenih vrijednosti.

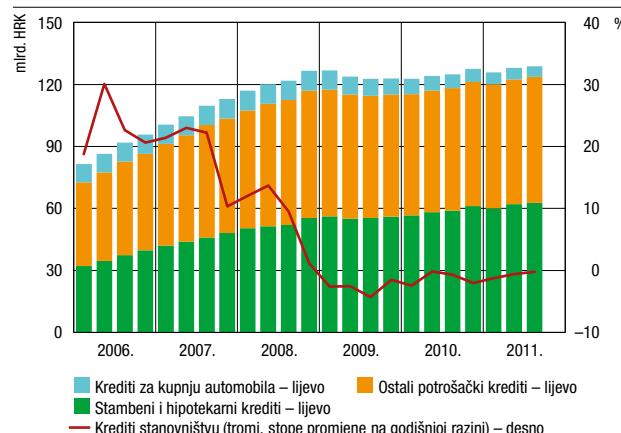
Izvori: Hafra; HNB; izračun HNB-a

plasmana domaćih banaka s 2,6% u drugom na 0,8% u trećem tromjesečju, pridonio i nastavak smanjivanja inozemnog financiranja, odnosno nastavak razduživanja poduzeća prema inozemstvu. Iako se u 2012. očekuje blaga stagnacija gospodarske aktivnosti zbog fiskalne konsolidacije i manje osobne potrošnje, investicije bi se trebale početi oporavljati. Zato se očekuje da će plasmani banaka poduzećima ostvariti umjeren rast sličan onome ocijenjenom za 2011. godinu. Dio sredstava posuđenih na domaćem tržištu poduzeća će najvjerojatnije iskoristiti i za razduživanje prema inozemstvu. Uz pretpostavku da će se provoditi fiskalna konsolidacija, pozitivan doprinos rastu plasmana trebalo bi dati i stabiliziranje cijene financiranja na nižoj, povoljnijoj razini od one koja se bilježi u drugom polugodištu.

Kada je riječ o kreditiranju stanovništva, ono i dalje stagnira na razini dosegnutoj sredinom 2010. godine. Razlog tome treba tražiti u nepovoljnim kretanjima gospodarske aktivnosti, posebice na tržištu rada te u neizvjesnosti glede očekivanih kretanja i visoke cijene zaduživanja. U 2012. ne očekuje se znatniji oporavak kreditiranja tog sektora budući da je potrebno određeno vrijeme kako bi se pozitivni učinci povećanih investicija i aktivnosti poduzeća odrazili na tržište rada, a time i na povećanje optimizma stanovništva u vezi s budućim dohotkom i potrošnjom.

U skladu s opisanim kretanjima financiranja stanovništva i poduzeća ukupni su plasmani banaka privatnom sektoru u prvih deset mjeseci 2011. tek umjерeno rasli. Iako je monetarna politika u uvjetima vanjskih ograničenja podržavala visoku likvidnost domaćega finansijskog sustava, kreditiranje privatnog sektora nije se značajnije dinamiziralo. Hrvatska se tako izdvaja od ostalih usporedivih zemalja, u kojima je osim rasta kreditne aktivnosti zabilježen i gospodarski oporavak, te zemalja u kojima se unatoč padu kreditne aktivnosti realna aktivnost blago povećala (opširniji prikaz važnosti rasta kredita za oporavak gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj dan je u Okviru 4. Važnost kreditnog rasta za oporavak gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj).

Rizici za ostvarenje očekivanog financiranja domaćih sektora u 2012. većinom su negativno usmjereni. Posljedica negativnih očekivanja i sporijeg oporavka gospodarske aktivnosti mogla bi biti slabija domaća potražnja za kreditima. Na strani ponude, zbog nastavka povećanja udjela loših kredita, može doći do izraženije nesklonosti banaka preuzimanju rizika, što se pak može nepovoljno odraziti na finansijske rezultate banaka, a

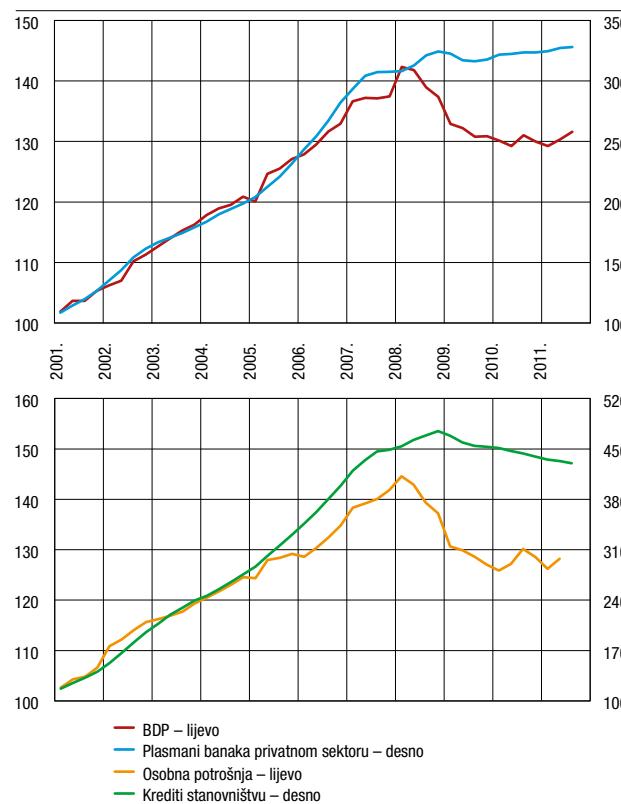
Slika 55. Krediti stanovništvu prema namjeni

Napomena: Tromjesečne stope promjena kredita izračunate su iz vrijednosti iz kojih je isključen utjecaj tečajnih promjena.

Izvor: HNB

Slika 56. Veza između kreditne aktivnosti banaka i kretanja u realnom sektoru

indeks, 2000. = 100, realne sezonski prilagođene vrijednosti

Napomena: Plasmani privatnom sektoru i krediti stanovništvu deflacionirani su indeksom potrošačkih cijena.

Izvor: DZS; HNB

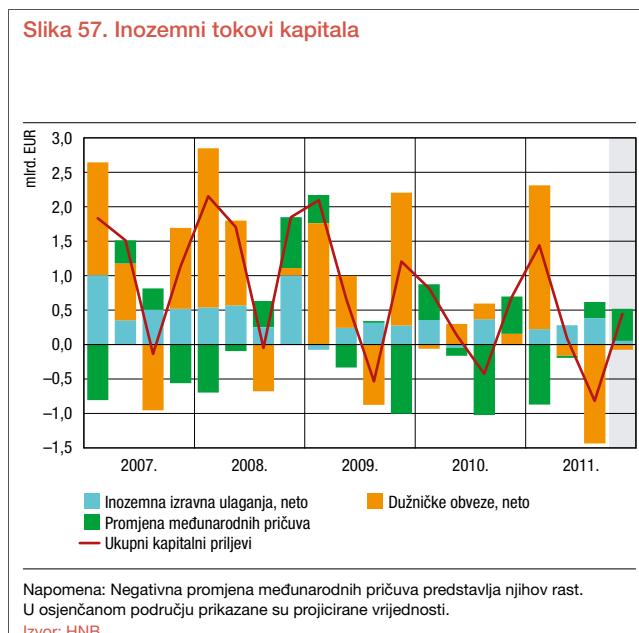
time i na cijenu kredita. Postavlja se i pitanje dostupnosti financiranja domaćih banaka kod banaka majki u inozemstvu zbog visoke cijene koju one moraju plaćati na svjetskom tržištu, a koja bi se onda odrazila i na cijenu plasiranja sredstava bankama kćerima u Hrvatskoj. Dodatni su rizik moguće odlike inozemnih banaka, kao što je odluka austrijske središnje banke o ograničavanju rasta plasmana podružnica austrijskih banaka u Srednjoj i Istočnoj Europi. Uz to, budu li potrebe za

zaduživanjem države na domaćem tržištu veće od planiranih, doći će do učinaka istiskivanja privatnog sektora s domaćega kreditnog tržišta.

Uvjeti financiranja domaćih sektora u 2012. i 2013. godini krajnje su neizvjesni. Stanje na svjetskome finansijskom tržištu upućuje na prisutnost izražene nesklonosti riziku, prije svega zbog problema vezanih uz održivost javnih financija sve većeg broja zemalja. Takva kretanja pokazuju da se poboljšanje uvjeta financiranja za hrvatsku državu i domaći privatni sektor može očekivati tek kada se javne financije svedu u održive okvire. Očekivano smanjenje proračunskog manjka već u 2012. godini i stvaranje pretpostavka za dugoročni rast gospodarstva trebali bi utjecati na postupni pad kamatnih stopa, a time i na jačanje potražnje privatnog sektora za kreditima u 2013. godini.

Inozemni tokovi kapitala

Na kapitalnom i finansijskom računu platne bilance u prvih devet mjeseci 2011. zabilježeno 1,4 mlrd. EUR neto priljeva kapitala (isključujući operacije s međunarodnim pričuvima). Tijekom prve polovine godine taj je priljev uglavnom odražavao

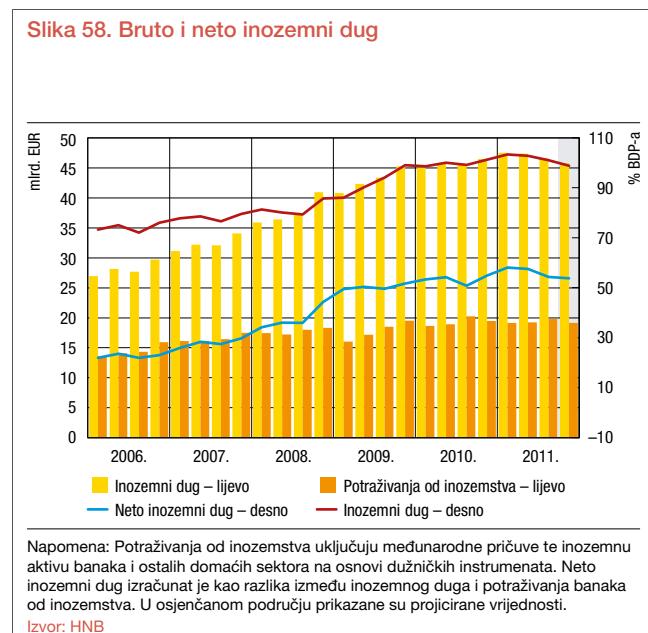

povlačenje imovine i zaduživanje poslovnih banaka. Pogoršanje neto inozemne pozicije banaka ublaženo je u ljetnim mjesecima, kada su banke iskoristile priljev deviza od turizma za povećanje svoje inozemne imovine i otplatu dugova. Središnja je država od početka godine razmjerno intenzivnim zaduživanjem pogoršala svoju inozemnu poziciju za 0,8 mlrd. EUR, pa se nastavio snažan rast njezinoga duga koji traje još od 2009. Suprotno tome, sektor poduzeća se razduživao, poboljšavajući tako svoju neto inozemnu poziciju. Taj proces više nije karakterističan samo za nebanskarske finansijske institucije, koje se razdužuju već duže vrijeme, nego je primjetan i kod privatnih i javnih poduzeća. S obzirom na to da je dio finansijskih sredstava pristigao i izravnim ulaganjima, ukupan je priljev kapitala iz inozemstva bio

dostatan za pokriće tekućih potreba, pa su se također povećale međunarodne pričuve, i to za 0,7 mlrd. EUR, podjednako kao tijekom prva tri tromjesečja 2010.

Priljev inozemnih izravnih ulaganja u RH ostao je razmjerno skroman i tijekom 2011. Iako izravna ulaganja u Hrvatsku iznosom od 1 mlrd. EUR u prva tri tromjesečja 2011. blago premašuju ostvarenja iz istog razdoblja prethodne godine, tek je manji dio tog iznosa uložen u nove proizvodne kapacitete, a veći je dio iskorišten za otplatu dugova inozemnim vjerovnicima. Isto tako, dio stranih vlasnika pretvarao je svoja dužnička potraživanja od domaćih poduzeća u vlasnički ulog, što je uvećalo vlasnička ulaganja, a smanjilo inozemni dug. Izuzmu li se takve transakcije, u 2012. bi se mogla povećati izravna ulaganja. Završetak pregovora s EU, uz podizanje troškovne i cjenovne konkurenциje, mogao bi povećati razinu inozemnih izravnih ulaganja u srednjem roku, do 3% BDP-a. No i dalje postoje ozbiljni rizici vezani uz moguće povlačenje većeg dijela tekuće ili akumulirane dobiti stranih vlasnika u domaćim poduzećima ili bankama.

U posljednjem tromjesečju 2011. središnja država i poduzeća vjerojatno neće ostvariti dodatni rast inozemnog duga, a poslovne će banke svoje inozemne obveze blago povećati. Dug prema

vlasnički povezanim poduzećima trebao bi se smanjiti, i to nakon što se dodatni dio dužničkih potraživanja pretvori u vlasnički udio. Time bi ukupni inozemni dug RH na kraju 2011. iznosio 45,8 mlrd. EUR, uz relativne pokazatelje od oko 99% BDP-a odnosno 250% izvoza robe i usluga. S obzirom na gospodarsku stagnaciju u 2012. ne treba očekivati snažniji rast duga, osim u slučaju središnje države, o čijoj će fiskalnoj konsolidaciji ovisiti i intenzitet zaduživanja. Kod banaka se očekuje tek refinanciranje dospjelih obveza, bez prirasta duga, a kod poduzeća je moguće daljnje razduživanje. Uz blagi rast nominalnoga bruto domaćeg proizvoda, relativni bi se pokazatelji bruto inozemne zaduženosti u 2012. trebali stabilizirati, a isto vrijedi i za neto inozemni dug. Slična se kretanja očekuju i tijekom 2013. godine.

Okvir 4. Važnost kreditnog rasta za oporavak gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj

Važnost rasta kredita banaka za rast realne gospodarske aktivnosti, ali i za brži oporavak nakon kriznih razdoblja, poznata je u ekonomskoj teoriji i praksi. Međutim, recentno krizno i postkrizno razdoblje pokazalo je da su mogući slučajevi u kojima se gospodarstva oporavlaju i bez kreditnog rasta (engl. *credit-less recovery*), pri čemu ih karakterizira niži obujam investicija i sporiji rast domaćeg proizvoda. Empirijska istraživanja pokazuju da je vjerojatnost pojave oporavka bez rasta kredita, među ostalim, veća ako je prije krize kreditna ekspanzija bila snažnija, ako je zaduženost privatnog sektora visoka te ako je zemlja ovisna o inozemnim priljevima kapitala. Kako se takva vrsta oporavka događa u jednoj od četiri ili pet zemalja¹⁰, u ovom se okviru nastoje procijeniti kolika je vjerojatnost da do gospodarskog oporavka u Hrvatskoj dođe bez rasta kredita.

Analizom korelacija između godišnjih stopa rasta realnog BDP-a i realnih plasmana banaka privatnom sektoru u Hrvatskoj pokušalo se utvrditi upućuju li postojeći podaci na zaostajanje rasta kredita za rastom BDP-a¹¹. Ako je korelacija s vremenskim

najjača za ista, a ne pomaknuta razdoblja. Korelacija je snažna i za plasmane pomaknute za jedno razdoblje unaprijed, što upućuje na to da rast plasmana prethodi gospodarskom oporavku, odnosno dinamizaciji realnoga rasta u Hrvatskoj.

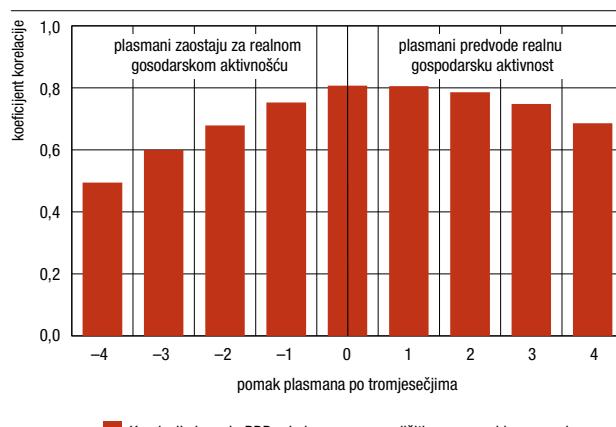
Vjerojatnost oporavka bez kreditnog rasta za Hrvatsku moguće je procijeniti korištenjem rezultata probit modela prikazanih u radu Bijsterboscha i Dahlhaus¹². Naime, ocijenjeni koeficijenti uz determinante oporavka bez rasta kredita u tom istraživanju pružaju mogućnost da se uvrštavanjem nezavisnih varijabli procijeni i kretanje vjerojatnosti oporavka bez rasta kredita za Hrvatsku. Determinante u modelu jesu godišnja stopa rasta realnog BDP-a, udio kredita u BDP-u, manjak na tekućem računu u BDP-u te godišnje stope rasta investicija i izvoza. Kako je probit model autora definiran tako da za ocjenu vjerojatnosti u pojedinoj godini uzima vrijednosti varijabli iz prethodne godine, vjerojatnost za oporavak bez kreditnog rasta u 2012. i 2013. godini može se izračunati korištenjem procijenih vrijednosti iz monetarne projekcije HNB-a. Rezultati

Slika 59. Kretanje godišnjih stopa promjene realnih plasmana banaka privatnom sektoru i realnog BDP-a u Hrvatskoj godišnje stope promjene

Izvor: DZS; HNB; izračun HNB-a

Slika 60. Korelacija (na različitim vremenskim pomacima) godišnjih stopa promjene realnih plasmana banaka privatnom sektoru i realnog BDP-a u Hrvatskoj

Izvor: DZS; HNB; izračun HNB-a

pomacima za plasmane unazad visoka, a korelacija između istih varijabli s vremenskim pomacima za plasmane unaprijed niska, to bi moglo značiti da kretanje plasmana zaostaje za kretanjem realnog proizvoda, odnosno da je moguće očekivati da se u razdoblju oporavka ne ostvaruje kreditni rast. Podaci, pak, pokazuju da je korelacija između godišnjih stopa rasta BDP-a i realnih plasmana za Hrvatsku, izračunata za razdoblje 2001. – 2011.,

te procjene pokazuju da je vjerojatnost za oporavak bez rasta kredita u Hrvatskoj za 2012. i 2013. godini manja od 5%, što znači da je važnost kreditnog rasta za oporavak gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj velika. To također opravdava nastojanja HNB-a da podržavanjem povoljne likvidnosti pridonese bržem rastu kredita privatnom sektoru i, naposljetku, gospodarskom oporavku.

10 Abiad, A., B. Li i Dell’Ariccia, G. (2011.): *Creditless Recoveries*, IMF Working Papers, International Monetary Fund; Bijsterbosch, M. i Dahlhaus, T. (2011.): *Determinants of credit-less recoveries*, ECB Working Paper Series, European Central Bank

11 U publikaciji HNB-a Financijska stabilnost br. 6 iz siječnja 2011. godine, u Okviru 2. Dinamika kreditiranja i gospodarska aktivnost, navodi se da je za analizu dinamike kreditiranja i gospodarske aktivnosti bolje promatrati korelaciju s promjenom novoodobrenih kredita, a u ovom se okviru težiše stavlja na razmatranje kretanja razina kredita, tj. njihovih stopa rasta. To je u skladu s literaturom koja je motivirala izradu ovog okvira.

12 Bijsterbosch, M. i Dahlhaus, T. (2011.), op. cit.

8. Monetarna politika

Politikom podržavanja visoke likvidnosti domaćega bankovnog sustava HNB već duže nastoji djelovati na uvjete finaniranja na domaćem tržištu kako bi potaknuo snažniji oporavak kreditne aktivnosti banaka. Pritom središnja banka ne odstupa od politike održavanja stabilnosti tečaja domaće valute. HNB je tako u trećem tromjesečju 2011. deviznim intervencijama, a u listopadu i podizanjem stope obvezne pričuve, povukao dio višak kunske likvidnosti iz monetarnog sustava i time zaustavio deprecijacijske pritiske na domaću valutu. Iako će i u doglednoj budućnosti središnja banka nastaviti podržavati dobru likvidnost na domaćem finansijskom tržištu sve dok ne ugrožava stabilnost tečaja, dosadašnja kretanja pokazuju da postoje ograničenja u nastojanju da se samo ekspanzivnom monetarnom politikom pridonesе oživljavanju kreditne, a time i realne aktivnosti.

Tečaj kune prema euru tijekom četvrtog tromjesečja kretao se bez velikih oscilacija oko razine od 7,50 EUR/HRK. Kada je riječ o tečaju kune prema drugim važnim svjetskim valutama,

potkraj 2011. godine nisu bile zabilježene velike promjene. U 2012. očekuje se slično kretanje tečaja kune prema euru uz uobičajena sezonska kolebanja, a njegove prekomjerne oscilacije HNB će nadalje sprječavati deviznim intervencijama, ali i drugim instrumentima monetarne politike.

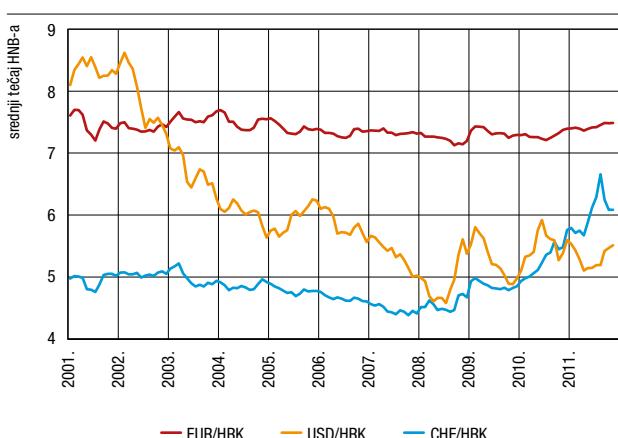
Likvidnost domaćega bankovnog sustava u drugoj polovini 2011. smanjena je u odnosu na prvi šest mjeseci, ali unatoč tome i dalje je bila izrazito povoljna. Deviznim intervencijama u srpnju i rujnu te povećanjem stope obvezne pričuve u listopadu HNB je ukupno povukao 5,7 mlrd. kuna, no prosječan višak kunske likvidnosti, uključujući prekonočne depozite kod središnje banke, u studenome je bio visok i iznosio 2,6 mlrd. kuna. Kamatne stope na međubankovnom tržištu tek su blago porasle: povećale su se za prekonočno trgovanje s iznimno niskih i stabilnih razina ispod 1% u prvom polugodištu, na prosječno 1,6% u studenome 2011.

Promatra li se svih jedanaest mjeseci 2011., glavni tokovi formiranja primarnog novca (M0) bile su devizne transakcije središnje banke. Ukupno je u tom razdoblju svojim deviznim transakcijama središnja banka neto kreirala 4,0 mlrd. kuna. Na prirast primarnog novca utjecala je i promjena stope obvezne pričuve u listopadu te, u manjoj mjeri, korištenje kratkoročnih kredita za likvidnost pojedinih poslovnih banaka u studenome (0,1 mlrd. kuna). Do odobravanja kredita za likvidnost došlo je zbog potražnje za dodatnom likvidnošću pojedinih manjih banaka koje su u tom razdoblju, neposredno nakon prisilne likvidacije Credo banke d.d., Split, bile suočene s odljevom depozita svojih komitenata. Osim kratkoročnih kredita za likvidnost krajem studenoga i početkom prosinca HNB je bankama koje imaju poteškoće s likvidnošću, pod posebnim uvjetima omogućio i korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve u ukupnom iznosu od 0,2 mlrd. kuna.

U 2012. očekuje se da će devizne transakcije središnje banke ponovno biti glavni tok formiranja primarnog novca. Također, nakon više od dvije godine, u 2012. HNB bi ponovno mogao započeti s provođenjem redovitih obratnih repo operacija.

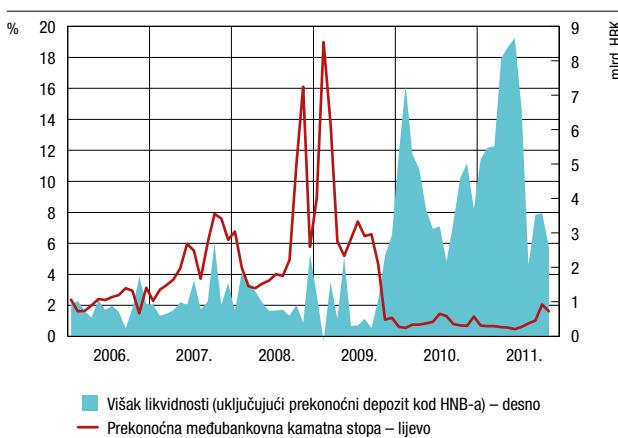
U prvih jedanaest mjeseci 2011. bruto međunarodne pričuve HNB-a porasle su za 760 mil. EUR, te su krajem studenoga

Slika 61. Nominalni tečajevi EUR/HRK, CHF/HRK i USD/HRK

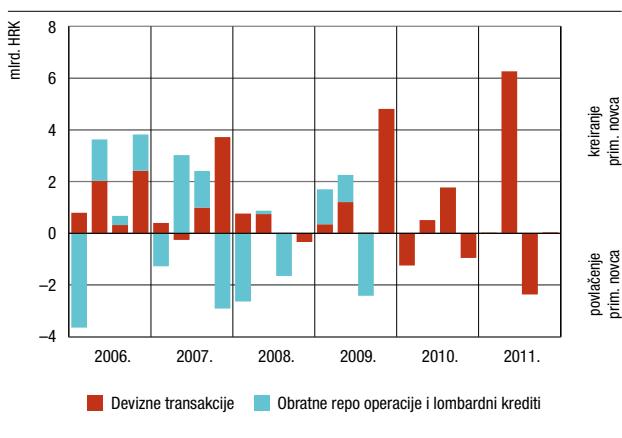
Izvor: HNB

Slika 62. Likvidnost banaka i prekonočna međubankovna kamatna stopa

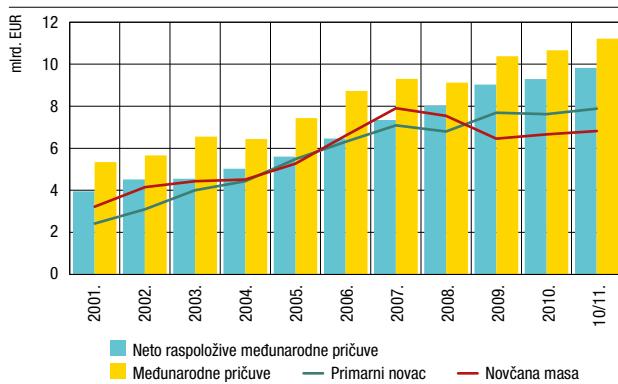
Izvor: HNB

Slika 63. Tokovi formiranja primarnog novca (M0)

Napomena: U devizne transakcije ubrajuju se kupoprodaje deviza HNB-a s poslovnim bankama, MF-om i ugovori o razmjeni (engl. swap), pri čemu pozitivne vrijednosti odražavaju kupovinu deviza. Podaci za četvrtu tromjesečje 2011. odnose se na listopad i studeni.

Izvor: HNB

Slika 64. Međunarodne pričuve HNB-a i monetarni agregati

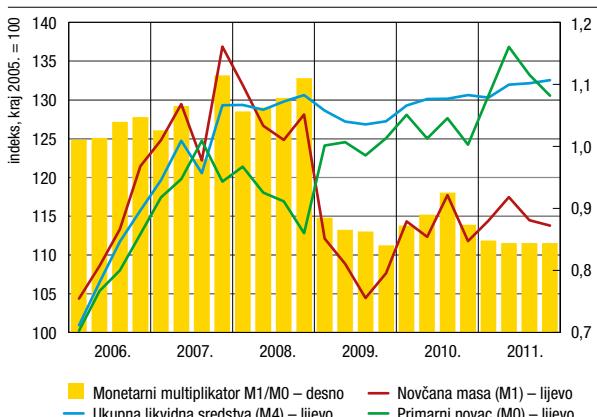
Napomena: Posljednji dostupni podaci za novčanu masu odnose se na kraj listopada 2011. Neto raspoložive pričuve definirane su kao međunarodne pričuve umanjene za inozemnu pasivu, obveznu pričuvu u devizama, opću i posebnu alokaciju posebnih prava vučenja iz 2009. godine, devizne depozite države te izvanbilanične obveze (ugovori o razmjeni, engl. swap).

Izvor: HNB

dosegnule 11,4 mld. EUR (više od vrijednosti novčane mase i primarnog novca). Takva razina pričuve primjerena je visokoeuroiziranome bankovnom sustavu, a njome se osigurava i likvidnost zemlje prema inozemstvu. Za 2012. godinu očekuje se da će se brutno pričuve nastaviti povećavati.

Izostanak oporavka u realnom sektoru gospodarstva i slaba kreditna aktivnost poslovnih banaka odrazili su se i na kretanje monetarnih agregata u 2011. godini. Tako je u četvrtom tromješecu realna desezonirana vrijednost ukupnih likvidnih sredstava zadržala blagi trend rasta, dok su se realna novčana masa i primarni novac smanjili, i to ako se uzme u obzir sezonski učinak. Monetarni multiplikator ostao je stabilan tijekom cijele godine, što potvrđuje da se visoka primarna likvidnost sustava nije prelijala u rast ostalih monetarnih agregata.

U 2012. godini ne očekuju se velike promjene u kretanju monetarnih i kreditnih agregata u usporedbi s 2011. Rast ukupnih plasmana banaka trebao bi se usporiti zbog manjih potreba za finansiranjem središnje države nakon provođenja fiskalne konsolidacije, dok bi se kreditiranje privatnog sektora moglo nastaviti

Slika 65. Monetarni agregati i monetarni multiplikator
indeks kretanja realnih sezonski prilagođenih vrijednosti deflacioniranih indeksom potrošačkih cijena

Napomena: Posljednji dostupni podaci odnose se na stanje monetarnih agregata na kraj listopada 2011.

Izvor: HNB

gotovo jednakom dinamikom kao i 2011. godine. Za ukupna likvidna sredstva očekuje se nešto brži rast jer se u 2012. ne predviđa odljev deviznih depozita poduzeća koji je bio osobito izražen na početku 2011. U strukturi najširega monetarnog agregata očekuje se da će najsnažniji biti rast novčane mase (M1) i deviznih depozita stanovništva.

Monetarna politika HNB-a u 2013. godini i dalje će se temeljiti na održavanju stabilnoga nominalnog tečaja domaće valute. Visok stupanj euroiziranosti domaćega gospodarstva i visoka razina inozemnog duga osnovne su karakteristike hrvatskoga gospodarstva koje se u kratkom roku neće promijeniti i zbog kojih se stabilan tečaj nameće kao pretpostavka očuvanja ukupne makroekonomskne stabilnosti. Uvjeti na svjetskome finansijskom tržištu, priljevi i odljevi kapitala iz inozemstva, ali i stanje domaćega finansijskog i realnog sektora mogu središnju banku ograničavati u provođenju takve politike, stoga provedba fiskalne konsolidacije i potrebnih strukturnih reforma, koja se očekuje već u 2012. godini, nema alternative.

9. Javne financije

Fiskalna kretanja u prvih devet mjeseci 2011. ne odstupaju znatno od planiranih veličina. HNB ocjenjuje da bi ukupni fiskalni manjak opće države u 2011. mogao iznositi oko 5,7% ocijenjenog BDP-a, a da bi javni dug na kraju prosinca 2011. mogao dosegnuti otprilike 45% procijenjenog BDP-a. To znači da se manjak i javni dug opće države snažno povećavaju već treću godinu zaredom (u odnosu na kraj 2008. javni dug povećao se približno za 16 postotnih bodova), što upozorava na nužnost zaokreta u javnim financijama.

Izostanak snažne fiskalne konsolidacije proračuna opće države u 2012. bi mogao rezultirati snižavanjem kreditnog rejtinga Republike Hrvatske, koji je već sada na granici investicijskog i špekulativnog. To bi pak dovelo do snažnog porasta zahtijevanih premija za rizik za zaduživanje države, ali i privatnog sektora. Naime, problemi u javnim financijama pojedinih članica eurozone i očekivanja da će se zamjetno usporiti gospodarski rast u Europi rezultirali su velikom nesklonosti riziku na međunarodnim tržištima i uočljivim rastom zahtijevanih premija rizika

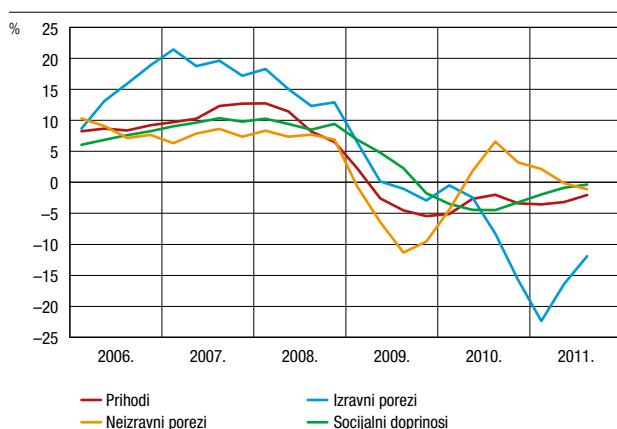
za zaduživanje država. Stoga se u HNB-ovoj projekciji javnih financija za 2012. i 2013. godinu predviđaju znatne promjene u odnosu na dosadašnje trendove. Očekuje se da bi se manjak opće države u 2012. i 2013. mogao znatno smanjiti, te u 2013. iznositi oko 3% projiciranog BDP-a. To bi se u prvom redu trebalo postići mjerama na rashodnoj strani proračuna.

Prihodi, rashodi i transakcije u nefinansijskoj imovini konsolidirane opće države

Prihodi konsolidirane opće države u 2011. mogli bi se blago smanjiti u odnosu na 2010. Ukipanje kriznog poreza i nepovoljan bazni učinak kod trošarina na naftne derivate djelomično su nadoknadiли prihodi od poreza na dobiti i prihodi od poreza na dodanu vrijednost.

U skladu s projekcijama glavnih makroekonomskih osnovica i očekivanih zakonskih izmjena prihodi konsolidirane opće države mogli bi u 2012. stagnirati u odnosu na 2011. godinu. U 2013. očekuje se porast prihoda za 3,7% u usporedbi s 2012.,

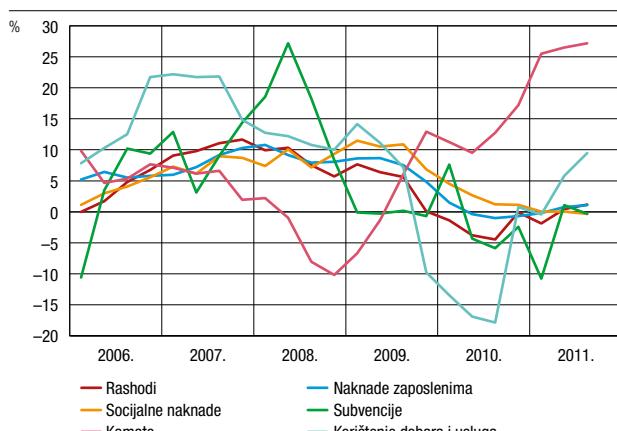
Slika 66. Prihodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomicnih zbrojeva četiriju tromjesečja

Napomena: Prihodi uključuju prihode od prodaje nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.

Izvor: MF; izračun HNB-a

Slika 67. Rashodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomicnih zbrojeva četiriju tromjesečja

Napomena: Rashodi uključuju izdatke za nabavu nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.

Izvor: MF; izračun HNB-a

što uglavnom odražava oporavak gospodarske aktivnosti i povlačenje sredstava iz proračuna EU.¹³

Tekući rashodi poslovanja konsolidirane opće države u prva su tri tromjesečja 2011. bili jednaki onima iz istog razdoblja 2010., a do kraja godine mogli bi se malo intenzivirati, pa bi na razini godine mogao biti ostvaren porast od 0,2%, pri čemu će doći do znatnog povećanja rashoda na kamate. Kapitalna ulaganja blago su se povećala u odnosu na prvi devet mjeseci 2010., a u posljednjem se tromjesečju očekuje njihovo znatno intenziviranje.

U 2012. rashodi konsolidirane opće države, uključujući nabavu nefinancijske imovine, mogli bi se smanjiti za 2,7% (3,8 mlrd. kuna), što bi rezultiralo smanjenjem udjela ukupnih rashoda u BDP-u za 1,5 postotnih bodova. Da bi se ostvarilo navedeno smanjenje, mogle bi biti nužne uštede na svim rashodnim stavkama koje su pod utjecajem diskrecijskih mjer fiskalnih vlasti. U 2013. ukupni rashodi mogli bi se lagano povećati (0,9%),

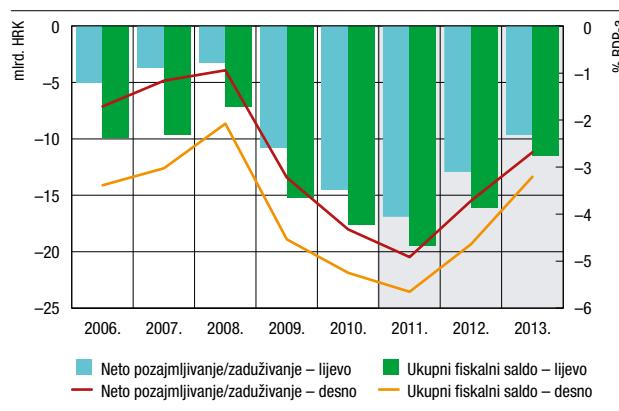
čime bi se njihov udio u projiciranom BDP-u smanjio za gotovo jedan postotni bod.¹⁴

Manjak i dug konsolidirane opće države

UKupan fiskalni manjak konsolidirane opće države u prvih devet mjeseci iznosio je 10,6 mlrd. kuna i bio je za 0,5 mlrd. kuna veći u odnosu na isto razdoblje 2010. Država je svoje finansijske potrebe uvelike zadovoljila tako što je u prvih devet mjeseci plasirala dvije inozemne obveznice u iznosu od 1,5 mlrd. USD i 750 mil. EUR te dvije domaće obveznice u iznosu od 1,5 mlrd. kuna i 600 mil. EUR s valutnom klauzulom, a znatan iznos sredstava pribavljen je i kreditnim zaduživanjima.

UKupan fiskalni manjak konsolidirane opće države u 2011. mogao bi iznositi 19,4 mlrd. kuna ili 5,7% projiciranog BDP-a, što uključuje 0,2% BDP-a godišnjeg povrata duga umirovljenicima. To je za 1,8 mlrd. kuna ili 0,4 postotna boda više u odnosu na 2010. Ako se promotri dinamika ciklički prilagođenoga proračunskog salda u 2011., može se zaključiti da su takva kretanja uvelike bila određena diskrecijskim mjerama fiskalnih vlasti (vidi Okvir 5. Ciklički prilagođen proračunski saldo Republike Hrvatske).

Slika 68. Manjak konsolidirane opće države

Napomena: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države. Svi podaci upotrebljeni u izračunu salda prikazani su na gotovinskom načelu osim podataka za HAC i HC. Ukupni fiskalni saldo uključuje isplate vezane uz povrat duga umirovljenicima. U osjenčanim područjima prikazane su projicirane vrijednosti.

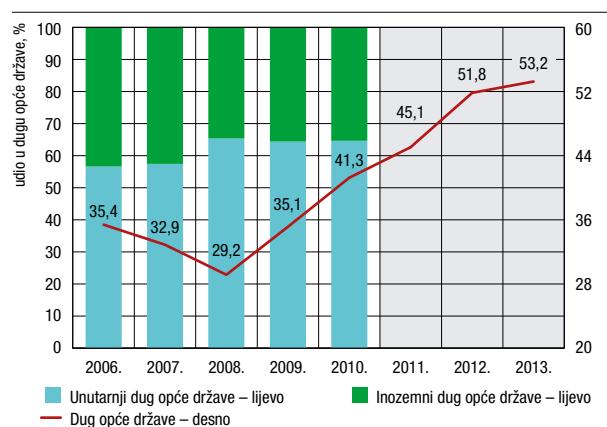
Izvor: MF; izračun HNB-a

Većinu potrebnih sredstava za financiranje manjaka i refinansiranje obveza do kraja 2011. država je osigurala u prvih devet mjeseci, pa se do kraja godine ne očekuju znatna zaduživanja. Dio sredstava država bi mogla prenijeti u 2012. za potrebe finansiranje proračuna dok na snazi bude privremeno financiranje. U skladu s time i projiciranim ukupnim fiskalnim manjkom dug opće države mogao bi na kraju 2011. dosegnuti oko 45% ocijenjenog BDP-a.

U 2012. projicirani ukupni fiskalni manjak konsolidirane opće države mogao bi se smanjiti na 4,6% projiciranog BDP-a. Očekuje se da bi u slučaju navedene fiskalne konsolidacije država mogla plasirati inozemnu obveznicu, no veći dio potrebnih sredstava pribavio bi se na domaćem tržištu. Javni bi dug u skladu s projiciranim manjkom i njegovim financiranjem mogao na kraju 2012. dosegnuti 51,8% BDP-a. U taj iznos uključeni su i dugovi brodogradilišta koje bi u 2012. mogla preuzeti država ovisno o procesu restrukturiranja, a koji iznose 3,3%

13 Projekcije za 2013. izrađene su uz pretpostavku da će Hrvatska postati punopravna članica EU s 1. srpnja 2013.

14 Odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti time bi se uđovoljilo.

Slika 69. Dug konsolidirane opće države

Napomena: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.
U osjenčanim područjima prikazane su projicirane vrijednosti.

Izvor: HNB

projiciranog BDP-a.¹⁵ U 2013. ukupan fiskalni saldo mogao bi iznositi 11,5 mld. kuna (3,2% BDP-a), što bi bilo za 4,6 mld. kuna manje nego u 2012. Valja istaknuti da bi manjak (neto zaduživanje) po metodologiji ESA 95, koju primjenjuju zemlje članice EU, trebao iznositi 2,9% BDP-a, dok se za primarni saldo opće države pretpostavlja da će biti uravnotežen. Spomenuto kretanje manjka rezultiralo bi javnim dugom na kraju 2013. od 53,2% BDP-a. S obzirom na to da je očekivana fiskalna konsolidacija u 2012. i 2013. poglavito određena diskrecijskim mjerama fiskalnih vlasti, znatno će se smanjiti i ciklički prilagođen proračunski manjak.

Okvir 5. Ciklički prilagođen proračunski saldo Republike Hrvatske

Kretanje ukupnoga fiskalnog salda, odnosno manjka ili viška proračuna u pojedinoj godini, osim diskrecijskim mjerama fiskalnih vlasti i predeterminiranom dinamikom rashoda (npr. mirovina), određeno je i cikličkim kretanjima u gospodarstvu. Tako će, primjerice, u fazi ekspanzije ciklički osjetljivi prihodi rasti, a rashodi će se smanjivati, što će, pod uvjetom da se ostali parametri ne promijene, rezultirati poboljšanjem ukupnoga fiskalnog salda. Suprotna će kretanja biti zabilježena kada gospodarstvo bude u silaznoj fazi poslovnog ciklusa. Budući da se ciklička kretanja gospodarstva tijekom vremena poništavaju, praćenje „stvarnog“ stanja javnih financija (onog koje je u velikoj mjeri pod kontrolom nositelja fiskalne vlasti) zahtijeva isključivanje učinaka cikličkih kretanja, odnosno učinaka automatskih stabilizatora. Iz tog se razloga često računa tzv. ciklički prilagođen proračunski saldo (CPPS)¹⁶.

CPPS se definira kao fiskalni saldo koji bi se ostvario kad bi gospodarstvo bilo na potencijalnoj (trend) razini agregatne proizvodnje. Izračunom CPPS-a može se posredno procijeniti koliko je fiskalnim kretanjima u pojedinoj godini pridonjela diskrecijska fiskalna politika, a da se točno ne znaju vladine mjere, a koliko ciklička kretanja u gospodarstvu. Osim toga, CPPS omogućuje procjenu karaktera fiskalne politike, odnosno odgovor na pitanje je li fiskalna politika u određenom razdoblju bila eksplativna ili restriktivna. Naposljetku, CPPS se primjenjuje u procjeni održivosti javnih financija i u tom smislu može pomoći fiskalnim vlastima da izbjegnu prekomjerno povećanje rashoda u uzlaznoj fazi poslovnog ciklusa, kao i za procjenu prostora za stimuliranje gospodarstva u razdoblju gospodarske kontrakcije.

Vrijednost ovog pokazatelja prepoznale su mnoge međunarodne institucije poput MMF-a, OECD-a ili ESB-a, koje ga redovito objavljaju u svojim publikacijama. Europska komisija (EK) otišla je i korak dalje, pa u terminima CPPS-a (ili, preciznije,

strukturnog salda) definira srednjoročni proračunski cilj za svaku članicu Europske unije, koji bi trebao osigurati poštivanje odredaba Pakta o stabilnosti i rastu.

Metodologija izračuna ciklički prilagođenoga proračunskog salda

Međunarodne finansijske institucije razvile su različite metode da ocjenu ciklički prilagođenoga proračunskog salda. Ono što je zajedničko svim metodologijama jest to da se izračun provodi u tri koraka. U prvom se koraku u pravilu određuju fiskalni prihodi i rashodi koji reagiraju na stanje poslovnog ciklusa te se procjenjuju njihove elastičnosti¹⁷ s obzirom na BDP ili neku drugu relevantnu makroekonomsku osnovicu. U drugom se koraku procjenjuje faza poslovnog ciklusa u kojoj se gospodarstvo nalazi tako da se ocjeni potencijalna ili trend-razina proizvodnje¹⁸ te odstupanje stvarne agregatne proizvodnje od potencijalne proizvodnje, što se onda naziva jazom proizvodnje. Konačno, množenjem procijenjenih elastičnosti s jazom proizvodnje u posljednjem se koraku dolazi do cikličkog, a posljedično i ciklički prilagođenoga proračunskog salda.

Osnovna je razlika između metoda koje primjenjuju spomenute međunarodne institucije stupanj dezagregiranosti korištenih fiskalnih podataka i odabir makroekonomске osnovice. Metoda koju predlaže ESB (a koja se primjenjuje u ovom okviru) zasniva se na činjenici da se relevantne makroekonomске osnovice mogu nalaziti u fazama poslovnog ciklusa različitima od faze ciklusa u kojoj se nalazi agregatna proizvodnja¹⁹. Stoga, kako bi se dobile preciznije procjene ukupne cikličke komponente proračuna, za svaku relevantnu makroekonomsku osnovicu izračunava se odstupanje od njezina trenda, odnosno izračunava se jaz svake osnovice.

15 Preuzimanje dugova brodogradilišta u vlasništvu države određeno je Zakonom o uređenju prava i obveza brodogradilišta u postupku restrukturiranja, NN, br. 61/2011.

16 Iako se kao sinonim za ciklički prilagođen saldo često rabi izraz strukturni saldo, ta se dva pokazatelja razlikuju. Strukturni saldo je ciklički prilagođen saldo korigiran za učinje jednokratnih mjera poput prodaje nefinansijske imovine, prodaje licencija za pružanje usluga u telekomunikacijama, uvođenju privremenih poreza i slično.

17 Elastičnosti se procjenjuju ekonometrijski (npr. korištenjem modela s ispravljanjem pogreške) i/ili korištenjem detaljnih podataka o poreznim razredima i prihodima ostvarenima u pojedinom razredu (posebice za porez na dohodak i socijalne doprinose).

18 U tu svrhu primjenjuju se čisto statističke metode poput Hodrick-Prescottova filtra i/ili metode procjene potencijalne proizvodnje zasnovane na proizvodnoj funkciji.

19 MF, EK i OECD fazu poslovnog ciklusa utvrđuju jazom agregatne proizvodnje.

Nakon toga ocjenjuju se elastičnosti pojedine ciklički osjetljive prihodne odnosno rashodne stavke u odnosu na njihove relevantne makroekonomске osnovice. Naposljetku, ciklička komponenta proračunskog salda jednaka je zbroju umnožaka pojedine kategorije prihoda odnosno rashoda²⁰, elastičnosti prihoda odnosno rashoda u odnosu na njihove makroekonomске osnovice i jaza relevantnih makroekonomskih osnovica:

$$B_t^C = \sum_i X_t^i \varepsilon_{x^i O} O_{c,t}^i$$

gdje je X_t^i pojedina prihodna odnosno rashodna kategorija, $\varepsilon_{x^i O}$ označuje elastičnost pojedine kategorije proračuna s obzirom na njezinu relevantnu osnovicu, a $O_{c,t}^i$ jaz svake pojedine osnovice.

Pritom je $O_{c,t}^i = \frac{O_t^i - O_t^{i*}}{O_t^{i*}}$

gdje je O_t^i relevantna makroekonomска osnovica, a O_t^{i*} trend-razina te osnovice.

U trećem, posljednjem koraku, ciklički prilagođen proračunski saldo izračunava se na osnovi sljedeće jednadžbe:

$$B_t^{CPPS} = B_t - \sum_i X_t^i \varepsilon_{x^i O} O_{c,t}^i$$

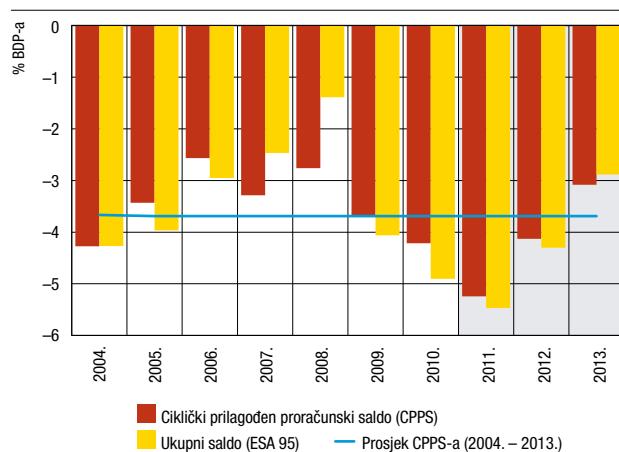
Procjena CPPS-a za Hrvatsku

Za potrebe izračuna ciklički prilagođenog salda Republike Hrvatske kao ciklički osjetljive kategorije prihoda uzeti su prihodi od poreza na dodanu vrijednost, prihodi od poreza na dohodak, prihodi od poreza na dobit, socijalni doprinosi i trošarine, a na strani rashoda naknade za nezaposlene. Za prihode od poreza na dodanu vrijednost i trošarine kao relevantna makroekonomska osnovica odabrana je osobna potrošnja, za prihode od poreza na dohodak i socijalne doprinose masa bruto plaća, za prihode od poreza na dobit bruto operativni višak, a za naknade za nezaposlene broj nezaposlenih. Svi fiskalni podaci odnose se na konsolidiranu opću državu, a saldo je izražen u skladu s metodologijom ESA 95, kojom se koristi Eurostat.

Trend makroekonomskih osnovica izračunat je pomoću Hodrick-Prescottova filtra ($\lambda = 480$), a elastičnosti su procijenjene modelom s korekcijom odstupanja. Pritom su elastičnosti prihoda od poreza na dohodak i socijalnih doprinosa procijenjene i neekonometrijskom metodom, na osnovi omjera graničnih i prosječnih poreznih stopa, izračunatih pomoću detaljnijih podataka o distribuciji plaća u gospodarstvu. S obzirom na dostupnost podataka i njihovu vremensku konzistentnost, razdoblje na kojemu su procijenjene elastičnosti različito je za pojedine kategorije prihoda.

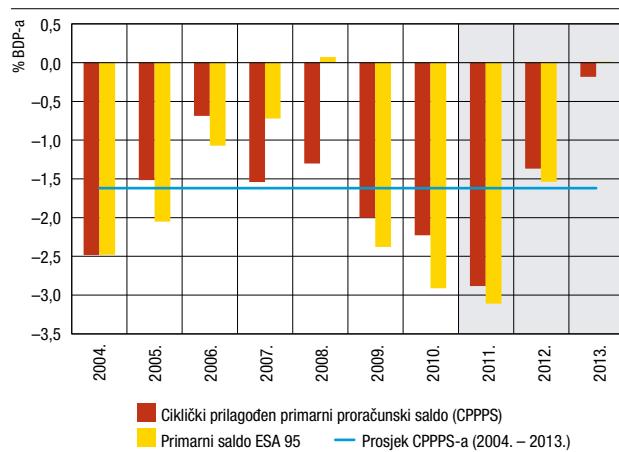
Slika 70. prikazuje ukupan i ciklički prilagođen saldo konsolidirane opće države (ESA 95) u razdoblju 2004. – 2013., pri čemu su podaci za 2011. i 2013. preuzeti iz posljednje Monetarne projekcije HNB-a²¹. Očito je da je Hrvatska u razdoblju do 2011. kontinuirano ostvarivala manjak u proračunu konsolidirane opće države, koji je prosječno iznosio 3,7% BDP-a. Do početka globalne finansijske krize, uključujući i 2008. godinu, Hrvatska je provodila fiskalnu konsolidaciju, pa se ukupni manjak smanjio s 4,3% BDP-a u 2004. na 1,4% BDP-a u 2008. Dinamika CPPS-a pokazuje da je ta konsolidacija u podjednakoj mjeri bila određena cikličkim kretanjima u gospodarstvu i diskrecijskim mjerama nositelja fiskalne vlasti. S nastupom globalne krize došlo je do

Slika 70. Ukupni i ciklički prilagođen saldo konsolidirane opće države

Napomena: U osjenčanim područjima prikazane su projicirane vrijednosti.
Izvori: MF; HNB; izračun HNB-a

Slika 71. Ukupni i ciklički prilagođen primarni saldo konsolidirane opće države

Napomena: U osjenčanim područjima prikazane su projicirane vrijednosti.
Izvori: MF; HNB; izračun HNB-a

znatnog pogoršanja salda konsolidirane opće države, pri čemu podaci upućuju na to da su takva kretanja većim dijelom posljedica djelovanja automatskih stabilizatora. S druge strane, očekuje se da će u 2012. i 2013. fiskalna konsolidacija poglavito biti određena diskrecijskim mjerama nositelja fiskalne vlasti.

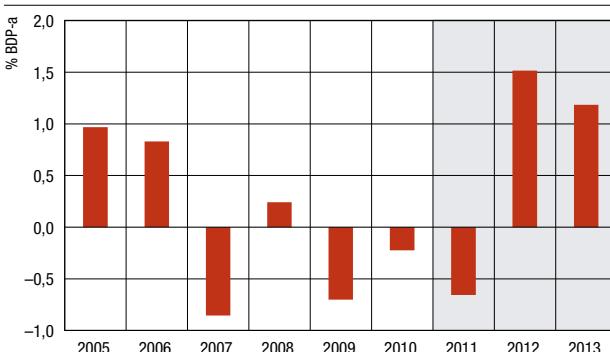
Kako izdaci za kamate u tekućoj godini uglavnom nisu pod kontrolom nositelja fiskalne politike, za procjenu fiskalnih učinaka diskrecijskih mjer često se uzima ciklički prilagođen primarni proračunski saldo (CPPPS), odnosno saldo umanjen za rashode za kamate. Slika 71. prikazuje CPPPS za Hrvatsku za razdoblje 2004. – 2013. Vidljivo je da je dinamika primarnog salda, iako na nižoj (manje negativnoj) razini, slična onoj ukupnog salda, pri čemu izneseni zaključci i nadalje vrijede.

Na osnovi promjena ciklički prilagođenoga (primarnog) salda može se donijeti zaključak o karakteru fiskalne politike, odnosno odgovoriti na pitanje je li ona u nekoj godini bila ekspanzivna ili

20 Rashodi se uzimaju s negativnim predznakom.

21 Od 2008. konsolidirana opća država ne uključuje HAC.

Slika 72. Promjena ciklički prilagođenoga primarnoga proračunskog salda

Napomena: Positivna vrijednost upućuje na restriktivnu fiskalnu politiku. U osjenčanim područjima prikazane su projicirane vrijednosti.

Izvor: HNB

restriktivna. Tako godišnje povećanje (smanjenje) ciklički prilagođenog manjka (viška) ili, drugim riječima, porast državnih resursa u gospodarstvu upućuje na ekspanzivan karakter fiskalne politike i obrnuto. Kako je Hrvatska u cijelome promatranom razdoblju imala ciklički prilagođen manjak, pozitivni iznosi na Slici 72. upućuju na smanjenje manjka, odnosno na restriktivnu fiskalnu politiku, dok negativni upućuju na povećanje manjka i ekspanzivnu fiskalnu politiku. Može se zaključiti da je u 2005., 2006. i 2008. godini fiskalna politika bila restriktivna, a da je u ostalim godinama bila ekspanzivna. Očekuje se da će u 2012. i 2013. godini fiskalna politika biti izrazito restriktivna. Naime, kako bi zadržala postojeći investicijski kreditni rejting, Vlada će morati znatno smanjiti rashodnu stranu proračuna.

10. Odstupanja od prethodne projekcije

Prethodnom projekcijom za 2011. prognoziran je rast BDP-a od 1%, a u novoj je projekciji snižen na 0,4%. U toj se korekciji ogledaju ponajprije znatno lošija ostvarenja investicija u finski kapital kao i očekivanja o realnoj dinamici na kraju 2011. godine. Projekcija tako pretpostavlja da će 2011. godine, zbog očekivanja o sporijem rastu glavnih vanjskotrgovinskih partnera u drugoj polovini godine, biti zabilježen realni pad izvoza robe i usluga. U prethodnoj se projekciji, pak, predviđao blagi rast. Nepovoljne učinke ovih korekcija donekle je poništila mnogo niža projekcija realnog rasta uvoza. Kad je riječ o 2012., u prethodnoj se projekciji očekivao nastavak gospodarskog oporavka i stopa rasta od 2,2%. Međutim, bitno izmijenjene prilike u međunarodnom okružju te predviđena relativno snažna fiskalna konsolidacija u domaćim javnim financijama rezultirale su velikom korekcijom očekivane promjene realnog BDP-a, pa se sada govori o godišnjoj stopi od -0,2%.

U prethodnoj projekciji prognozirani pad prosječne zaposlenosti u službenom gospodarstvu za 2011. iznosio je 1,8%, dok aktualna očekivanja podrazumijevaju smanjenje od 1,5%. Odstupanje se može pripisati snažnjem učinku sezonskog zapošljavanja nego što je prethodno bilo očekivano. Kada je riječ o 2012. godini, u skladu s korekcijom očekivane stope promjene gospodarske aktivnosti, promijenjen je i smjer očekivanoga kretanja zaposlenosti u službenom sektoru gospodarstva, pa se u istom razdoblju sada umjesto rasta od 0,7% očekuje smanjenje za -1,3%. Istodobno je povećana i projicirana stopa prosječne registrirane nezaposlenosti na 18,7%. Ako se ispune pretpostavke iz sadašnje projekcije, u 2013. može se očekivati blagi rast zaposlenosti te smanjenje prosječne anketne stope nezaposlenosti kao i stope registrirane nezaposlenosti.

Ocijenjena prosječna godišnja stopa inflacije u 2011. niža je u odnosu na prognozu iz lipnja 2011. za 0,5 postotnih bodova. Takvo odstupanje rezultat je domaće potražnje slabije od prethodno očekivane, koja ograničuje prijenos poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu na domaće prehrambene i industrijske proizvode. Osim toga, niža cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u drugoj polovini godine od one očekivane u lipnju 2011. utjecala je na manji doprinos naftnih derivata ukupnoj inflaciji.

Prema najnovijim ocjenama, saldo tekućeg računa platne beline za 2011. trebao bi biti povoljniji nego što se prethodno predviđalo, i to za 2,6 postotnih bodova BDP-a. Znatno snažnijoj kontrakciji manjka na tekućem računu uglavnom pridonose tekuća kretanja u robnoj razmjeni, i to ponajprije izostanak oporavka robnog uvoza. S druge strane, i rast izvoza sporiji je nego što se prethodno predviđalo, što se može pripisati slabljenju inozemne potražnje. Nadalje, rast rashoda na računu faktorskih dohodata malo je izrazitiji, uglavnom zbog rasta kamatnih troškova zbog pogoršanja uvjeta financiranja na inozemnom tržištu. U skladu sa slabijim ostvarenjima u 2011. godini, naniže je revidirana i projekcija za 2012., pa se tako, umjesto prethodno očekivanog produbljivanja manjka na -2,8% BDP-a, očekuje pozitivan saldo od 0,5% BDP-a. Takva razlika uglavnom održava znatno manje optimistična očekivanja glede gospodarskog oporavka jer se u uvjetima stagnacije gospodarske aktivnosti ne može očekivati snažniji zamah uvoza. Isto tako, uvažavajući nove nepovoljne okolnosti na glavnim emitivnim tržištima, uvelike su revidirana i očekivanja od turizma za sljedeću godinu.

Bruto inozemni dug na kraju 2011., prema aktualnim ocjenama, trebao bi biti manji u odnosu na prognozu iz lipnja 2011. za 1,7 postotnih bodova BDP-a. Promatrano po sektorima, znatno se manje zaduživo privatni sektor, a i središnja se država više orijentirala na financiranje putem domaćih banaka. Projekcija za kraj 2012. također je, u skladu s novim trendovima, revidirana naniže, i to također najviše u segmentu poduzeća, što se podudara s očekivanom stagnacijom gospodarske aktivnosti.

Projekcija kretanja glavnih monetarnih i kreditnih agregata za 2011. i 2012. godinu smanjena je u odnosu na posljednja očekivanja iz lipnja 2011. Na to je prije svega utjecao još uvjek odgodjen oporavak kreditiranja privatnog sektora, posebice stanovništva, zbog čega su ostvarenja za prvi jedanaest mjeseci niža nego što se očekivalo. U skladu s tim, ali i zbog stagnacije ukupne gospodarske aktivnosti, rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) u 2011. također je niži. U 2012. godini sporiji rast ukupne kreditne aktivnosti banaka odnosi se na manje potrebe za kreditiranjem središnje države, ali također i na plasmane privatnom sektoru. Takva se očekivanja zasnivaju na i nadalje

Tablica 8. Odstupanja od prethodne projekcije

	2011.			2012.			2013.
	Prethodna projekcija (VI/2011.)	Aktualna projekcija	Odstupanje	Prethodna projekcija (VI/2011.)	Aktualna projekcija	Odstupanje	
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)							
BDP	1,0	0,4	-0,6	2,2	-0,2	-2,5	1,2
Osobna potrošnja	0,6	0,2	-0,5	2,5	-0,4	-2,8	0,3
Državna potrošnja	-1,0	-0,3	0,8	-0,8	-3,5	-2,7	-1,4
Bruto investicije u fiksni kapital	2,4	-7,2	-9,6	5,8	1,6	-4,2	3,0
Izvoz robe i usluga	3,0	-0,7	-3,7	3,9	1,6	-2,3	3,4
Uvoz robe i usluga	3,6	-4,8	-8,4	5,0	0,9	-4,1	1,5
Tržište rada							
Broj zaposlenih (prosječna stopa promjene, %)	-1,8	-1,5	0,3	0,7	-1,3	-2,0	0,4
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	18,3	17,9	-0,4	18,1	18,7	0,6	18,5
Stopa nezaposlenosti (anketna)	12,7	13,1	0,4	12,7	13,6	0,9	13,5
Cijene							
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	2,8	2,3	-0,5	2,8	2,3	-0,5	2,6
Javne financije (% BDP-a)							
Ukupni fiskalni saldo opće države	-5,8	-5,7	0,2	-4,4	-4,6	-0,2	-3,2
Javni dug ^a	44,1	45,1	1,0	49,1	51,8	2,7	53,2
Vanjski sektor							
Tekući račun platne bilance (% BDP-a) ^b	-2,2	0,4	2,6	-2,8	0,5	3,3	0,9
Roba	-14,2	-11,9	2,3	-14,7	-11,7	3,0	-11,0
Usluge	13,4	13,8	0,4	13,2	13,8	0,6	13,6
Dohodak	-3,7	-3,7	0,0	-3,7	-3,9	-0,3	-4,1
Tekući transferi	2,4	2,2	-0,1	2,3	2,3	0,0	2,3
Bruto inozemni dug (% BDP-a) ^b	100,6	98,9	-1,7	100,6	99,1	-1,5	97,0
Monetarna kretanja (stope promjene, %)							
Ukupna likvidna sredstva – M4	6,3	4,7	-1,6	7,2	5,2	-2,0	6,2
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^c	6,3	3,7	-2,6	7,0	5,3	-1,7	6,2
Plasmani banaka privatnom sektoru	6,0	5,1	-0,9	6,5	3,6	-2,9	5,0
Plasmani banaka privatnom sektoru ^c	6,5	3,7	-2,8	6,9	4,0	-2,9	5,3

^a Javni dug za 2012. i 2013. uključuje mogući učinak preuzimanja dugova brodogradilišta u državnom vlasništvu.^b Odstupanja od projekcije u vanjskom sektoru sadržavaju i razlike proizašle iz promjene metodologije.^c Isključuje utjecaj tečajnih promjena.

Izvori: DZS; MF; HNB

pretežno negativno usmjerenim rizicima za rast plasmana zbog pooštrenih uvjeta financiranja na međunarodnom, a time i na domaćem tržištu, te očekivanjima o sporom oporavku domaćeg gospodarstva. U skladu s tim u strukturi ukupnih likvidnih sredstava sporiji rast očekuje se i kod novčane mase i kod štednih i oročenih depozita.

Ocijenjeni ukupni fiskalni manjak konsolidirane opće države za 2011. smanjen je u odnosu na projekciju iz lipnja za 0,2 postotna boda te iznosi 5,7% ocijenjenog BDP-a. Pritom je blago smanjenje manjka posljedica nešto većih projiciranih prihoda. Očekivani ukupni rashodi ostali su nepromijenjeni, no njihova je struktura nešto drugačija. Tako su rashodi poslovanja povećani, zbog većih očekivanih izdataka za kamate, dok je u podjednakom iznosu smanjena nabava nefinancijske imovine. S druge strane, javni dug izražen u postotku BDP-a povećan je za približno jedan postotni bod u odnosu na projekciju iz lipnja te sada iznosi 45,1% BDP-a. To ponajprije odražava veće iznose zaduženja nego što je prethodno planirano, s obzirom na to da

će se dio tako osiguranih sredstava prenijeti u 2012. u obliku depozita kod HNB-a.

Za 2012. ukupni fiskalni saldo u apsolutnom iznosu ostao je gotovo nepromijenjen, no zbog korekcije projiciranog BDP-a naniže on je povećan s 4,4% na 4,6% BDP-a. Fiskalne varijable koje određuju ukupni fiskalni saldo znatno su izmijenjene. Tako su prihodi smanjeni za 6,0 mlrd. kuna, uvelike zbog nižega gospodarskog rasta od onog prethodno očekivanog i projiciranih izmjena u poreznom zakonodavstvu. Rashodi poslovanja smanjeni su za 6,4 mlrd. kuna, što odražava neto učinak povećanja rashoda za kamate za 1,8 mlrd. kuna te smanjenje ostalih kategorija rashoda za 8,3 mlrd. kuna. Povrh rashoda poslovanja, smanjeni su još nabava nefinancijske imovine te izdaci za dionice i neto zajmove. Javni dug s uključenim državnim jamstvima povećan je s 49,1% na 51,8% projiciranog BDP-a, uvelike zbog nižega projiciranog BDP-a i manjih prihoda od kapitala i privatizacije, koji su nadomješteni zaduživanjem.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama finansijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i finansijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: finansijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor finansijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske finansijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investički fondovi. Nebankarske finansijske institucije su finansijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autopiste i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor

republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Hrvatske autopiste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovacka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovacka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovacka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovacka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	prosinac	49.743,0	55.222,3	56.044,6	225.018,5	183.279,1	232.982,1	-9,89	8,17	8,49	3,17	5,68	1,96
2009.	prosinac	56.141,9	47.181,7	47.760,5	223.094,6	178.083,2	231.661,9	4,55	3,13	3,25	-0,23	-0,91	0,10
2010.	studenzi	54.710,8	48.343,0	49.170,1	232.467,4	182.917,1	246.240,0	-2,73	-4,64	-4,52	0,01	2,27	2,05
	prosinac	56.249,1	49.151,7	49.748,5	232.869,6	188.845,0	247.520,2	2,81	1,67	1,18	0,17	3,24	0,52
2011.	siječanj	56.847,0	49.467,6	50.086,6	231.800,0	190.919,0	246.211,2	1,06	0,64	0,68	-0,46	1,10	-0,53
	veljača	57.627,2	49.436,2	50.148,0	231.562,5	192.815,1	247.554,2	1,37	-0,06	0,12	-0,10	0,99	0,55
	ožujak	57.569,9	49.093,2	49.815,0	229.344,9	192.761,5	248.100,5	-0,10	-0,69	-0,66	-0,96	-0,03	0,22
	travanj	59.632,7	50.362,2	51.258,1	228.898,1	195.543,3	250.233,1	3,58	2,58	2,90	-0,19	1,44	0,86
	svibanj	61.310,3	50.478,9	51.488,7	230.682,4	200.055,9	254.328,8	2,81	0,23	0,45	0,78	2,31	1,64
	lipanj	62.981,2	52.756,8	53.723,4	232.457,5	200.836,6	253.514,2	2,73	4,51	4,34	0,77	0,39	-0,32
	srpanj	57.131,7	53.931,6	54.879,6	236.860,9	198.533,6	258.375,4	-9,29	2,23	2,15	1,89	-1,15	1,92
	kolovoz	58.080,3	54.014,2	55.022,2	241.379,1	198.798,8	257.381,7	1,66	0,15	0,26	1,91	0,13	-0,38
	rujan	59.603,2	51.154,7	52.088,1	241.200,3	199.260,9	257.122,9	2,62	-5,29	-5,33	-0,07	0,23	-0,10
	listopad	58.962,5	50.998,6	51.899,1	241.353,8	201.077,8	257.229,2	-1,08	-0,31	-0,36	0,06	0,91	0,04

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati • U tablici se isazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1,

štедne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržista novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankaških finansijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.		III.	VI.	IX.	2011. X.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	27.614,5	49.446,5	41.739,4	45.011,4	44.024,6	36.583,5	31.620,9	41.939,4	40.276,0	
2. Plasmani	200.328,9	226.076,1	254.569,8	253.523,6	272.601,4	276.897,9	286.421,5	287.704,1	289.576,8	
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	16.949,4	15.247,7	21.587,7	21.861,7	25.081,2	28.797,5	32.907,3	30.581,2	32.347,6	
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	181.031,9	207.398,7	231.472,7	229.870,2	244.039,2	244.097,9	249.444,7	252.888,8	253.378,0	
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	890,9	1.629,2	1.809,2	1.751,6	1.501,2	
2.4. Potraživanja od nebankarskih finansijskih institucija	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	2.590,0	2.373,4	2.260,3	2.482,5	2.350,0	
Ukupno (1+2)	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	316.626,0	313.481,4	318.042,4	329.643,5	329.852,8	
PASIVA										
1. Novčana masa	48.521,0	57.878,3	55.222,3	47.181,7	49.151,7	49.093,2	52.756,8	51.154,7	50.998,6	
2. Štedni i oročeni depoziti	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	36.530,2	37.812,9	40.674,1	41.176,1	
3. Devizni depoziti	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	142.502,6	140.739,0	147.324,7	147.067,3	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.219,0	1.148,8	2.046,7	2.111,8	
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.504,5	2.280,9	3.094,2	2.598,3	2.389,0	2.749,4	2.784,2	2.859,3	2.903,8	
6. Ostalo (neto)	42.980,2	57.419,6	68.196,5	72.842,0	81.367,5	81.387,0	82.800,7	85.583,9	85.595,3	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	316.626,0	313.481,4	318.042,4	329.643,5	329.852,8	

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija • Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita

ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mldr. kn	Od 1 do manje od 2 mldr. kn	Od 2 do manje od 10 mldr. kn	10 i više mldr. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–
2008.	prosinac	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
2009.	prosinac	36	3	5	3	10	7	8	2	1	1	–
2010.	studeni	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	prosinac	36	3	5	2	9	9	8	2	1	1	–
2011.	siječanj	36	3	5	2	10	8	8	2	1	1	–
	veljača	36	3	5	2	10	8	8	2	1	1	–
	ožujak	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	travanj	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	svibanj	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	lipanj	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	srpanj	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	kolovoz	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	rujan	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	listopad	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive • U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesечно izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj

bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	5.408,8	6.664,5	9.562,4	11.151,3	13.090,1	12.032,9	11.894,8	14.328,1	13.741,5
7. Ostalo (neto)	-515,8	-665,6	-707,1	-735,9	-792,9	-803,1	-829,5	-838,4	-838,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	68.064,6	72.425,1	66.885,8	75.828,3	78.745,2	84.358,8	84.243,4	84.854,6	84.005,1

^a Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklassificirani su iz sektora središnja država u ostale domaće sektore.

^b Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke • U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunske potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u rezervu, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnom monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnom proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnom proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenačlanjena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenačlanjena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamjenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsancijski krediti), dospjeli, a nenačlanjeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenačlanjena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajaju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenačlanjenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklassifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stawkama

Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te preko noćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. do listopada 2008. godine i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim finansijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklassifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stawkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	X.
AKTIVA									
1. Pričuve banaka kod središnje banke	48.384,7	50.178,9	40.705,6	45.902,1	45.759,6	47.358,7	51.176,6	47.507,7	47.722,0
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	31.814,1	35.929,1	32.700,5	40.860,4	40.986,4	42.571,5	46.201,2	42.527,4	42.492,9
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	16.570,6	14.249,8	8.005,1	5.041,7	4.773,2	4.787,1	4.975,4	4.980,3	5.229,2
2. Inozemna aktiva	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.245,4	38.042,0	38.420,2	43.393,4	41.290,5
3. Potraživanja od središnje države	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	50.307,6	57.151,9	55.542,0	54.920,6	56.752,1
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	244.035,4	244.094,2	249.441,1	252.885,2	253.374,5
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.892,0	2.140,8	2.077,4	2.074,2	2.412,8	2.547,0	2.411,9	2.578,8	2.567,5
4.2. Potraživanja od trgovачkih društava	83.386,5	92.265,1	102.779,8	104.898,1	114.089,7	115.699,3	119.107,2	121.553,0	122.205,7
4.3. Potraživanja od stanovništva	95.689,3	112.924,9	126.551,4	122.893,7	127.532,9	125.847,9	127.921,9	128.753,4	128.601,3
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	890,9	1.629,2	1.809,2	1.751,6	1.501,2
6. Potraživanja od nebankarskih finansijskih institucija	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	2.590,0	2.373,4	2.260,3	2.482,5	2.350,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	390.829,0	390.649,4	398.649,4	402.941,0	402.990,3
PASIVA									
1. Depozitni novac	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	33.888,9	34.095,0	35.973,9	34.079,7	34.527,5
2. Štedni i oročeni depoziti	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	36.530,2	37.812,9	40.674,1	41.176,1
3. Devizni depoziti	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	142.502,6	140.739,0	147.324,7	147.067,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.219,0	1.148,8	2.046,7	2.111,8
5. Inozemna pasiva	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	81.940,4	85.795,9	91.026,0	86.292,0	85.003,2
6. Depoziti središnje države	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	19.870,3	17.651,8	17.484,2	17.811,1	17.553,6
7. Krediti primljeni od središnje banke	3.911,4	4.178,3	14,0	13,5	12,9	12,8	12,6	12,6	12,4
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.685,0	2.713,7	2.806,6	2.844,8
9. Kapitalski računi	40.805,1	53.178,9	60.317,4	66.306,4	71.826,9	73.433,2	74.679,2	76.017,6	76.521,3
10. Ostalo (neto)	-2.631,7	-1.753,2	-969,7	-3.879,1	-2.756,6	-3.276,0	-2.940,8	-3.924,2	-3.827,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	390.829,0	390.649,4	398.649,4	402.941,0	402.990,3

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka • U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunske potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunske i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunske i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, krediti (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunske i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju

obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim finansijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunske instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunske štedni depoziti po viđenju te kunske oročeni depoziti i kunske depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdati podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunske obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdati podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunske i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkaza vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih finansijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak pretvodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske

pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklajivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za nerasporedene račune aktive, uključujući fer vrijednost izvedenih finansijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12 • Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Devizna inozemna aktiva	39.454,5	45.837,2	49.705,1	49.230,3	46.920,2	37.742,4	38.117,1	42.413,4	40.447,9
1.1. Potraživanja od stranih finansijskih institucija	30.404,1	37.824,9	38.038,3	34.186,6	32.069,1	24.866,3	23.998,3	31.727,9	29.953,9
Efektivni strani novac	1.232,1	1.245,5	1.973,2	1.772,6	1.628,4	1.558,7	2.105,1	1.891,8	1.621,3
Tekući računi	870,1	1.305,2	2.109,8	1.338,7	1.584,7	1.317,2	1.928,9	2.165,2	1.769,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	23.509,4	31.726,1	31.444,5	29.254,5	26.728,1	19.814,1	17.993,1	24.448,0	23.512,6
Vrijednosni papiri	4.441,5	3.210,4	2.307,1	1.629,0	1.896,5	2.028,4	1.823,7	3.088,6	2.924,6
Krediti	339,2	195,9	166,3	117,6	170,1	87,6	89,4	72,0	63,9
Dionice stranih banaka	11,8	141,9	37,4	74,2	61,3	60,4	58,0	62,3	62,4
1.2. Potraživanja od stranaca	9.050,4	8.012,3	11.666,8	15.043,7	14.851,2	12.876,1	14.118,8	10.685,5	10.494,0
Potraživanja od stranih država	8.217,0	6.696,1	9.976,8	13.477,2	13.047,3	10.900,6	11.650,9	8.464,8	8.394,0
Potraživanja od stranih osoba	798,1	1.295,2	1.613,5	1.534,5	1.785,9	1.932,1	2.421,3	2.169,7	2.047,0
Vrijednosni papiri	141,5	180,9	235,1	205,4	131,0	80,9	55,1	48,7	53,3
Krediti	656,6	1.114,3	1.378,4	1.329,1	1.654,9	1.851,3	2.366,2	2.120,9	1.993,7
Dionice stranih osoba	35,3	20,9	76,5	32,0	17,9	43,3	46,7	51,0	53,0
2. Kunska inozemna aktiva	166,7	601,3	541,5	346,7	325,2	299,6	303,1	980,0	842,6
2.1. Potraživanja od stranih finansijskih institucija	96,9	408,1	144,1	86,3	72,4	59,6	64,0	732,7	598,3
2.2. Potraživanja od stranaca	69,8	193,3	397,4	260,3	252,8	240,0	239,1	247,3	244,3
U tome: Krediti	69,2	192,7	396,8	260,0	252,5	239,7	238,8	247,0	244,0
Ukupno (1+2)	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.245,4	38.042,0	38.420,2	43.393,4	41.290,5

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka • U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske

inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po finansijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	22.703,0	24.081,8	24.901,6	24.461,9	28.491,6	30.471,0	29.137,3	28.221,2	29.271,5
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	18.361,2	19.057,3	19.899,5	19.230,6	21.461,5	23.320,1	22.232,5	21.337,7	22.357,9
Vrijednosni papiri	14.546,7	16.099,8	16.969,0	16.305,4	17.752,1	18.646,9	18.199,4	18.914,0	19.108,0
U tome: Obveznice za blokirano deviznu štednju građana	8,3	6,4	6,1	5,2	6,7	6,2	5,6	5,7	6,0
Krediti	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	3.709,4	4.673,3	4.033,1	2.423,7	3.249,9
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	4.341,9	5.024,5	5.002,1	5.231,3	7.030,2	7.150,8	6.904,8	6.883,5	6.913,5
Vrijednosni papiri	–	–	6,1	–	–	–	–	–	–
Krediti	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.030,2	7.150,8	6.904,8	6.883,5	6.913,5
2. Devizna potraživanja	5.233,8	4.889,7	12.899,5	19.787,7	21.815,9	26.680,9	26.404,7	26.699,4	27.480,6
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.624,4	4.388,6	9.843,6	14.793,1	14.901,3	20.114,9	19.862,0	18.993,6	19.033,1
Vrijednosni papiri	429,0	268,4	300,7	234,7	207,7	207,6	347,3	1.349,6	1.404,8
Krediti	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.693,5	19.907,3	19.514,7	17.644,0	17.628,3
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	609,4	501,2	3.055,9	4.994,6	6.914,7	6.566,1	6.542,7	7.705,8	8.447,5
Vrijednosni papiri	109,2	82,1	50,9	52,0	84,7	85,3	84,8	85,4	85,8
Krediti	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	6.830,0	6.480,8	6.457,9	7.620,4	8.361,7
Ukupno (1+2)	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	50.307,6	57.151,9	55.542,0	54.920,6	56.752,1

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kunskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokirano deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita gradana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010 XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	166.755,1	194.476,7	216.530,8	211.273,4	221.988,6	221.959,2	227.301,0	230.287,6	230.643,2
1.1. Instrumenti tržišta novca	1.980,7	2.147,4	2.674,5	2.040,2	1.873,2	1.934,5	2.008,9	2.012,8	2.067,4
1.2. Obveznice	1.088,8	1.366,0	1.341,4	1.691,0	1.702,7	1.655,0	1.684,3	1.680,7	1.675,7
1.3. Krediti	161.694,2	188.462,5	210.424,0	205.279,3	215.923,2	215.898,3	220.037,3	223.036,1	223.365,2
1.4. Dionice	1.991,4	2.500,8	2.090,8	2.262,9	2.489,5	2.471,4	3.570,5	3.557,9	3.534,9
2. Devizna potraživanja	14.212,8	12.854,0	14.877,8	18.592,7	22.046,8	22.134,9	22.140,1	22.597,6	22.731,2
2.1. Vrijednosni papiri	221,1	249,2	109,3	441,1	105,7	144,2	180,6	214,6	191,0
2.2. Krediti	13.991,6	12.604,9	14.768,5	18.151,7	21.941,1	21.990,7	21.959,5	22.383,0	22.540,3
Ukupno (1+2)	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	244.035,4	244.094,2	249.441,1	252.885,2	253.374,5

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema finansijskim

instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
KUNSKI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi	8.156,4	7.982,0	7.926,5	8.156,4	10.739,6	11.824,1	10.937,9	9.307,2	10.163,5
1.1. Krediti Republičkoj Hrvatskoj	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	3.709,4	4.673,3	4.033,1	2.423,7	3.249,9
1.2. Krediti republičkim fondovima	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.030,2	7.150,8	6.904,8	6.883,5	6.913,5
2. Krediti lokalnoj državi	1.720,3	1.867,5	1.786,9	1.795,4	2.168,1	2.305,1	2.145,6	2.383,9	2.376,4
3. Krediti trgovackim društvima	64.666,3	74.001,7	82.431,7	80.913,1	86.564,6	88.097,7	90.321,6	92.231,7	92.717,8
4. Krediti stanovništvu	95.307,6	112.593,3	126.205,3	122.570,8	127.190,5	125.495,5	127.570,1	128.420,5	128.270,9
U tome: Stambeni krediti	36.927,3	45.218,6	52.305,5	52.949,4	57.984,0	56.863,4	58.853,7	59.405,9	59.310,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	304,4	213,6	36,1	236,5	293,2	735,2	556,4	630,3	612,2
6. Krediti nebankarskim finansijskim institucijama	854,4	947,6	741,4	689,0	2.063,0	1.938,4	1.770,6	1.914,3	1.749,2
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	171.009,4	197.605,7	219.128,0	214.361,3	229.018,9	230.396,1	233.302,1	234.887,9	235.890,1
DEVIZNI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi	4.695,6	4.539,2	12.548,0	19.501,0	21.523,5	26.388,1	25.972,6	25.264,5	25.990,0
1.1. Krediti Republičkoj Hrvatskoj	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.693,5	19.907,3	19.514,7	17.644,0	17.628,3
1.2. Krediti republičkim fondovima	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	6.830,0	6.480,8	6.457,9	7.620,4	8.361,7
2. Krediti lokalnoj državi	11,3	8,7	5,5	3,0	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3
3. Krediti trgovackim društvima	13.598,5	12.264,5	14.416,8	17.825,7	21.598,3	21.637,9	21.607,3	22.049,7	22.209,5
4. Krediti stanovništvu	381,8	331,6	346,1	323,0	342,4	352,4	351,8	332,9	330,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	68,1	74,0	1,2	31,0	0,6	83,2	62,6	29,9	72,9
6. Krediti nebankarskim finansijskim institucijama	360,5	668,0	143,5	269,4	341,3	242,2	297,1	393,8	426,1
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	19.115,9	17.886,0	27.461,1	37.953,0	43.806,5	48.704,2	48.291,8	48.071,1	49.029,1
UKUPNO (A+B)	190.125,3	215.491,7	246.589,1	252.314,3	272.825,4	279.100,3	281.593,9	282.959,1	284.919,3

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti

obuhvaćaju i akceptne kredite, finansijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Lokalna država									
1. Lokalna država	1.803,8	2.689,4	2.441,1	1.377,7	1.303,3	1.206,2	1.151,0	1.425,8	1.489,1
2. Trgovačka društva	16.668,6	19.599,3	16.896,1	14.893,1	15.860,4	15.959,6	16.129,8	15.445,3	15.779,6
3. Stanovništvo	14.257,8	17.896,7	17.620,1	14.218,6	15.581,9	15.220,4	16.004,5	16.341,1	16.305,2
4. Ostale bankarske institucije	485,1	481,1	293,6	517,1	347,5	633,0	1.439,1	188,8	244,4
5. Nebankarske finansijske institucije	697,6	1.205,2	921,1	893,4	796,0	1.075,8	1.249,6	678,8	709,3
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-1,2	-0,9	-0,7	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	33.888,9	34.095,0	35.973,9	34.079,7	34.527,5

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka • U tablici se iskazuju depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih

institucija i nebankarskih finansijskih institucija umanjen za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	2.905,6	3.086,1	2.770,3	2.523,1	2.503,2	2.418,4	2.459,0	2.510,0	2.448,8
1.1. Lokalna država	2,8	2,5	0,0	0,0	0,1	5,9	5,7	1,5	1,2
1.2. Trgovačka društva	110,3	154,7	108,8	203,7	318,9	299,6	351,1	423,0	365,4
1.3. Stanovništvo	2.792,4	2.929,0	2.657,7	2.268,9	2.167,4	2.101,6	2.083,2	2.062,1	2.066,1
1.4. Ostale bankarske institucije	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske finansijske institucije	0,0	-	3,7	45,5	16,9	11,3	19,0	23,3	16,2
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	41.931,3	50.558,8	47.300,1	36.616,3	32.320,2	34.111,8	35.353,9	38.164,2	38.727,3
2.1. Lokalna država	491,8	549,5	726,0	498,8	355,2	691,5	686,8	753,3	812,9
2.2. Trgovačka društva	14.715,4	18.414,8	16.268,0	11.559,0	8.933,3	9.153,9	9.117,2	11.560,1	11.994,3
2.3. Stanovništvo	20.755,0	20.479,1	22.721,6	16.910,7	17.188,1	17.840,3	17.810,6	18.191,8	18.371,9
2.4. Ostale bankarske institucije	2.697,9	6.386,5	2.563,4	3.039,8	2.448,8	3.166,0	4.433,4	4.384,7	4.233,8
2.5. Nebankarske finansijske institucije	3.271,3	4.728,9	5.021,1	4.608,1	3.394,8	3.260,1	3.305,9	3.274,2	3.314,4
Ukupno (1+2)	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	36.530,2	37.812,9	40.674,1	41.176,1

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih

sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	22.698,6	22.845,0	21.262,2	20.781,0	22.906,1	21.589,9	23.008,1	23.457,5	23.321,8
1.1. Lokalna država	30,8	27,5	22,1	25,5	15,8	16,3	15,5	16,7	17,3
1.2. Trgovačka društva	4.589,7	5.543,6	5.132,0	5.053,6	5.738,5	5.445,5	6.419,9	5.687,4	5.873,4
1.3. Stanovništvo	17.609,9	16.720,8	15.682,8	15.148,7	16.313,0	15.712,9	16.008,6	17.145,6	16.907,8
1.4. Ostale bankarske institucije	276,7	251,7	121,4	150,4	268,5	196,7	229,1	131,2	85,8
1.5. Nebankarske finansijske institucije	191,4	301,5	303,9	402,9	570,2	218,5	335,0	476,6	437,4
2. Oročeni depoziti	65.558,1	80.245,1	95.932,6	114.629,6	124.651,0	120.912,7	117.730,9	123.867,3	123.745,5
2.1. Lokalna država	1,9	2,1	2,3	2,5	2,3	2,2	2,9	9,1	9,0
2.2. Trgovačka društva	7.086,2	10.391,9	11.215,5	13.516,9	15.097,8	11.854,3	9.683,9	11.706,4	11.189,9
2.3. Stanovništvo	57.210,8	66.465,7	80.419,6	95.598,0	104.621,4	105.146,9	105.083,1	108.844,1	108.759,5
2.4. Ostale bankarske institucije	366,2	1.038,6	808,2	663,0	1.384,1	952,6	809,2	911,6	1.005,0
2.5. Nebankarske finansijske institucije	892,9	2.346,8	3.487,0	4.849,1	3.545,4	2.956,7	2.151,8	2.396,1	2.782,1
Ukupno (1+2)	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	142.502,6	140.739,0	147.324,7	147.067,3

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija

kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	0,8	0,8	0,8	0,8	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	340,9	632,0	609,5	765,3	1.016,7	921,8	959,8	1.705,6	1.701,9
3. Primljeni krediti	502,5	576,0	1.920,8	596,7	320,7	297,1	189,0	341,0	410,0
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	0,0	152,9	3,5	4,6	2,4	1,8	1,5	1,7	1,7
3.3. Ostale bankarske institucije	492,8	266,4	1.719,2	551,8	318,1	295,3	187,5	339,3	408,3
3.4. Nebankarske finansijske institucije	9,6	156,6	198,0	40,4	0,1	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3)	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.219,0	1.148,8	2.046,7	2.111,8

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca • U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Devizna inozemna pasiva	55.114,3	48.461,3	54.726,8	60.046,7	58.715,8	63.439,7	67.454,4	63.748,6	63.699,3
1.1. Obveze prema stranim finansijskim institucijama	48.561,3	41.483,1	47.878,5	51.702,3	48.789,0	53.551,7	57.414,1	53.655,9	53.616,0
Tekući računi	195,0	258,8	176,6	221,0	208,3	197,0	175,1	253,9	286,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.174,1	10.562,9	14.016,4	21.945,8	20.188,9	24.198,9	25.111,8	23.929,7	23.519,0
Krediti	32.903,9	27.373,0	30.408,3	29.535,4	28.391,9	29.155,8	32.127,2	29.472,2	29.810,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	820,7	405,9	1.585,1	2.000,7	2.079,8	2.013,7	2.229,9	2.254,8	2.251,7
Obveznice	3.288,3	3.288,4	3.277,1	–	–	–	–	–	–
1.2. Obveze prema strancima	6.553,0	6.978,2	6.848,4	8.344,4	9.926,7	9.887,9	10.040,4	10.092,7	10.083,4
Štedni i oročeni depoziti	6.192,4	6.729,9	6.719,0	8.336,3	9.909,3	9.871,1	10.023,9	10.076,6	10.067,3
Depoziti po viđenju	1.635,8	1.537,2	1.374,5	1.267,8	1.434,3	1.357,9	1.571,9	1.450,8	1.482,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.556,7	5.192,7	5.344,6	7.068,6	8.475,0	8.513,2	8.452,0	8.625,7	8.584,8
Krediti	360,5	248,3	129,3	8,0	17,5	16,8	16,5	16,1	16,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	11,1	11,1	11,1	11,2	11,2
2. Kunska inozemna pasiva	20.961,8	16.691,3	20.569,2	20.318,6	23.224,6	22.356,2	23.571,6	22.543,5	21.303,9
2.1. Obveze prema stranim finansijskim institucijama	20.087,0	16.093,8	20.061,0	19.943,0	22.817,7	21.887,3	23.113,6	22.050,0	20.840,4
Depozitni novac	1.438,1	519,0	898,1	359,1	696,3	614,2	947,3	938,1	535,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	11.198,8	11.423,7	15.014,2	14.654,3	15.963,5	15.344,9	17.486,8	16.358,0	15.647,4
Krediti	7.450,2	4.151,2	4.148,8	4.929,6	6.158,0	5.928,2	4.679,4	4.753,8	4.657,2
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	404,0	0,4	–	749,2	899,0	862,4	943,1	940,9	937,7
2.2. Obveze prema strancima	874,8	597,5	508,2	375,7	406,8	468,9	458,0	493,5	463,5
Depozitni novac	170,1	253,2	257,0	222,8	250,3	304,4	298,2	326,9	299,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	703,3	340,6	245,7	144,4	148,0	150,0	151,3	153,5	150,4
Krediti	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	14,5	8,5	13,2	13,9
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	14,5	8,5	13,2	13,9
Ukupno (1+2)	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	81.940,4	85.795,9	91.026,0	86.292,0	85.003,2

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka • U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunske i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po finansijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Kunski depoziti	9.030,0	11.535,0	14.185,1	15.124,1	16.089,9	15.701,7	15.512,8	15.462,3	15.476,6
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	497,5	666,4	429,5	356,6	806,8	734,9	674,1	730,5	684,8
Depozitni novac	366,2	454,9	176,7	189,3	306,0	411,2	470,6	491,3	434,3
Štedni depoziti	2,1	1,2	1,1	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	128,1	209,3	251,6	166,7	485,3	308,1	187,9	238,7	249,9
Krediti	1,0	1,0	–	–	15,0	15,0	15,0	–	–
1.2. Depoziti republičkih fondova	8.532,6	10.868,6	13.755,5	14.767,5	15.283,1	14.966,8	14.838,7	14.731,8	14.791,9
Depozitni novac	254,6	330,1	645,6	389,5	290,9	310,6	497,6	442,9	466,2
Štedni depoziti	14,6	2,4	0,0	0,3	0,0	0,0	–	–	–
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	496,7	413,6	385,8	410,8	329,0	511,4	562,3	523,3	625,2
Krediti	7.766,7	10.122,4	12.724,1	13.966,9	14.663,3	14.144,7	13.778,9	13.765,6	13.700,4
2. Devizni depoziti	1.770,4	1.990,8	1.822,5	3.095,2	3.780,4	1.950,1	1.971,4	2.148,8	2.077,0
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	811,7	759,4	1.122,5	1.088,3	1.656,1	1.631,6	1.645,2	1.551,0	1.626,8
Štedni depoziti	264,8	527,4	666,8	716,8	993,9	875,5	852,9	404,6	529,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	275,0	49,7	330,0	309,4	662,0	755,9	792,1	1.146,2	1.096,8
Refinancirani krediti	271,9	182,3	125,7	62,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	958,6	1.231,4	699,9	2.006,9	2.124,3	318,6	326,2	597,8	450,2
Štedni depoziti	93,4	85,7	107,1	106,6	90,2	183,5	171,4	185,7	128,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	356,2	153,8	519,6	256,4	601,3	135,1	154,9	374,6	209,6
Krediti	509,0	991,8	73,2	1.643,9	1.432,7	–	–	37,5	112,3
Ukupno (1+2)	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	19.870,3	17.651,8	17.484,2	17.611,1	17.553,6

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka • U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obvezne banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti

Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

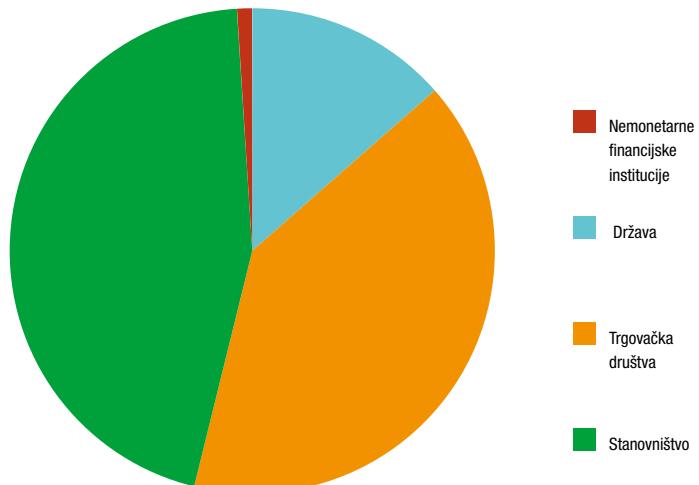
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
1. Ograničeni depoziti	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.685,0	2.713,7	2.806,6	2.844,8
1.1. Kunski depoziti	1.427,0	1.322,8	1.478,8	1.366,0	1.428,9	1.448,6	1.583,1	1.630,1	1.676,5
1.2. Devizni depoziti	1.020,5	929,5	1.559,6	1.182,5	899,4	1.236,4	1.130,6	1.176,5	1.168,4
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.685,0	2.713,7	2.806,6	2.844,8

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

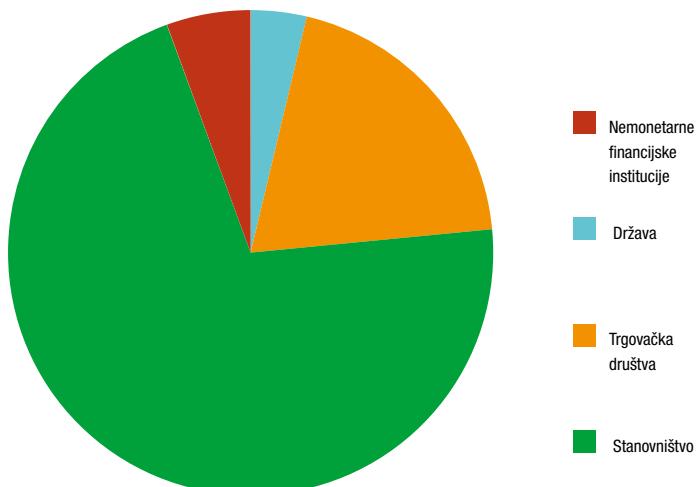
Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

**Distribucija kredita banaka
po institucionalnim sektorima**

listopad 2011.

Slika D2.

**Distribucija depozita kod banaka
po institucionalnim sektorima**

listopad 2011.

Napomena:

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
AKTIVA									
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	4.674,8	4.036,5	3.395,5	3.137,9	3.315,9	3.457,4	3.406,0	3.344,5	3.324,1
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.987,3	2.983,0	3.130,0	3.369,7	3.360,5
U tome: Potraživanja od stanovništva	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.987,3	2.983,0	3.130,0	3.369,7	3.360,5
4. Potraživanja od banaka	181,4	133,6	533,7	294,8	258,5	621,4	701,4	687,8	652,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.561,8	7.061,8	7.237,5	7.402,1	7.336,6
PASIVA									
1. Oročeni depoziti	5.803,6	6.037,9	6.297,6	5.711,8	5.791,5	5.814,4	5.778,5	5.883,8	5.867,5
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	61,7	40,1	91,5	230,8	279,7	727,3	673,8	716,2	672,5
3. Kapitalski računi	244,7	303,0	390,6	478,1	512,1	533,8	544,5	538,0	541,3
4. Ostalo (neto)	42,2	9,6	7,4	-8,9	-21,5	-13,6	240,7	264,2	255,2
Ukupno (1+2+3+4)	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.561,8	7.061,8	7.237,5	7.402,1	7.336,6

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica • U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003.

godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak pretchodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskonta stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premoščavanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dosjepne nenaplatljene obveze*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2009.	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2010.	studenzi	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2011.	siječanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	veljača	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	ožujak	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	travanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	svibanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
	lipanj	7,00 ^e	–	9,00	–	–	10,00	15,00	12,00
	srpanj	7,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	12,00
	kolovoz	7,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	12,00
	rujan	7,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	12,00
	listopad	7,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	12,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007. ^e Od 23. lipnja 2011.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plassmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunava i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani projeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućim računa građana, a od listopada 1994. godine

do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune gradana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premoščavanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranim kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premoščavanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premoščavanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospjeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospjeća					Kamatne stope na prekonočne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2009.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2010.	studenzi	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2011.	siječanj	0,25 ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	– ^c	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25 ^c
	travanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	svibanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	lipanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	srpanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	kolovoz	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	rujan	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	listopad	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^b Od 6. siječnja 2011. ^c Od 19. ožujka 2011.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke •

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuve Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane

blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospjeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valutu. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonočni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka • U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesечnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuba banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	prosinac	14,00	40.423,5	33.693,7	6.729,8	30,9	23.585,6	4.898,0	0,52	–
2010.	studen	13,00	38.746,3	32.180,9	6.565,4	–	22.526,6	4.710,0	0,52	–
	prosinac	13,00	38.990,6	32.374,8	6.615,8	–	22.662,4	4.736,7	0,52	–
2011.	siječanj	13,00	39.248,7	32.581,8	6.666,9	–	22.807,2	4.776,8	0,23	–
	veljača	13,00	39.528,1	32.839,2	6.688,9	–	22.987,4	4.798,1	0,17	–
	ožujak	13,00	39.709,3	32.999,3	6.710,0	–	23.099,5	4.819,4	0,10	–
	travanj	13,00	39.924,9	33.156,8	6.768,1	–	23.209,8	4.887,7	–	–
	svibanj	13,00	39.921,5	33.162,8	6.758,8	–	23.213,9	4.910,2	–	–
	lipanj	13,00	40.123,9	33.330,9	6.793,0	–	23.331,6	4.956,0	–	–
	srpanj	13,00	40.592,5	33.739,3	6.853,2	–	23.617,5	5.010,0	–	–
	kolovoz	13,00	40.803,2	33.963,0	6.840,2	–	23.774,1	4.991,0	–	–
	rujan	13,00	40.848,2	33.997,1	6.851,0	–	23.798,0	4.979,0	–	–
	listopad	13,65	42.957,3	35.740,0	7.217,4	–	25.018,0	5.217,5	–	–

inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 isakuju se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 isakuju se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001.

godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 isakuju se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 isakuju se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kunske dijela obvezne pričuve je fiksan i iznosi 70%.

U stupcu 9 isakuju se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenta i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	–	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	–	–	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	–	–	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	–	–	–	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	–	–	4.449,4
2008.	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	–	–	6.171,2
2009.	prosinac	880,0	24.885,6	0,91	–	–	–	4.776,6
2010.	studenog	357,1	30.479,7	0,37	–	–	–	6.598,1
	prosinac	407,1	30.511,9	0,42	–	–	–	5.705,9
2011.	siječanj	318,5	28.629,6	0,33	–	–	–	5.797,1
	veljača	218,7	26.853,3	0,22	–	–	–	6.567,5
	ožujak	374,9	21.478,6	0,38	–	–	–	7.940,8
	travanj	412,1	19.231,5	0,42	–	–	–	7.649,0
	svibanj	397,7	18.519,1	0,40	–	–	–	7.266,7
	lipanj	367,6	18.533,1	0,37	–	–	–	7.798,3
	srpanj	448,1	19.926,2	0,44	–	–	–	7.701,8
	kolovoza	405,5	22.503,3	0,39	–	–	–	7.497,8
	rujan	521,2	22.902,5	0,50	–	–	–	7.160,3
	listopad	490,5	21.069,3	0,48	–	–	–	7.099,3

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuve Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od studenoga 2009. Hrvatska narodna banka na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuve ne plaća naknadu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka • U tablici se iskazuju mjeseci prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kunskog dijela obvezne pričuve i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kunskog dijela obvezne pričuve.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvakasnih

inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesecnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesecnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesecni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesecni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesecni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesecni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva finansija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope u trgovani depozitnim novcem među bankama			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni projek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni projek	Trgovačkim društvima	Stanovništvo			Ukupni projek	Trgovačkim društvima	Stanov- ništvo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,03	1,59	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	6,54	6,36	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	4,87	4,74	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	3,08	3,91	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	prosinac	3,14	2,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	prosinac	6,23	7,33	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01	
2008.	prosinac	5,77	6,77	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35	
2009.	prosinac	1,20	1,50	11,12	11,22	9,29	12,68	13,24	4,89	9,77	8,27	11,33	
2010.	studeni	0,68	1,21	10,28	10,29	6,99	12,70	13,18	4,28	10,13	6,36	11,24	
	prosinac	1,28	1,70	9,90	10,05	6,98	12,64	13,17	4,66	8,38	6,45	11,29	
2011.	siječanj	0,69	1,34	10,29	10,39	7,08	12,73	13,17	4,25	8,76	5,58	11,55	
	veljača	0,66	0,83	10,21	10,30	7,01	12,73	13,17	4,14	8,96	5,70	11,31	
	ožujak	0,65	0,83	9,86	9,99	6,88	12,66	13,16	4,34	8,39	5,90	10,94	
	travanj	0,59	0,98	9,72	9,82	6,49	12,66	13,15	4,59	8,45	5,70	11,16	
	svibanj	0,57	0,74	10,23	10,43	6,85	12,68	13,15	4,22	8,07	5,32	11,21	
	lipanj	0,47	0,75	9,82	10,03	6,60	12,56	13,03	3,99	7,70	5,21	10,34	
	srpanj	0,61	0,95	8,93	9,04	6,37	11,20	11,62	3,94	7,90	5,62	9,92	
	kolovoz	0,83	1,40	9,17	9,36	6,62	11,24	11,62	3,76	7,42	5,26	9,87	
	rujan	1,02	1,91	9,17	9,36	6,89	11,23	11,61	3,84	7,58	5,72	9,51	
	listopad	2,05	2,58	9,77	9,92	7,60	11,22	11,61	3,90	8,40	6,35	9,53	
Relativna važnost^a		-	-	70,52	63,61	22,75	40,87	38,80	2,06	6,90	2,46	4,45	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovackim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovacka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvo, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovackim društvima i stanovništvo, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se

kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine do kolovoza 2002. godine iskazivale su se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a.

U Biltenu broj 157 izvršena je revizija podataka iz stupaca 3 i 4 za razdoblje od rujna 2002. nadalje. Od rujna 2002. iskazuju se kamatne stope na prekonoćne kredite i na ostale kredite izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih izravnim trgovanjem depozitnim novcem među bankama

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom										Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite				Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite		
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Ukupni prosjek	Stambeni					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71	
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07	
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05	
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27	
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44	
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18	
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83	
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30	
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34	
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10	
2008.	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83	
2009.	prosinac	8,28	8,48	8,41	10,23	8,11	7,31	9,02	6,45	9,96	6,98	7,35	6,49	
2010.	studenzi	8,07	8,07	7,99	8,93	8,07	7,49	8,37	6,16	9,05	6,93	6,48	7,28	
	prosinac	7,78	7,95	7,91	8,86	7,67	7,19	8,16	6,02	8,94	6,38	7,12	6,06	
2011.	siječanj	7,50	7,41	7,28	9,37	7,54	7,00	8,06	6,02	8,85	5,55	6,05	5,10	
	veljača	7,70	7,61	7,52	9,13	7,75	7,04	8,23	6,01	9,00	6,93	6,90	6,98	
	ožujak	7,84	7,95	7,89	8,58	7,79	7,20	8,18	5,93	8,95	6,56	6,73	6,42	
	travanj	7,37	7,99	7,85	9,92	7,12	6,22	7,98	5,77	8,72	6,04	6,65	5,61	
	svibanj	7,35	7,30	7,25	8,09	7,37	6,74	7,92	5,60	8,72	6,16	6,90	5,52	
	lipanj	7,34	7,92	7,92	7,96	7,05	6,46	7,60	5,25	8,67	6,45	6,78	6,11	
	srpanj	7,26	7,49	7,40	8,31	7,18	6,68	7,57	5,19	8,64	6,43	6,21	6,74	
	kolovoz	7,24	7,80	7,78	8,05	6,97	6,39	7,43	5,10	8,68	6,70	6,82	6,49	
	rujan	7,04	8,17	8,20	7,84	6,70	5,93	7,42	5,15	8,60	6,65	6,81	6,41	
	listopad	7,13	7,70	7,69	7,86	6,91	6,41	7,47	5,15	8,61	6,07	6,71	5,32	
Relativna važnost^a		22,66	6,26	5,92	0,33	16,40	8,66	7,74	2,55	5,19	6,83	3,70	3,13	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorma, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovackim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajući kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su

uključivale trgovacka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovackim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajući kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorma, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovackim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56	
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18	
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63	
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70	
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23	
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82	
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30	
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49	
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11	
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45	
2008.	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85	
2009.	prosinac	2,22	0,43	2,52	2,49	4,89	2,04	2,76	6,12	2,07	
2010.	studenzi	1,65	0,38	1,91	1,87	3,75	1,16	2,04	4,66	1,68	
	prosinac	1,61	0,34	1,93	1,85	3,66	1,41	4,26	4,76	3,03	
2011.	siječanj	1,61	0,35	1,90	1,83	3,60	1,14	2,14	4,69	1,73	
	veljača	1,59	0,34	1,47	1,42	3,42	0,98	1,68	4,61	1,32	
	ožujak	1,60	0,33	1,66	1,70	3,48	1,16	1,51	4,58	1,13	
	travanj	1,60	0,34	1,37	1,36	3,44	0,90	1,40	4,60	1,17	
	svibanj	1,63	0,34	1,31	1,33	3,50	0,88	1,22	4,50	0,91	
	lipanj	1,58	0,35	1,60	1,74	3,49	1,06	1,21	4,70	0,87	
	srpanj	1,58	0,35	1,67	1,59	3,49	0,98	1,96	4,59	1,67	
	kolovoz	1,65	0,35	2,07	1,91	3,45	1,45	2,59	4,76	2,39	
	rujan	1,81	0,36	2,20	1,83	3,50	1,40	3,69	4,58	3,61	
	listopad	1,91	0,35	2,82	2,42	3,41	2,17	4,43	4,32	4,44	
Relativna važnost^a		53,32	34,06	16,58	13,29	2,68	10,61	3,29	0,30	2,99	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovacka društava, javni sektor, financijske institu-cije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskaza-ni na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovackih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih

stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovackih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjeseci-nih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosječaka kod kunske oroce-nih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosječaka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosječaka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite mjesecne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite		Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju			EUR	USD
			Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite		Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	prosinac	3,01	3,12	3,31	3,98	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
2010.	studen	3,01	2,57	4,36	3,08	0,23	0,24	0,17	0,22	0,07
	prosinac	2,91	2,75	3,46	3,09	0,19	0,21	0,14	0,18	0,07
2011.	siječanj	2,85	2,51	1,29	2,97	0,18	0,21	0,14	0,13	0,06
	veljača	2,81	2,84	2,75	2,97	0,18	0,21	0,14	0,12	0,09
	ožujak	3,03	2,86	3,53	2,90	0,18	0,21	0,14	0,13	0,07
	travanj	2,81	2,61	3,04	2,90	0,19	0,21	0,15	0,16	0,07
	svibanj	3,11	3,00	3,47	2,90	0,19	0,21	0,15	0,16	0,06
	lipanj	2,91	3,08	3,72	2,86	0,20	0,22	0,15	0,16	0,06
	srpanj	3,00	2,67	2,98	2,88	0,19	0,21	0,14	0,16	0,05
	kolovoz	2,85	2,81	3,15	2,89	0,19	0,21	0,14	0,15	0,06
	rujan	3,20	3,25	3,77	2,90	0,19	0,21	0,14	0,14	0,06
	listopad	3,08 ^b	2,52	5,59	2,86	0,19	0,21	0,14	0,15	0,07
Relativna važnost^a		0,25	0,18	0,07	46,43	22,99	15,63	1,82	5,08	0,46

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici). ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 44,54 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovacka društva, javni sektor, finansijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovackih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovackih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa na

kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosječaka kod kunske oročene depozita s valutnom klauzulom i oročene devizne depozite su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosječaka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesecnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite												
		Na oročene depozite												
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite						Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite				
1	2		12	13	14	15	16	17		18	19	20	21	22
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92		
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77		
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53		
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23		
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30		
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64		
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65		
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–		
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61		
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19		
2008.	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38		
2009.	prosinac	3,58	3,40	4,33	2,73	2,64	1,77	5,13	5,43	3,86	2,85	0,13		
2010.	studenzi	2,20	1,99	3,24	2,49	1,28	0,77	4,24	4,29	3,43	3,92	4,00		
	prosinac	2,69	2,15	3,13	2,45	1,63	0,76	5,36	4,28	3,20	6,91	3,80		
2011.	siječanj	2,57	2,31	3,00	2,43	1,71	0,90	4,24	4,29	3,22	3,77	0,85		
	veljača	2,47	2,19	3,00	2,37	1,69	0,69	4,26	4,30	3,43	3,46	1,10		
	ožujak	2,36	2,15	2,97	2,37	1,66	0,73	3,97	4,01	3,21	3,64	2,60		
	travanj	2,45	2,22	2,88	2,38	1,84	0,83	4,03	4,12	3,16	2,46	2,01		
	svibanj	2,40	2,20	2,87	2,39	1,90	0,71	3,89	3,96	3,54	3,67	2,42		
	lipanj	2,46	2,24	2,85	2,39	1,87	0,79	3,94	4,03	3,34	3,04	2,40		
	srpanj	2,51	2,27	2,86	2,45	1,88	0,65	3,88	3,95	3,84	3,52	3,10		
	kolovoz	2,48	2,23	2,97	2,38	1,69	0,71	4,00	4,04	3,40	3,22	0,00		
	rujan	2,49	2,26	2,96	2,40	1,63	0,84	3,97	4,00	3,30	4,17	3,80		
	listopad	2,54	2,87	2,87	2,35	1,78	1,27	3,83	3,85	3,38	3,31	0,72		
Relativna važnost^a		23,44	20,40	10,79	0,69	7,94	0,98	3,03	2,87	0,15	0,02	0,00		

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vagnih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vagnih prosjeka mjesečnih

kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima eura, tekući tečaj

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.			
						III.	VI.	IX.	X.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	14.442,7	26.365,0	33.058,3	19.939,9	21.453,6	1.704,5	1.760,8	1.712,8	1.737,0
2. Fizičke osobe	6.262,7	6.151,3	4.755,3	4.920,3	4.878,0	388,2	466,9	434,5	375,3
2.1. Domaće fizičke osobe	5.909,4	3.184,0	4.252,9	4.389,6	4.251,3	380,6	415,2	391,1	359,8
2.2. Strane fizičke osobe	353,2	326,3	502,4	530,7	626,7	7,6	51,7	43,4	15,5
3. Domaće banke	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	1.091,5	1.306,8	868,6	748,2
4. Strane banke	5.056,8	5.194,1	7.342,5	5.681,9	5.548,6	527,6	521,5	353,3	380,7
5. Hrvatska narodna banka	125,5	–	420,6	1.899,4	350,1	–	–	357,8	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	40.439,5	57.851,7	65.594,2	43.405,9	43.401,6	3.711,9	4.056,0	3.727,0	3.241,2
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	17.515,0	28.564,1	35.448,8	21.707,2	21.930,5	1.930,4	1.730,3	1.859,2	1.560,4
2. Fizičke osobe	4.109,1	3.712,5	4.366,4	3.205,5	1.815,9	115,6	101,0	140,9	119,9
2.1. Domaće fizičke osobe	4.056,4	2.071,3	4.335,2	3.186,0	1.800,5	115,1	97,3	139,2	119,1
2.2. Strane fizičke osobe	52,6	40,0	31,2	19,5	15,4	0,5	3,8	1,7	0,8
3. Domaće banke	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	1.091,5	1.306,8	868,6	748,2
4. Strane banke	3.526,1	4.072,6	6.615,7	5.281,5	5.455,0	520,6	638,5	572,2	362,7
5. Hrvatska narodna banka	1.329,5	839,0	409,1	2.224,2	363,7	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	40.859,7	57.329,5	66.857,5	43.382,7	40.736,5	3.658,1	3.776,6	3.440,9	2.791,3
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A-B)									
1. Pravne osobe	-3.072,3	-2.199,1	-2.390,5	-1.767,3	-476,9	-225,9	30,5	-146,4	176,6
2. Fizičke osobe	2.153,6	2.438,9	388,9	1.714,8	3.062,1	272,6	365,9	293,6	255,3
2.1. Domaće fizičke osobe	1.853,0	1.112,7	-82,2	1.203,6	2.450,8	265,5	317,9	251,9	240,6
2.2. Strane fizičke osobe	300,6	286,3	471,1	511,2	611,2	7,1	48,0	41,7	14,7
3. Strane banke	1.530,7	1.121,4	726,8	400,4	93,6	7,0	-116,9	-218,8	18,0
4. Hrvatska narodna banka	-1.204,0	-839,0	11,5	-324,8	-13,6	–	–	357,8	–
Ukupno (1+2+3+4)	-592,1	522,2	-1.263,3	23,2	2.665,2	53,7	279,4	286,1	449,9
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke									
Kupnja stranih sredstava plaćanja	3,1	5,1	265,4	664,6	238,5	2,4	0,6	0,2	4,3
Prodaja stranih sredstava plaćanja	441,3	176,7	83,7	98,3	233,1	–	–	–	–

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovaju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska

narodna banka). Izvor su podataka izvješća banaka o trgovaju stranim sredstvima plaćanja uključujući i podatke o kupnji i prodaji stranih sredstava plaćanja od fizičkih osoba preko ovlaštenih mjenjača.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^c	2010. ^c	2011.		
						1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^d
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.623,9	-3.114,6	-4.196,7	-2.379,7	-535,0	-1.458,7	14,6	2.601,0
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.731,3	-4.157,6	-5.267,1	-3.416,0	-1.622,9	-1.694,8	-251,5	2.332,1
1.1. Prihodi	17.914,1	19.650,4	21.298,5	16.956,4	18.487,3	3.009,4	4.945,9	7.400,2
1.2. Rashodi	-21.645,4	-23.808,0	-26.565,7	-20.372,4	-20.110,3	-4.704,3	-5.197,4	-5.068,1
2. Roba i usluge (3+4)	-2.568,0	-3.067,4	-3.719,2	-1.617,0	-65,5	-1.194,3	245,9	2.738,0
2.1. Prihodi	16.990,4	18.307,2	19.904,6	16.157,1	17.591,8	2.807,8	4.675,3	7.126,9
2.2. Rashodi	-19.558,4	-21.374,6	-23.623,8	-17.774,1	-17.657,4	-4.002,2	-4.429,4	-4.388,9
3. Roba	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.952,0	-1.352,6	-1.334,7	-1.433,8
3.1. Prihodi	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.102,3	2.074,4	2.499,3	2.311,9
3.2. Rashodi	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.054,3	-3.426,9	-3.834,1	-3.745,7
4. Usluge	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.886,5	158,2	1.580,7	4.171,8
4.1. Prihodi	8.526,8	9.114,7	10.090,6	8.453,9	8.489,5	733,5	2.176,0	4.815,1
4.2. Rashodi	-2.750,6	-2.748,1	-3.016,0	-2.684,1	-2.603,0	-575,2	-595,3	-643,2
5. Dohodak	-1.163,3	-1.090,2	-1.548,0	-1.798,9	-1.557,4	-500,5	-497,5	-405,9
5.1. Prihodi	923,8	1.343,2	1.393,9	799,4	895,5	201,6	270,6	273,3
5.2. Rashodi	-2.087,0	-2.433,5	-2.941,9	-2.598,3	-2.452,9	-702,1	-768,0	-679,2
6. Tekući transferi	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.088,0	236,1	266,1	268,9
6.1. Prihodi	1.639,5	1.576,1	1.684,4	1.607,8	1.684,6	374,6	395,7	399,9
6.2. Rashodi	-532,1	-533,1	-613,9	-571,5	-596,6	-138,5	-129,6	-131,0
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	4.001,7	4.437,6	5.772,4	3.431,0	1.264,2	1.441,4	89,2	-815,4
B1. Kapitalne transakcije	-134,0	28,5	14,9	43,1	34,5	-1,7	-4,5	-1,7
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	5.547,9	5.130,8	5.427,1	4.284,3	1.313,5	2.311,9	125,3	-1.047,8
1. Izravna ulaganja	2.556,6	3.435,2	3.246,0	1.491,7	393,1	37,6	365,1	626,6
1.1. U inozemstvo	-208,2	-216,1	-972,7	-888,2	112,3	-298,3	25,8	253,3
1.2. U Hrvatsku	2.764,8	3.651,3	4.218,6	2.379,8	280,9	335,9	339,3	373,3
2. Portfeljna ulaganja	-223,0	335,9	-810,1	420,9	397,1	413,8	-732,4	626,4
2.1. Sredstva	-475,2	-421,6	-380,8	-558,1	-368,3	79,9	-301,3	345,8
2.2. Obveze	252,2	757,5	-429,2	979,1	765,4	333,9	-431,1	280,6
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-252,7	-6,9	-45,8	-84,4
4. Ostala ulaganja	3.214,3	1.359,7	2.991,2	2.371,7	776,0	1.867,6	538,4	-2.216,3
4.1. Sredstva	-692,3	-1.653,3	-1.621,6	748,0	697,5	754,2	33,8	-798,6
4.2. Obveze	3.906,6	3.012,9	4.612,8	1.623,8	78,5	1.113,4	504,6	-1.417,8
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.412,2	-721,6	330,4	-896,4	-83,8	-868,8	-31,7	234,1
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.377,8	-1.323,0	-1.575,7	-1.051,3	-729,3	17,3	-103,8	-1.785,7

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. round tripping), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci.

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidencijsi banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca • Platna bilanca Republike

Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi

Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesecnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a	2011.
Roba	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.952,0	-1.352,6	-1.334,7	-1.433,8	
1. Prihodi	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.102,3	2.074,4	2.499,3	2.311,9	
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	8.251,6	9.001,6	9.585,1	7.529,4	8.905,2	2.029,3	2.455,1	2.259,8	
1.2. Prilagodbe za obuhvat	212,0	191,0	228,9	173,8	197,1	45,1	44,2	52,1	
2. Rashodi	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.054,3	-3.426,9	-3.834,1	-3.745,7	
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-17.104,7	-18.826,6	-20.817,1	-15.220,1	-15.137,0	-3.457,4	-3.867,1	-3.777,8	
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-341,1	-370,4	-421,4	-331,1	-376,0	-74,3	-84,1	-82,4	
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	638,0	570,4	630,8	461,2	458,7	104,8	117,2	114,5	
Usluge	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.886,5	158,2	1.580,7	4.171,8	
1. Prijevoz	547,8	641,3	625,3	349,2	399,5	70,1	106,0	134,8	
1.1. Prihodi	1.037,5	1.165,4	1.209,4	752,0	813,3	164,0	213,5	239,5	
1.2. Rashodi	-489,7	-524,0	-584,1	-402,8	-413,7	-93,9	-107,5	-104,7	
2. Putovanja – turizam	5.708,7	6.035,2	6.694,0	5.655,8	5.600,8	143,5	1.457,5	3.991,0	
2.1. Prihodi	6.293,3	6.752,6	7.459,4	6.379,7	6.230,0	274,5	1.611,0	4.169,8	
2.1.1. Poslovni razlozi	388,4	389,2	386,4	255,7	236,3	29,7	78,1	54,0	
2.1.2. Osobni razlozi	5.904,9	6.363,4	7.073,1	6.124,0	5.993,6	244,8	1.532,9	4.115,8	
2.2. Rashodi	-584,6	-717,3	-765,5	-724,0	-629,2	-131,0	-153,4	-178,8	
2.2.1. Poslovni razlozi	-229,5	-266,9	-261,3	-240,8	-180,6	-45,9	-42,2	-41,9	
2.2.2. Osobni razlozi	-355,1	-450,4	-504,2	-483,1	-448,6	-85,1	-111,2	-137,0	
3. Ostale usluge	-480,3	-310,0	-244,6	-235,1	-113,9	-55,5	17,1	46,1	
3.1. Prihodi	1.196,0	1.196,8	1.421,8	1.322,2	1.446,3	294,9	351,5	405,7	
3.2. Rashodi	-1.676,3	-1.506,7	-1.666,4	-1.557,3	-1.560,1	-350,3	-334,4	-359,7	

^a Preliminarni podaci

- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iska-zanih na kraju razdoblja u originalnoj valutu izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju prera-cunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe sla-žu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se poda-ci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom iz-vještu DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz nave-denog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hr-vatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa po-kazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio sma-njivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obra-cuna za prvo tromjeseće 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine,

na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putova-nja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani su iz evi-dencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. go-dine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o tran-sakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prije-voznika, prihodi i rashodi s osnove teretnog cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotre-bom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Počevši od siječnja 2011., zbog ukidanja evidencije platnog pro-meta s inozemstvom, pozicija prihoda od cestovnog teretnog prijevoza sastavlja se na osnovi ekonometrijskog modela koji kao zavisnu varijablu ima obujam robne razmjene. Rashodi teretnog cestovnog prijevoza jednaki su troškovima prijevoza i osiguranja koji se odnose na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi
u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^a	2010. ^a		1.tr. ^a	2.tr. ^a	2011.
									3.tr. ^b
Dohodak	-1.163,3	-1.090,2	-1.548,0	-1.798,9	-1.557,4	-500,5	-497,5	-405,9	
1. Naknade zaposlenima	373,2	494,2	564,1	586,5	620,8	154,8	180,9	177,8	
1.1. Prihodi	404,3	527,8	599,7	624,2	657,1	162,6	188,4	186,1	
1.2. Rashodi	-31,1	-33,6	-35,5	-37,6	-36,3	-7,8	-7,5	-8,4	
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-1.002,0	-920,6	-1.137,1	-1.172,9	-1.091,4	-361,7	-367,1	-290,2	
2.1. Prihodi	80,7	174,5	194,6	-62,6	87,6	4,3	34,4	25,3	
Od čega: Zadržana dobit	64,0	123,3	118,6	-114,9	8,5	-9,7	2,6	18,9	
2.2. Rashodi	-1.082,7	-1.095,1	-1.331,7	-1.110,3	-1.179,0	-366,1	-401,5	-315,5	
Od čega: Zadržana dobit	-717,5	-483,3	-508,5	-314,1	-486,6	-207,4	60,8	-214,7	
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-182,8	-176,5	-158,0	-173,4	-304,1	-79,2	-88,0	-81,2	
3.1. Prihodi	61,8	89,9	82,3	73,5	41,0	11,1	14,5	13,3	
3.2. Rashodi	-244,6	-266,4	-240,3	-246,9	-345,1	-90,2	-102,4	-94,6	
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-351,6	-487,3	-817,0	-1.039,2	-782,7	-214,4	-223,3	-212,2	
4.1. Prihodi	377,0	551,0	517,4	164,3	109,7	23,6	33,3	48,6	
4.2. Rashodi	-728,6	-1.038,4	-1.334,3	-1.203,5	-892,5	-238,0	-256,7	-260,8	
Tekući transferi	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.088,0	236,1	266,1	268,9	
1. Država	-8,6	-16,7	-20,0	-30,0	-39,8	-27,3	-31,9	-19,9	
1.1. Prihodi	255,7	260,2	342,6	309,0	304,6	44,4	40,7	52,5	
1.2. Rashodi	-264,4	-276,8	-362,7	-339,0	-344,4	-71,7	-72,6	-72,5	
2. Ostali sektori	1.116,0	1.059,6	1.090,5	1.066,3	1.127,8	263,4	298,0	288,8	
2.1. Prihodi	1.383,8	1.316,0	1.341,7	1.298,8	1.379,9	330,2	355,0	347,3	
2.2. Rashodi	-267,7	-256,3	-251,2	-232,5	-252,2	-66,8	-57,0	-58,5	

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri komplikaciji stavki na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog zavoda za statistiku o broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja te komunikacijske i građevinske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimale su se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010. godine, kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, za procjenu pozicije Ostale usluge, koja uključuje 30 različitih vrsta usluga čija je podjela propisana 6. izdanjem MMF-ova priručnika za platnu bilancu (*Balance of Payment Manual, 6th edition*), primjenjuje se jedinstveno statističko istraživanje. To istraživanje uključuje i komunikacijske usluge, čime se istodobno ukida posebno istraživanje o komunikacijskim uslugama, dok se usluge osiguranja i građevinske usluge i dalje prate zasebnim istraživanjima.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavljala se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija.

Počevši od 2011. ova pozicija na strani prihoda procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o priljevima fizičkih osoba rezidenta od nerezidenta. Na strani rashoda rabe se postojeća istraživanja o uslugama koja u sebi sadrže dio koji se odnosi na naknade zaposlenicima isplaćene nerezidentima. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohotak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamataima za kreditne odnose između vlasničkih izravno povezanih rezidenta i nerezidenta. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenta. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^c	2010. ^c	2011.		
						1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^d
Izravna ulaganja	2.556,6	3.435,2	3.246,0	1.491,7	393,1	37,6	365,1	626,6
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-208,2	-216,1	-972,7	-888,2	112,3	-298,3	25,8	253,3
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-211,9	-270,2	-1.078,4	-894,4	253,1	-84,5	-52,1	-33,9
1.1.1. Sredstva	-211,9	-273,3	-1.078,4	-1.009,3	236,8	-94,2	-52,1	-33,9
1.1.2. Obveze	0,0	3,1	0,0	114,9	16,3	9,7	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	3,7	54,1	105,7	6,2	-140,9	-213,9	77,9	287,2
1.2.1. Sredstva	-13,9	20,3	106,8	-30,1	-371,5	-30,0	77,9	280,9
1.2.2. Obveze	17,6	33,9	-1,1	36,3	230,6	-183,8	0,0	6,3
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	2.764,8	3.651,3	4.218,6	2.379,8	280,9	335,9	339,3	373,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	2.460,9	2.688,1	2.708,0	983,9	863,0	307,8	670,2	418,2
2.1.1. Sredstva	-0,1	0,0	-6,9	-106,8	-84,7	0,0	-60,8	0,0
2.1.2. Obveze	2.461,0	2.688,1	2.714,9	1.090,8	947,7	307,8	731,0	418,2
2.2. Ostala ulaganja	303,8	963,2	1.510,6	1.395,9	-582,1	28,1	-330,9	-45,0
2.2.1. Sredstva	16,6	-4,5	-26,4	-29,1	-21,5	25,1	-3,6	-5,4
2.2.2. Obveze	287,3	967,7	1.537,0	1.425,0	-560,6	3,0	-327,3	-39,6
Portfeljna ulaganja	-223,0	335,9	-810,1	420,9	397,1	413,8	-732,4	626,4
1. Sredstva	-475,2	-421,6	-380,8	-558,1	-368,3	79,9	-301,3	345,8
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-320,5	-842,6	148,9	-111,4	-474,3	-176,5	-189,3	26,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-323,1	-842,6	148,9	-111,4	-474,3	-176,5	-189,3	26,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-154,7	421,0	-529,7	-446,7	105,9	256,3	-112,0	319,0
1.2.1. Obveznice	102,7	315,6	-431,4	-86,2	263,9	11,8	-80,5	416,6
1.2.1.1. Država	0,1	0,1	0,0	0,0	-1,5	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	161,9	267,8	-226,5	-52,5	167,3	20,3	-55,1	373,7
1.2.1.3. Ostali sektori	-59,2	47,7	-204,9	-33,7	98,1	-8,5	-25,4	42,8
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-257,4	105,4	-98,3	-360,5	-157,9	244,5	-31,5	-97,6
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-257,4	109,7	-100,9	-341,4	-124,3	265,0	-26,0	-76,7
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	-4,3	2,5	-19,0	-33,6	-20,5	-5,5	-20,9
2. Obveze	252,2	757,5	-429,2	979,1	765,4	333,9	-431,1	280,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	325,7	315,9	-85,1	16,4	88,1	140,6	-76,5	-15,1
2.1.1. Banke	41,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	284,0	315,9	-85,1	16,4	88,1	140,6	-76,5	-15,1
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-73,5	441,6	-344,2	962,7	677,3	193,3	-354,6	295,8
2.2.1. Obveznice	-187,8	519,1	-329,9	817,3	380,8	113,4	-128,3	447,5
2.2.1.1. Država	-278,1	83,0	-245,0	862,9	389,0	277,7	-108,9	467,4
2.2.1.2. Banke	14,6	0,1	-4,7	-447,2	-0,2	-8,9	0,0	2,7
2.2.1.3. Ostali sektori	75,7	436,0	-80,1	401,7	-8,1	-155,4	-19,4	-22,6
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	114,3	-77,5	-14,3	145,3	296,5	79,9	-226,2	-151,8
2.2.2.1. Država	114,3	-77,5	-14,4	145,4	296,5	79,9	-226,2	-151,8
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. round tripping), koja kao učinak imaju povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR), kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR) i prosincu 2010. (618,6 mil. EUR, povlačenje ulaganja). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospijeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom

koristila se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, transferi sektora država evidentiraju se na osnovi podataka Ministarstva financija i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u slučaju mirovina isplaćenih nerezidentima. Osim poreza i

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2011.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	3.214,3	1.359,7	2.991,2	2.371,7	776,0	1.867,6	538,4	-2.216,3
1. Sredstva	-692,3	-1.653,3	-1.621,6	748,0	697,5	754,2	33,8	-798,6
1.1. Trgovinski krediti	-33,3	-99,4	-126,5	138,4	130,1	-148,5	26,4	-19,0
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-33,3	-99,4	-126,5	138,4	130,1	-148,5	26,4	-19,0
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-4,9	-63,5	26,7	58,0	22,2	-2,6	1,8	-0,4
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-28,4	-35,9	-153,2	80,5	107,9	-145,9	24,6	-18,5
1.2. Krediti	-153,1	-4,5	-107,5	41,5	-75,1	-11,1	-61,9	37,3
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-80,4	-32,6	-66,7	20,5	-55,4	-30,1	-73,2	56,6
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-58,9	-25,4	-26,8	-28,7	-46,9	-27,8	-63,2	36,7
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-21,5	-7,3	-39,9	49,2	-8,5	-2,3	-10,0	19,9
1.2.3. Ostali sektori	-72,7	28,1	-40,8	21,0	-19,7	19,0	11,3	-19,3
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-73,0	28,1	-37,6	20,9	17,4	4,7	11,5	-29,0
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,3	0,0	-3,2	0,1	-37,1	14,3	-0,2	9,7
1.3. Gotovina i depoziti	-505,9	-1.549,4	-1.387,5	568,0	642,4	913,7	69,3	-816,9
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	-462,1	-1.317,1	-136,4	423,7	417,0	925,8	77,1	-828,5
1.3.3. Ostali sektori	-43,8	-232,3	-1.251,2	144,3	225,5	-12,1	-7,8	11,6
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	3.906,6	3.012,9	4.612,8	1.623,8	78,5	1.113,4	504,6	-1.417,8
2.1. Trgovinski krediti	18,5	313,5	32,0	-143,7	60,2	-268,0	9,5	-110,7
2.1.1. Država	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	19,2	314,2	32,5	-143,7	60,2	-268,0	9,5	-110,7
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-3,7	165,0	34,9	-58,0	-25,4	3,1	-42,2	-55,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	22,9	149,2	-2,4	-85,7	85,6	-271,1	51,7	-55,5
2.2. Krediti	3.059,2	2.890,3	3.703,9	590,5	36,3	862,4	83,6	-932,3
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	165,0	161,0	96,7	-7,4	134,4	162,8	156,6	-197,4
2.2.2.1. Dugoročni krediti	165,0	161,0	65,0	24,3	134,4	-12,2	156,6	-22,4
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	477,8	523,5	330,1	306,0	368,9	22,9	234,8	36,3
2.2.2.1.2. Otplate	-312,8	-362,5	-265,2	-281,7	-234,5	-35,1	-78,2	-58,7
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	31,7	-31,7	0,0	175,0	0,0	-175,0
2.2.3. Banke	541,2	-1.065,0	115,2	-166,5	-192,7	116,0	148,8	-407,3
2.2.3.1. Dugoročni krediti	419,5	-630,8	-276,1	158,1	-322,9	304,4	15,6	13,2
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.833,6	1.216,2	609,4	1.219,2	849,3	360,9	306,1	101,9
2.2.3.1.2. Otplate	-2.414,1	-1.847,0	-885,4	-1.061,1	-1.172,2	-56,5	-290,5	-88,7
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	121,7	-434,2	391,3	-324,6	130,2	-188,4	133,3	-420,5
2.2.4. Ostali sektori	2.353,0	3.794,4	3.492,0	764,4	94,5	583,6	-221,8	-327,5
2.2.4.1. Dugoročni krediti	2.264,1	3.184,9	3.175,7	488,1	-96,7	155,0	-78,3	-290,1
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	4.266,4	5.960,8	6.700,9	4.403,7	4.336,5	844,5	800,2	559,7
2.2.4.1.2. Otplate	-2.002,3	-2.775,9	-3.525,2	-3.915,5	-4.433,2	-689,5	-878,5	-849,8

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b		2011.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^c
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	88,9	609,5	316,2	276,2	191,2	428,6	-143,6	-37,4
2.3. Gotovina i depoziti	826,2	-193,6	875,7	1.175,0	-19,0	518,8	411,3	-374,9
2.3.1. Država	0,1	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	0,5	-1,6	0,0
2.3.2. Banke	826,0	-193,6	867,1	1.197,2	-19,0	518,2	412,9	-374,9
2.3.3. Ostali sektori	0,1	0,1	8,7	-21,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	2,7	2,7	1,3	2,0	1,1	0,2	0,2	0,2

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklassifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklassifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere obaju sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. Počevši od 2011. godine, pozicija radničke dozname i novčane pomoći i darovi ostalih sektora procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o priljevima fizičkih osoba rezidenata iz inozemstva i odljevima fizičkih osoba rezidenata u inozemstvo. Naplate po mirovinama procjenjuju se na osnovi raspoloživih podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Također, transferi ostalih sektora dopunjaju se podacima istraživanja o razmjeni usluga s inozemstvom i posebnim transakcijama s inozemstvom koje sadrži poseban dio za eventualne transfere iz inozemstva ili prema inozemstvu. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjaju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanimi s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun u dijelu koji se odnosi na kapitalne transfere zasnivao se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010. godine. Od početka 2011. za sastavljanje računa kapitalnih transfera koriste se podaci Ministarstva financija i podaci istraživanja o razmjeni usluga s inozemstvom i posebnim transakcijama s inozemstvom. Podaci o eventualnim oprostima dugovanja također su dio kapitalnog računa.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenta. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnog kapitalu trgovackog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine, kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenta (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata.

Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u svojem redovnom poslovanju saznavaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih rezidenata u inozemstvu do kraja 2010. prikupljali su se u sklopu sustava platnog prometa s inozemstvom, dok je od 2011. za ovu poziciju uvedeno praćenje putem obvezne prijave Direkcije za statistiku HNB-a. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove. Počevši od 2009. godine, za nadopunu ovih pozicija upotrebljava se i statistika o trgovini vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima koju dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima. Tim podacima nadopunjaju se portfeljna ulaganja u onim dijelovima koji nisu potpuno pokriveni postojećim istraživanjima. Podaci za godine od 2006. do 2009. također su revidirani. Tako su, počevši od 2006., u platnu bilancu uključeni podaci o dužničkim vrijednosnim papirima domaćih izdavatelja kojima na domaćem tržištu trguju nerezidenti (portfeljna ulaganja, dužnički vrijednosni papiri na strani obveza).

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne priče. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospjećem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima kuna

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2011.		
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^c
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-19.336,4	-22.879,8	-30.351,3	-17.458,1	-3.908,9	-10.727,7	161,5	19.583,5
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-27.445,5	-30.530,8	-38.080,1	-25.062,9	-11.808,1	-12.474,8	-1.796,6	17.562,0
1.1. Prihodi	131.029,4	144.113,0	153.786,1	124.491,1	134.679,0	22.327,1	36.600,5	55.319,1
1.2. Rashodi	-158.474,9	-174.643,8	-191.866,2	-149.554,1	-146.487,1	-34.801,9	-38.397,1	-37.757,1
2. Roba i usluge (3+4)	-18.996,5	-22.614,7	-26.928,9	-11.960,4	-654,7	-8.830,9	1.827,6	20.531,1
2.1. Prihodi	124.216,9	134.156,6	143.655,7	118.500,3	127.970,8	20.776,0	34.549,2	53.224,9
2.2. Rashodi	-143.213,4	-156.771,3	-170.584,7	-130.460,7	-128.625,4	-29.606,9	-32.721,6	-32.693,8
3. Roba	-61.083,9	-69.218,6	-77.984,3	-54.248,2	-43.366,5	-10.008,5	-9.868,8	-10.688,7
3.1. Prihodi	61.988,6	67.424,8	70.856,8	56.546,0	66.326,2	15.349,7	18.459,6	17.236,8
3.2. Rashodi	-123.072,5	-136.643,4	-148.841,1	-110.794,2	-109.692,7	-25.358,2	-28.328,5	-27.925,5
4. Usluge	42.087,4	46.603,9	51.055,4	42.287,8	42.711,8	1.177,6	11.696,4	31.219,8
4.1. Prihodi	62.228,3	66.731,8	72.798,9	61.954,3	61.644,5	5.426,3	16.089,5	35.988,2
4.2. Rashodi	-20.140,9	-20.127,8	-21.743,5	-19.666,5	-18.932,7	-4.248,7	-4.393,2	-4.768,4
5. Dohodak	-8.448,9	-7.916,1	-11.151,2	-13.102,5	-11.153,4	-3.643,9	-3.624,1	-2.969,1
5.1. Prihodi	6.812,5	9.956,4	10.130,4	5.990,9	6.708,3	1.551,1	2.051,3	2.094,1
5.2. Rashodi	-15.261,5	-17.872,5	-21.281,5	-19.093,4	-17.861,7	-5.195,0	-5.675,4	-5.063,2
6. Tekući transferi	8.109,0	7.650,9	7.728,8	7.604,9	7.899,1	1.747,1	1.958,1	2.021,5
6.1. Prihodi	12.005,6	11.562,1	12.159,5	11.797,8	12.254,8	2.772,3	2.920,8	2.998,2
6.2. Rashodi	-3.896,5	-3.911,1	-4.430,6	-4.192,9	-4.355,7	-1.025,3	-962,8	-976,6
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	29.335,4	32.478,5	41.401,2	25.289,9	9.313,3	10.661,6	637,4	-6.068,6
B1. Kapitalne transakcije	-981,8	209,1	108,2	314,1	252,6	-12,5	-33,3	-12,9
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	40.630,6	37.584,4	38.984,7	31.487,0	9.522,6	17.098,0	904,7	-7.795,1
1. Izravna ulaganja	18.726,0	25.241,5	23.037,8	11.001,7	2.837,2	277,8	2.691,0	4.666,7
1.1. U inozemstvo	-1.525,6	-1.588,3	-6.999,5	-6.505,5	873,5	-2.206,4	189,7	1.885,9
1.2. U Hrvatsku	20.251,6	26.829,8	30.037,3	17.507,2	1.963,7	2.484,2	2.501,3	2.780,7
2. Portfeljna ulaganja	-1.680,5	2.495,2	-5.711,7	2.991,6	2.765,3	3.057,6	-5.415,2	4.642,5
2.1. Sredstva	-3.502,7	-3.107,9	-2.678,2	-4.042,4	-2.700,4	591,9	-2.224,1	2.574,1
2.2. Obveze	1.822,2	5.603,1	-3.033,5	7.034,0	5.465,6	2.465,7	-3.191,1	2.068,4
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-1.838,9	-51,3	-338,5	-629,3
4. Ostala ulaganja	23.585,1	9.847,7	21.658,6	17.493,7	5.759,1	13.813,9	3.967,4	-16.475,0
4.1. Sredstva	-5.121,6	-12.078,3	-11.592,5	5.591,2	5.129,2	5.576,0	240,6	-5.941,8
4.2. Obveze	28.706,7	21.926,0	33.251,1	11.902,5	629,9	8.237,9	3.726,9	-10.533,2
B3. Međunarodne pričuve	-10.313,4	-5.315,0	2.308,3	-6.511,2	-462,0	-6.423,9	-234,1	1.739,4
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-9.999,0	-9.598,7	-11.049,9	-7.831,9	-5.404,3	66,2	-798,9	-13.514,9

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovачka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromješnjim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci

za četvrtu tromjesečje 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose i na učinak promjene valuta država članica EMU u euro. Podaci za četvrtu tromjesečje 2008. upotpunjeni su procjenom povlačenja valute i depozita iz financijskog sustava prouzročenih strahom od učinka svjetske financijske krize.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesecnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka	
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize				
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice		
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0	
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7	
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7	
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0	
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6	
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1	
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1	
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4	
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0	
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9	
2008.	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5	
2009.	prosinac	10.375,8	331,7	0,2	–	10.043,9	2.641,4	7.402,6	4.293,9	
2010.	prosinac	10.660,3	356,7	0,2	–	10.303,4	3.274,9	7.028,5	3.828,9	
2011.	siječanj	10.456,2	345,4	0,2	–	10.110,6	3.141,2	6.969,4	3.596,5	
	veljača	10.464,0	346,4	0,2	–	10.117,4	2.871,5	7.245,9	3.662,9	
	ožujak	11.423,8	342,0	0,2	–	11.081,6	4.058,9	7.022,8	2.926,6	
	travanj	11.336,3	331,5	0,2	–	11.004,6	4.007,4	6.997,1	2.748,5	
	svibanj	11.394,4	340,4	0,2	–	11.053,8	2.992,3	8.061,6	2.714,7	
	lipanj	11.422,3	338,0	0,2	–	11.084,1	2.883,2	8.200,8	2.836,0	
	srpanj	11.232,9	338,7	0,2	–	10.894,0	3.154,1	7.739,9	3.442,2	
	kolovoz	11.217,3	339,2	0,2	–	10.877,9	3.055,6	7.822,3	3.560,6	
	rujan	11.323,8	347,8	0,2	–	10.975,8	3.097,7	7.878,1	3.670,2	
	listopad	11.220,5	340,0	0,2	–	10.880,3	2.833,1	8.047,3	3.446,1	
	studenji ^b	11.420,4	351,2	0,2	–	11.069,0	2.922,6	8.146,4	3.545,3	

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a. ^b Preliminarni podaci

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka • Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava

vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima eura

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	III.	VI.	IX.	2011. X.		
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-		
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-		
4. Ukupni kratkoročni neto odjevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)		-650,5	-521,1	-1.084,1	-989,3	-1.234,9	-685,3	-673,8	-515,4	-519,5	
III. Potencijalni kratkoročni neto odjevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze		-2.734,9	-2.607,4	-1.896,1	-1.351,6	-1.734,2	-1.495,2	-1.579,8	-2.088,6	-1.972,6	
a) Izdane garancije s dospijećem od 1 godine		-478,9	-662,1	-803,2	-661,5	-1.087,9	-846,8	-905,0	-1.423,8	-1.274,0	
– Hrvatska narodna banka		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-478,9	-662,1	-803,2	-661,5	-1.087,9	-846,8	-905,0	-1.423,8	-1.274,0	
Do 1 mjeseca		-71,9	-54,3	-91,8	-30,3	-0,2	-27,0	-8,4	-35,6	-236,1	
Preko 1 do 3 mjeseca		-84,8	-42,4	-58,4	-101,3	-438,5	-143,6	-139,4	-503,2	-258,2	
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-322,2	-565,3	-652,9	-529,8	-649,2	-676,2	-757,2	-885,0	-779,7	
b) Ostale potencijalne obveze		-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-646,3	-648,4	-674,7	-664,7	-698,6	
– Hrvatska narodna banka		-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-646,3	-648,4	-674,7	-664,7	-698,6	
Do 1 mjeseca		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca		-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-646,3	-648,4	-674,7	-664,7	-698,6	
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– BIS (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– MMF (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Ukupni kratkoročni neto odjevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)		-2.734,9	-2.607,4	-1.896,1	-1.351,6	-1.734,2	-1.495,2	-1.579,8	-2.088,6	-1.972,6	
IV. Bilješke											
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
b) Devizni finansijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
c) Založena imovina		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.		-	-	-6,1	-	-	-9,5	-	-	-0,2	
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.		559,5	389,7	478,6	766,5	1.458,5	1.631,9	664,7	342,8	661,9	
e) Finansijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva											
– SDR i valute koje čine SDR		8.725,0	9.307,1	9.120,8	10.375,7	10.660,0	11.423,8	11.422,2	11.323,7	11.220,4	
– Valute koje ne čine SDR		0,3	0,3	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	
– Po pojedinim valutama:		USD	1.266,0	1.357,2	2.064,6	2.461,8	2.451,0	2.200,9	2.346,3	2.392,7	2.287,6
		EUR	7.458,0	7.944,2	7.054,9	7.581,5	7.851,8	8.880,5	8.737,4	8.582,7	8.592,4
		Ostale	1,3	6,0	1,5	332,5	357,5	342,5	338,5	348,4	340,5

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost • Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a *International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001*.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se

HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospijeća, devizne oročene depozite s preostalom dospijećem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Tablica H9: Godišnji i mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	EUR/HRK	ATS/HRK	FRF/HRK	100 ITL/HRK	CHF/HRK	GBP/HRK	USD/HRK	DEM/HRK
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2009.		7,339554				4,861337	8,233112	5,280370	
2010.		7,286230				5,295859	8,494572	5,500015	
2010.	prosinac	7,392766				5,761629	8,730161	5,594845	
2011.	siječanj	7,396420				5,794304	8,724773	5,537878	
	veljača	7,410873				5,710786	8,753128	5,431365	
	ožujak	7,393749				5,746383	8,546276	5,285354	
	travanj	7,362212				5,671406	8,340644	5,105235	
	svibanj	7,391226				5,882541	8,407499	5,142271	
	lipanj	7,412196				6,121611	8,368008	5,148899	
	srpanj	7,419738				6,288996	8,367082	5,193281	
	kolovoz	7,454965				6,657745	8,505480	5,192441	
	rujan	7,486844				6,250744	8,578141	5,420572	
	listopad	7,483324				6,085039	8,602293	5,467645	
	studeni	7,487735				6,082743	8,721751	5,512767	

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospijeća izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i poredrenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju

potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Cetvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospijećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolateralu koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku.

Tablica H9: Godišnji i mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke • Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesecnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesecni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	EUR/HRK	ATS/HRK	FRF/HRK	100 ITL/HRK	CHF/HRK	GBP/HRK	USD/HRK	DEM/HRK
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.		7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2010.		7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2010.	prosinac	7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2011.	siječanj	7,407203				5,709707	8,566211	5,393333	
	veljača	7,414820				5,786951	8,648029	5,376954	
	ožujak	7,382807				5,688709	8,424015	5,244216	
	travanj	7,354349				5,706354	8,245710	4,947426	
	svibanj	7,431895				6,123338	8,573944	5,203315	
	lipanj	7,373946				6,163961	8,205125	5,127205	
	srpanj	7,452071				6,512340	8,488519	5,215980	
	kolovoz	7,470858				6,333383	8,463643	5,183776	
	rujan	7,492023				6,137481	8,611521	5,493894	
	listopad	7,485329				6,116464	8,509924	5,282519	
	studeni	7,498586				6,101372	8,740629	5,588869	

euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja • Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u

kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune
indeksi, 2005. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator		Realni efektivni tečaj kune ^a ; deflator	
			Indeks potrošačkih cijena	Indeks cijena pri proizvođačima	Jedinični troškovi rada u industriji	Jedinični troškovi rada u ukupnom gospodarstvu
1998.	prosinac	100,05	104,33	106,43		
1999.	prosinac	107,42	110,58	110,78		
2000.	prosinac	107,39	108,02	104,30	116,93	107,77
2001.	prosinac	104,41	104,92	103,86	111,82	107,92
2002.	prosinac	102,98	103,92	101,67	112,01	105,94
2003.	prosinac	103,17	104,36	102,21	105,27	105,14
2004.	prosinac	101,23	102,11	99,97	102,86	101,47
2005.	prosinac	100,26	99,62	100,99	100,34	100,14
2006.	prosinac	98,76	98,03	101,09	91,37	94,07
2007.	prosinac	97,20	94,18	98,64	87,28	89,44
2008.	prosinac	96,12	92,10	94,82	89,19	85,70
2009.	prosinac	96,36	91,83	92,00	88,93	87,44
2010.	prosinac	100,14	95,58	95,15	90,96	92,27
2011.	siječanj	100,31	94,78	95,65		
	veljača	100,30	94,72	94,81		
	ožujak	99,66	94,46	94,28	93,88 ^b	93,84 ^b
	travanj	98,78	93,92	93,80		
	svibanj	99,41	94,33	93,77		
	lipanj	99,72	95,02	94,34		
	srpanj	99,97	95,26	94,78		
	kolovoz	100,55	96,11	94,48		
	rujan	101,05	96,81	95,26		
	listopad	100,91	96,42 ^b	94,56 ^b		
	studeni	100,83				

^a Prikazane su vrijednosti tromjesečni podatak. ^b Preliminarni podaci

Napomena: Pri ažuriranju serija realnih efektivnih tečajeva kune može doći do promjene podataka za protekla razdoblja.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune • Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema odabranim valutama glavnih trgovinskih partnera. Valute glavnih trgovinskih partnera i njihovi ponderi određeni su na osnovi strukture uvoza i izvoza robe preradivačke industrije, pri čemu ponderi odražavaju izravnu uvoznu konkureniju, izravnu izvoznu konkureniju i izvoznu konkureniju na trećim tržištima (vidi Okvir 2. Biltena HNB-a broj 165, 2011.). Skupinu zemalja za formiranje indeksa efektivnog tečaja kune čini 16 zemalja partnera, a to su: a) iz područja eurozone osam zemalja: Austrija (ponder 6,9%), Belgija (2,8%), Francuska (6,4%), Njemačka (22,5%), Italija (21,4%), Nizozemska (3,2%), Slovenija (6,5%) i Španjolska (2,6%); b) iz EU, a izvan eurozone, pet zemalja: Češka (2,8%), Madžarska (2,6%), Poljska (2,8%), Švedska (1,9%) i Velika Britanija (3,9%); te c) izvan EU tri zemlje: SAD (7,6%), Japan (4,0%) i Švicarska (2,2%). Referentno razdoblje za izračun pondera je prosjek razdoblja od 2007. do 2009. godine. Serije baznih indeksa preračunate su na bazi 2005. godine.

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja agregatni je pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena ili troškova (odnos indeksa cijena ili troškova u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se primjenjuju

indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, indeksi potrošačkih cijena, odnosno harmonizirani indeksi potrošačkih cijena za zemlje članice EU, indeksi jediničnih troškova rada u ukupnom gospodarstvu i u industriji. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine primjenjuju indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Jedinični troškovi rada za Hrvatsku izračunati su kao omjer naknada po zaposlenom u tekućim cijenama i proizvodnosti rada u stalnim cijenama (više o izračunu jediničnih troškova rada vidi u Okviru 1. Biltena HNB-a broj 141, 2008.). Podaci o realnom efektivnom tečaju za posljednji su mjesec preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka o deflatorima koji se primjenjuju u izračunu indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima • Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospijeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospijećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana), a od prosinca 2005. obuhvaća i obveze rezidenata na osnovi ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu.

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima^a

u milijunima eura

	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^{e,f}	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
Dugoročni	9.818,9	13.350,1	18.975,7	19.647,1	19.318,5	19.574,5	19.492,1	19.534,4	19.325,9	19.128,4
Obveznice	857,4	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.590,1	1.437,5	1.413,0	1.399,4	1.401,0	1.392,0
Krediti	8.816,1	11.766,9	17.391,3	17.688,7	17.439,9	17.846,6	17.831,3	17.866,9	17.656,9	17.543,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	145,4	289,8	322,2	292,6	288,5	290,4	247,8	268,1	268,0	193,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	2.878,4	3.932,8	5.835,9	7.821,2	8.217,6	7.893,3	7.483,7	7.502,9	7.703,8	7.736,8
Kratkoročni	233,9	540,4	1.415,7	446,8	930,3	959,5	1.018,9	1.017,3	1.121,5	1.159,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	51,2	216,8	1.314,0	343,2	765,2	770,8	818,6	810,9	881,4	916,8
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	182,7	323,6	101,6	103,6	165,1	188,7	200,3	206,4	240,2	242,6
Kašnjenja otplate glavnice	158,2	293,9	85,8	73,5	127,2	149,8	160,3	163,3	196,6	198,5
Kašnjenja otplate kamata	24,5	29,7	15,8	30,1	37,9	38,9	40,0	43,1	43,6	44,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.644,5	3.392,5	4.420,2	7.374,4	7.287,3	6.933,8	6.464,8	6.485,6	6.582,3	6.577,4
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	2.618,1	3.374,5	4.414,7	7.373,4	7.284,3	6.930,8	6.461,8	6.482,6	6.577,9	6.573,7
Trgovinski krediti	26,4	18,0	5,5	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	4,4	3,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.725,0	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.514,5	47.513,3	47.360,9	47.070,4	46.563,9	46.610,3
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	-	-	825,6	1.499,0	-	-	-	-	-	-

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravnu ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. round tripping) kombiniranoga dužničko-vlasničkog karaktera, što je proizvelo specifičirani učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja". ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovачkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih finansijskih institucija i nefinancijskih trgovачkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31.12.2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161). ^f Budući da je jedna izvještajna jedinica naknadno ispravila podatak, u stupcima od travnja 2009. izvršena je reklasifikacija inozemnoga duga po jednom plasmanu iz Ostalih domaćih sektora u Izravnu ulaganja. U travnju 2009. riječ je o reklasifikaciji iznosa od 333,4 mil. EUR. Ta reklasifikacija nije utjecala na ukupno iskazani inozemni dug Republike Hrvatske.

sektorima identično kao u finansijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih finansijskih institucija (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), trgovackih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospjeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoređiva od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju

HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor • Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku, javna i mješovita poduzeća te HBOR. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a
u milijunima eura

	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^e	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.673,8	9.986,7	10.852,7	12.820,6	14.364,8	14.683,9	14.308,1	14.706,9	14.553,3	14.384,6
Kratkoročni	165,5	116,2	209,2	429,9	651,1	1.149,9	780,7	619,1	573,0	418,4
Instrumenti tržišta novca	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	547,9	321,4	323,2	275,7	171,7
Krediti	15,2	35,4	164,1	215,6	108,6	529,9	385,3	221,1	222,6	170,3
Gotovina i depoziti	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	23,9	34,7	18,2	42,9	73,1	71,7	73,9	74,7	74,6	76,4
Kašnjenja otplate glavnice	20,6	29,9	17,1	39,4	69,3	68,0	69,8	70,6	70,4	72,0
Kašnjenja otplate kamata	3,3	4,8	1,1	3,6	3,8	3,8	4,1	4,2	4,2	4,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.506,8	9.868,8	10.641,8	12.207,3	13.346,9	13.305,7	13.441,2	14.000,6	13.828,1	13.783,4
Obveznice	3.933,7	4.543,3	4.294,8	5.326,8	5.579,9	5.440,7	5.297,2	5.825,2	5.828,0	5.819,0
Krediti	4.485,2	5.120,3	6.068,5	6.608,2	7.495,6	7.593,8	7.913,9	7.924,8	7.749,4	7.788,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	87,9	205,2	267,9	272,3	271,4	271,2	230,1	250,6	250,7	176,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1,5	1,8	1,7	183,4	366,8	228,2	86,2	87,2	152,2	182,9
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	204,2	139,9	80,3	9,2	5,4	3,9	3,9	3,8	3,8	2,7
Kratkoročni	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	14,4	9,4	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	2,8	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	187,0	128,6	73,2	9,2	5,4	3,9	3,9	3,8	3,8	2,7
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	187,0	128,6	73,2	9,2	5,4	3,9	3,9	3,8	3,8	2,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	20.847,0	23.594,3	29.657,1	32.414,6	32.144,2	32.825,6	33.048,9	32.359,7	32.006,8	32.222,9
Kratkoročni	4.008,7	3.763,3	4.564,9	4.180,2	4.446,3	4.269,0	4.789,5	4.324,1	4.047,4	4.640,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	1.290,2	1.356,4	1.641,6	1.268,9	1.347,4	1.227,9	1.323,2	1.043,3	800,8	886,9
Gotovina i depoziti	2.211,1	1.648,8	2.670,3	2.283,9	2.073,0	2.187,1	2.572,1	2.381,0	2.325,9	2.796,7
Trgovinski krediti	35,9	31,1	39,5	28,2	30,9	33,0	31,1	31,1	30,7	31,0
Ostale obveze	471,5	727,0	213,5	599,2	995,0	821,0	863,2	868,8	889,9	925,8
Kašnjenja otplate glavnice	425,6	645,4	150,2	484,4	827,3	681,7	715,4	718,5	737,3	765,5
Kašnjenja otplate kamata	45,8	81,7	63,3	114,9	167,7	139,3	147,7	150,3	152,6	160,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	13.961,4	15.899,9	19.258,0	20.977,5	19.847,1	20.891,6	20.861,8	20.619,9	20.407,9	20.028,6
Obveznice	798,4	628,8	585,5	324,4	332,2	464,7	433,9	440,0	436,9	435,5
Krediti	10.919,0	12.691,4	16.162,4	16.590,1	15.105,7	15.643,5	15.539,9	15.651,7	15.546,4	15.350,7
Gotovina i depoziti	2.184,7	2.493,9	2.455,0	4.042,7	4.384,9	4.734,0	4.840,3	4.480,6	4.377,0	4.195,1

	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^e	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
Trgovinski krediti	59,4	85,8	55,0	20,3	24,3	49,3	47,8	47,6	47,6	47,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	2.876,9	3.931,1	5.834,2	7.256,9	7.850,8	7.665,1	7.397,6	7.415,7	7.551,6	7.553,9
Ukupno (1+2+3)	29.725,0	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.514,5	47.513,3	47.360,9	47.070,4	46.563,9	46.610,3
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	—	—	825,6	1.499,0	—	—	—	—	—	—

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. round tripping) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičirani učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja". ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovачkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161.

^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih finansijskih institucija i nefinancijskih trgovачkih društava obraduju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31.12.2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima^a

u milijunima eura

	Bruto inozemni dug 30.9.2011.	Trenutno tačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			4.tr.11.	1.tr.12.	2.tr.12.	3.tr.12.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo
1. Država	6.968,3	0,1	271,4	65,0	98,0	35,7	271,4	253,9	291,1	653,5	971,9	129,3	109,3	505,2	3.782,7
Kratkoročni	171,7	0,1	110,7	44,4	13,6	2,9	110,7	60,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	171,7	0,0	110,7	44,4	13,6	2,9	110,7	60,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.796,6	0,0	160,6	20,6	84,4	32,8	160,6	193,0	291,1	653,5	971,9	129,3	109,3	505,2	3.782,7
Obveznice	4.859,8	0,0	79,8	0,2	31,3	0,2	79,8	31,7	119,5	488,4	694,9	6,6	17,2	429,0	2.992,6
Krediti	1.936,8	0,0	80,8	20,4	53,1	32,6	80,8	161,2	171,6	165,1	277,0	122,7	92,1	76,3	790,1
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	11.156,0	0,1	2.966,3	921,7	739,8	692,2	2.966,3	2.826,2	1.557,0	747,1	386,7	733,5	1.115,7	701,7	121,7
Kratkoročni	3.266,3	0,1	2.185,1	356,3	371,3	353,5	2.185,1	1.081,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	469,5	0,0	454,5	0,0	15,0	0,0	454,5	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2.796,7	0,0	1.730,6	356,3	356,3	353,5	1.730,6	1.066,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.889,6	0,0	781,2	565,4	368,5	338,7	781,2	1.745,0	1.557,0	747,1	386,7	733,5	1.115,7	701,7	121,7

	Bruto inozemni dug 30.9.2011.	Trenu- tačno dos- pijeće	Projekcija otplate glavnice												
			4.tr.11.	1.tr.12.	2.tr.12.	3.tr.12.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo
Obveznice	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0
Krediti	3.691,8	0,0	272,8	277,9	80,9	49,8	272,8	637,2	774,9	571,8	114,6	344,6	915,8	21,0	39,2
Gotovina i depoziti	4.195,1	0,0	508,4	287,5	287,5	288,9	508,4	1.107,8	782,1	175,3	272,1	388,9	197,3	680,7	82,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	20.749,1	1.002,0	2.703,8	761,2	1.372,6	1.029,7	2.703,8	3.974,3	2.745,1	1.645,9	1.343,3	1.443,9	1.516,5	758,5	3.615,9
Kratkoročni	1.620,7	1.002,0	427,9	115,1	56,0	19,7	427,9	190,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	587,7	0,0	427,9	115,1	25,0	19,7	427,9	159,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	31,0	0,0	0,0	0,0	31,0	0,0	0,0	31,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1.002,0	1.002,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	837,5	837,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	164,4	164,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	19.128,4	0,0	2.275,9	646,1	1.316,6	1.010,0	2.275,9	3.783,5	2.745,1	1.645,9	1.343,3	1.443,9	1.516,5	758,5	3.615,9
Obveznice	1.392,0	0,0	38,8	0,0	0,5	265,5	38,8	281,6	42,6	30,4	30,4	446,8	517,6	0,0	3,8
Krediti	17.543,1	0,0	2.148,2	643,0	1.314,7	735,2	2.148,2	3.450,0	2.654,1	1.614,3	1.311,8	996,1	998,1	758,5	3.612,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	193,3	0,0	88,9	3,1	1,4	9,3	88,9	51,9	48,4	1,2	1,1	1,0	0,9	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	7.736,8	242,6	2.216,2	283,2	576,0	402,4	2.216,2	1.551,5	524,5	534,8	289,7	275,0	227,9	111,4	1.763,2
Kratkoročni	1.159,4	242,6	505,2	121,5	265,9	24,2	505,2	411,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	916,8	0,0	505,2	121,5	265,9	24,2	505,2	411,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	242,6	242,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	198,5	198,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	44,1	44,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.577,4	0,0	1.711,0	161,7	310,1	378,3	1.711,0	1.139,9	524,5	534,8	289,7	275,0	227,9	111,4	1.763,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	6.573,7	0,0	1.710,5	161,6	309,4	377,6	1.710,5	1.137,7	523,8	534,4	289,7	275,0	227,9	111,4	1.763,2
Trgovinski krediti	3,7	0,0	0,4	0,1	0,6	0,7	0,4	2,2	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	46.610,3	1.244,8	8.157,7	2.031,2	2.786,3	2.160,1	8.157,7	8.605,8	5.117,7	3.581,3	2.991,5	2.581,7	2.969,4	2.076,8	9.283,5
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			239,1	262,6	299,4	313,9	239,1	1.176,2	1.096,4	943,2	815,0	718,8	598,1	490,5	1.842,9

^a Od Biltena HNB-a br. 170 stanje i planirane otplate bruto inozemnog duga uključuju podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima • Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice i procijenjena plaćanja kamata kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata za sektor banke izrađena su na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na repo poslove te hibridne i podredene instrumente ni zatezne kamate s tih osnova (do ožujka 2010. procijenjena plaćanja kamata nisu

uključivala ni kamate na gotovinu i depozite). Buduća plaćanja kamata za sektor banke procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu. Za ostale sektore buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi referentne kamatne stope koja vrijedi na izvještajni datum. Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, poslijedictvo, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

**Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora
u milijunima eura**

	2006. XII.	2007. XII. ^a	2008. XII. ^{b,c}	2009. XII. ^{d,e}	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
1. Ostali domaći sektori	10.519,7	14.828,3	19.901,0	20.993,8	20.940,0	21.340,4	21.113,7	21.159,1	20.951,3	20.749,1
Kratkoročni	700,9	1.478,2	925,3	1.346,7	1.621,6	1.765,9	1.621,6	1.624,8	1.625,3	1.620,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	155,0	681,0	652,9	677,7	523,9	840,4	653,6	650,3	630,3	587,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	35,9	31,1	39,5	28,2	30,9	33,0	31,1	31,1	30,7	31,0
Ostale obveze	510,0	766,0	232,9	640,9	1.066,8	892,4	936,9	943,4	964,4	1.002,0
Kašnjenja otplate glavnice	460,6	683,4	170,4	523,6	895,8	749,7	785,3	789,0	807,7	837,5
Kašnjenja otplate kamata	49,4	82,6	62,5	117,2	170,9	142,8	151,7	154,3	156,7	164,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	9.818,9	13.350,1	18.975,7	19.647,1	19.318,5	19.574,5	19.492,1	19.534,4	19.325,9	19.128,4
Obveznice	857,4	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.590,1	1.437,5	1.413,0	1.399,4	1.401,0	1.392,0
Krediti	8.816,1	11.766,9	17.401,9	17.688,7	17.439,9	17.846,6	17.831,3	17.866,9	17.656,9	17.543,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	145,4	289,8	322,2	292,6	288,5	290,4	247,8	268,1	268,0	193,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankske institucije	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankske finansijske institucije	2.871,4	3.922,0	4.949,7	5.396,1	4.645,6	4.332,2	4.140,8	4.155,2	4.133,7	4.049,9
Kratkoročni	60,1	201,6	155,4	436,3	109,1	161,9	165,5	171,7	168,0	165,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	46,5	184,5	144,5	431,8	94,1	156,2	150,9	157,0	153,2	150,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	13,6	17,1	10,9	4,5	15,0	5,8	14,6	14,7	14,8	15,2
Kašnjenja otplate glavnice	6,4	2,9	4,2	1,3	11,6	2,2	9,2	9,2	9,2	9,5
Kašnjenja otplate kamata	7,2	14,2	6,7	3,2	3,4	3,6	5,4	5,5	5,5	5,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.811,3	3.720,4	4.794,3	4.959,8	4.536,6	4.170,3	3.975,3	3.983,5	3.965,7	3.884,7
Obveznice	531,4	806,7	791,5	1.014,7	936,4	647,0	650,6	647,3	650,8	643,9
Krediti	2.279,9	2.913,7	3.992,3	3.945,1	3.600,2	3.523,3	3.324,7	3.336,2	3.314,9	3.240,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	1.168,5	2.031,6	3.985,5	5.214,0	5.778,3	6.087,7	6.065,0	6.088,7	5.915,3	5.842,9
Kratkoročni	31,6	48,3	145,1	77,7	180,8	426,7	284,1	295,7	297,0	246,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	15,2	35,4	132,4	34,8	108,6	354,9	210,3	221,1	222,6	170,3
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	16,4	12,9	12,7	42,8	72,2	71,7	73,7	74,6	74,4	76,3

	2006. XII.	2007. XII. ^a	2008. XII. ^{b,c}	2009. XII. ^{d,e}	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
Kašnjenja otplate glavnice	14,5	12,5	11,8	39,3	68,6	68,0	69,8	70,6	70,4	72,0
Kašnjenja otplate kamata	1,9	0,5	0,9	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0	4,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.136,9	1.983,3	3.840,5	5.136,4	5.597,5	5.661,0	5.780,9	5.793,0	5.618,3	5.596,3
Obveznice	0,0	330,4	341,3	335,6	330,4	325,8	328,6	312,5	313,9	315,3
Krediti	1.066,8	1.470,2	3.254,7	4.528,5	4.995,7	5.064,0	5.222,3	5.230,0	5.053,7	5.104,9
Trgovinski krediti	70,1	182,7	244,5	272,3	271,4	271,2	230,1	250,6	250,7	176,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovacka društva	416,5	594,9	741,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	6,1	16,4	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	410,2	578,4	740,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	394,3	557,1	717,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	15,9	21,3	22,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovacka društva	5.948,7	8.113,0	9.958,6	10.103,8	10.301,6	10.712,7	10.678,4	10.685,2	10.673,2	10.630,6
Kratkoročni	578,8	1.174,3	619,2	800,4	1.324,7	1.172,4	1.168,0	1.153,2	1.156,2	1.205,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	86,9	451,2	373,8	178,7	314,3	324,4	288,3	268,0	250,3	263,5
Trgovinski krediti	35,9	31,1	39,5	28,2	30,9	33,0	31,1	31,1	30,7	31,0
Ostale obveze	456,0	692,0	205,9	593,5	979,6	814,9	848,6	854,1	875,2	910,5
Kašnjenja otplate glavnice	420,3	630,2	151,2	483,0	815,7	679,5	706,2	709,3	728,1	756,0
Kašnjenja otplate kamata	35,7	61,8	54,7	110,5	163,9	135,4	142,4	144,8	147,2	154,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.369,9	6.938,8	9.339,3	9.303,5	8.976,8	9.540,3	9.510,4	9.532,0	9.516,9	9.425,6
Obveznice	326,0	156,3	118,9	315,5	323,4	464,7	433,8	439,6	436,2	432,8
Krediti	4.989,1	6.701,7	9.168,7	8.968,0	8.636,5	9.056,4	9.058,8	9.074,9	9.063,4	8.975,6
Trgovinski krediti	54,8	80,8	51,7	20,0	16,9	19,2	17,7	17,5	17,3	17,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	5,3	5,4	3,8	3,6	2,6	2,2	2,2	3,9	3,9	3,9
1.7. Obrnici i trgovci	26,8	24,1	17,1	11,5	7,2	6,5	5,9	5,8	5,7	5,5
1.8. Kućanstva	82,7	137,2	244,7	264,8	204,7	199,1	221,4	220,2	219,6	216,3

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovackih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^c Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^d Od siječnja 2009. podaci nebankovnih finansijskih institucija i nefinancijskih trgovackih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161). ^e Budući da je jedna izvještajna jedinica naknadno ispravila podatak, u stupcima od travnja 2009. izvršena je reklassifikacija inozemnoga duga po jednom plasmanu iz Ostalih domaćih sektora u Izravna ulaganja. U travnju 2009. riječ je o reklassifikaciji iznosa od 333,4 mil. EUR. Ta reklassifikacija utjecala je na smanjenje iskazanoga inozemnog duga Ostalih domaćih sektora.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^c	2010. ^c	1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^d	2011.
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-30.451,9	-40.180,2	-34.976,1	-39.038,0	-42.400,2	-44.475,6	-44.345,0	-41.881,2	
2. Sredstva	18.155,3	21.642,8	22.507,7	24.433,9	23.147,0	23.523,5	23.474,6	23.658,1	
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.105,4	3.665,2	3.543,7	3.478,3	
2.2. Portfeljna ulaganja	2.488,2	3.250,9	2.646,0	3.214,9	3.562,6	3.552,5	3.655,3	3.089,4	
2.2.1. Vlasnička ulaganja	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.501,6	1.492,7	1.245,8	
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.928,9	1.505,4	1.989,3	2.414,5	2.307,0	2.050,9	2.162,5	1.843,6	
Obveznice	1.537,5	1.225,0	1.606,9	1.685,8	1.420,4	1.408,8	1.489,0	1.072,4	
Instrumenti tržišta novca	391,4	280,4	382,4	728,7	886,6	642,1	673,6	771,2	
2.3. Izvedeni finansijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	24,1	16,5	38,5	26,3	106,2	
2.4. Ostala ulaganja	5.108,5	6.504,2	6.990,5	6.262,5	5.802,3	4.843,4	4.827,1	5.660,3	
2.4.1. Trgovinski krediti	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	87,0	85,2	85,8	
2.4.2. Krediti	239,5	296,4	435,9	384,5	470,1	474,9	537,7	504,6	
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.638,3	5.958,9	6.329,8	5.754,6	5.251,7	4.281,5	4.204,3	5.069,9	
2.4.4. Ostala aktiva	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,2	11.423,9	11.422,3	11.323,8	
3. Obveze	48.607,2	61.823,1	57.483,8	63.471,9	65.547,2	67.999,1	67.819,6	65.539,3	
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	20.782,0	30.611,5	22.190,9	25.339,1	26.314,8	27.444,5	26.999,2	25.824,7	
3.2. Portfeljna ulaganja	5.834,6	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.118,5	7.289,8	6.793,4	7.095,9	
3.2.1. Vlasnička ulaganja	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	836,4	740,9	669,7	
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.821,8	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.380,5	6.453,4	6.052,5	6.426,1	
Obveznice	4.698,0	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.912,1	5.905,5	5.731,0	6.254,5	
Instrumenti tržišta novca	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	547,9	321,4	171,7	
3.3. Izvedeni finansijski instrumenti	-	-	-	-	197,5	98,2	202,3	171,3	
3.4. Ostala ulaganja	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.601,6	31.916,4	33.166,6	33.824,7	32.447,3	
3.4.1. Trgovinski krediti	244,9	337,8	367,5	344,4	370,2	373,1	328,1	274,6	
3.4.2. Krediti	17.347,4	20.088,8	24.343,4	24.929,1	25.086,7	25.871,7	26.083,9	25.180,7	
3.4.3. Gotovina i depoziti	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.921,8	7.412,7	6.992,1	
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. round tripping), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica • Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (*Balance of Payments Manual*, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovackih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesecnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima kompiliraju se na temelju tržišnih cijena gdje god su one raspoložive. U dijelu koji se odnosi na ulaganja u Republiku Hrvatsku, primjenjuju se tržišne cijene na posljednji dan izvještajnog razdoblja preuzete sa Zagrebačke burze, a u dijelu koji se odnosi na ulaganja u inozemstvo izvještajne jedinice obveznicu istraživanja o izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima obvezne su prikazivati vrijednosti svojih vlasničkih udjela u inozemstvu koristeći se tržišnim cijenama. Tamo gdje to nije moguće, primjenjuju se knjigovodstvene vrijednosti ukupnoga kapitala poduzeća u vlasništvu izravnih ili portfeljnih ulagača, bilo da je riječ o ulaganjima u Republiku Hrvatsku ili u inozemstvo (metoda own funds at book value).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke i podacima monetarne statistike.

Podaci o portfeljnim vlasničkim i dužničkim ulaganjima upotpunjaju se podacima koje dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima, posebno u dijelu Sredstava ostalih sektora.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnovne trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava

pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka. Za ostale sektore upotrebljavaju se tromjesečni podaci Banke za međunarodne namire.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza

pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa,oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^b	2011.
								3.tr. ^c
Izravna ulaganja, neto	-18.948,7	-28.031,2	-18.440,6	-20.782,5	-23.209,5	-23.779,3	-23.455,5	-22.346,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.105,4	3.665,2	3.543,7	3.478,3
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	3.170,0	3.020,5	3.021,2
1.1.1. Sredstva	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	3.170,0	3.020,5	3.021,2
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	108,2	101,0	189,7	93,2	239,6	495,2	523,2	457,1
1.2.1. Sredstva	144,8	175,4	220,2	217,0	606,3	667,0	696,5	636,2
1.2.2. Obveze	36,6	74,4	30,5	123,8	366,6	171,8	173,3	179,0
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	20.782,0	30.611,5	22.190,9	25.339,1	26.314,8	27.444,5	26.999,2	25.824,7
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.532,2	19.764,1	19.733,5	18.317,5
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.532,2	19.764,1	19.733,5	18.317,5
2.2. Ostala ulaganja	2.820,7	3.834,3	5.781,1	7.644,5	7.782,7	7.680,4	7.265,7	7.507,2
2.2.1. Sredstva	21,1	24,2	24,3	52,9	68,3	41,1	44,7	50,5
2.2.2. Obveze	2.841,8	3.858,5	5.805,4	7.697,4	7.851,0	7.721,5	7.310,4	7.557,7
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. round tripping), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^b	2011.
								3.tr. ^c
Portfeljna ulaganja, neto	-3.346,4	-3.388,6	-2.797,7	-3.264,2	-3.559,9	-3.737,4	-3.138,1	-4.006,5
1. Sredstva	2.488,2	3.250,9	2.646,0	3.214,9	3.562,6	3.552,5	3.655,3	3.089,4
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.501,6	1.492,7	1.245,8
1.1.1. Banke	6,7	8,3	11,6	12,8	11,1	14,7	15,3	15,8
1.1.2. Ostali sektori	552,6	1.737,2	645,1	787,5	1.244,5	1.486,9	1.477,5	1.230,0
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.928,9	1.505,4	1.989,3	2.414,5	2.307,0	2.050,9	2.162,5	1.843,6
2. Obveze	5.834,6	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.118,5	7.289,8	6.793,4	7.095,9
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	836,4	740,9	669,7
2.1.1. Banke	143,2	164,7	66,5	62,4	56,8	57,8	61,4	55,7
2.1.2. Ostali sektori	869,5	1.357,6	547,3	595,2	681,2	778,6	679,6	614,0
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.821,8	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.380,5	6.453,4	6.052,5	6.426,1
2.2.1. Obveznice	4.698,0	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.912,1	5.905,5	5.731,0	6.254,5
2.2.1.1. Država	3.402,3	3.406,2	3.162,1	3.976,4	4.313,1	4.467,9	4.318,0	4.859,8
2.2.1.2. Banke	457,9	459,0	456,8	9,0	8,9	0,0	0,0	2,7
2.2.1.3. Ostali sektori	837,8	1.208,3	1.186,4	1.665,8	1.590,1	1.437,5	1.413,0	1.392,0
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	547,9	321,4	171,7
2.2.2.1. Država	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	547,9	321,4	171,7
2.2.2.2. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklassifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklassifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	1.tr. ^b	2.tr. ^b	2011.
								3.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	-16.882,1	-18.067,8	-22.858,7	-25.339,1	-26.114,1	-28.323,2	-28.997,6	-26.786,3
1. Sredstva	5.108,5	6.504,2	6.990,5	6.262,5	5.802,3	4.843,4	4.827,1	5.661,0
1.1. Trgovinski krediti	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	87,0	85,2	85,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	87,0	85,2	85,8
Dugoročni krediti	177,5	228,8	202,6	96,3	61,4	62,9	60,7	61,9
Kratkoročni krediti	53,0	20,1	22,1	27,0	19,2	24,1	24,4	24,0
1.2. Krediti	239,5	296,4	435,9	384,5	470,1	474,9	537,7	504,6
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.3. Banke	188,5	214,8	285,3	270,1	330,5	356,8	431,6	377,3
Dugoročni krediti	140,0	160,0	193,6	233,7	285,4	309,9	374,9	340,2
Kratkoročni krediti	48,5	54,8	91,7	36,5	45,1	46,8	56,7	37,1
1.2.4. Ostali sektori	50,4	81,1	150,0	113,8	139,0	117,6	105,5	126,7
Dugoročni krediti	50,2	81,0	146,8	113,6	101,3	96,4	84,3	115,0
Kratkoročni krediti	0,2	0,1	3,3	0,2	37,7	21,2	21,2	11,7
1.3. Gotovina i depoziti	4.638,3	5.958,9	6.329,8	5.754,6	5.251,7	4.281,5	4.204,3	5.070,6
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
1.3.2. Banke	3.499,9	4.715,1	4.863,6	4.442,9	4.060,1	3.081,9	2.993,3	3.870,3
1.3.3. Ostali sektori	1.138,3	1.243,8	1.466,2	1.311,7	1.191,6	1.199,6	1.210,9	1.199,6
1.4. Ostala aktiva	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.601,6	31.916,4	33.166,6	33.824,7	32.447,3
2.1. Trgovinski krediti	244,9	337,8	367,5	344,4	370,2	373,1	328,1	274,6
2.1.1. Država	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	243,0	336,6	366,7	344,4	370,2	373,1	328,1	274,6
Dugoročni krediti	207,0	305,5	327,2	316,2	339,3	340,1	297,1	243,6
Kratkoročni krediti	35,9	31,1	39,5	28,2	30,9	33,0	31,1	31,0
2.2. Krediti	17.347,4	20.088,8	24.343,4	24.929,1	25.086,7	25.871,7	26.083,9	25.180,7
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.559,0	2.613,7	1.574,6	1.592,7	1.821,2	1.973,6	2.127,7	1.936,9
Dugoročni krediti	2.559,0	2.613,7	1.542,9	1.592,7	1.821,2	1.798,6	1.952,7	1.936,9
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	175,0	175,0	0,0
2.2.3. Banke	5.368,9	4.276,8	4.496,7	4.352,8	4.285,8	4.368,4	4.583,7	4.161,3
Dugoročni krediti	4.217,4	3.565,2	3.374,7	3.545,3	3.353,7	3.626,0	3.703,8	3.691,8
Kratkoročni krediti	1.151,6	711,7	1.122,0	807,5	932,1	742,4	879,9	469,5
2.2.4. Ostali sektori	9.419,4	13.198,2	18.272,0	18.983,6	18.979,7	19.529,7	19.372,5	19.082,5
Dugoročni krediti	9.187,2	12.371,2	17.589,5	18.244,9	18.363,1	18.573,2	18.622,7	18.391,9
Kratkoročni krediti	232,2	827,1	682,5	738,7	616,6	956,5	749,9	690,6
2.3. Gotovina i depoziti	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.921,8	7.412,7	6.992,1
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	0,4	0,1	0,1
2.3.2. Banke	4.395,8	4.143,2	5.125,5	6.327,0	6.458,4	6.921,4	7.412,6	6.992,0
2.3.3. Ostali sektori	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obvezne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske finansijske institucije. Reklassifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovacka društva. Reklassifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI (A + B)	92.642,5	100.392,6	113.386,2	120.036,7	114.086,9	9.476,6	8.659,4	9.563,3	10.048,1	8.977,8
A) Državni proračun	85.653,0	95.234,1	108.297,0	115.766,5	110.251,2	9.216,1	8.445,0	9.298,4	9.681,2	8.747,3
B) Izvanproračunski korisnici	6.989,5	5.158,5	5.089,2	4.270,2	3.835,7	260,5	214,4	264,9	366,9	230,5
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.227,8	1.526,9	2.041,2	2.105,0	1.954,3	157,9	134,1	140,7	171,0	123,3
5. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost	214,7	659,8	1.102,9	1.221,2	1.168,6	69,8	63,3	93,4	85,8	93,6
6. Hrvatske autoceste	2.547,0	1.271,1	1.375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.474,7	64,7	119,9	81,0	112,8	12,2	2,6	6,8	4,7	3,2
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	367,4	409,6	391,4	808,3	566,5	19,9	10,4	22,9	105,1	9,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	237,0	65,9	58,3	54,7	33,5	0,7	4,0	1,1	0,4	1,1
2. RASHODI (A + B)	92.332,1	98.751,4	109.075,0	118.686,0	120.553,9	11.130,9	9.282,5	10.390,8	9.516,5	10.286,1
A) Državni proračun	86.715,6	91.979,7	103.004,9	113.309,5	116.255,2	10.822,8	9.009,0	10.089,7	9.096,5	9.851,7
B) Izvanproračunski korisnici	5.616,5	6.771,7	6.070,1	5.376,5	4.298,7	308,1	273,6	301,1	420,0	434,4
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.489,5	1.779,1	2.099,0	2.335,4	1.742,1	59,5	152,8	96,7	240,1	275,6
5. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost	172,0	734,8	1.083,3	1.106,7	1.159,1	59,4	54,6	69,9	110,6	90,1
6. Hrvatske autoceste	1.085,1	1.272,7	1.509,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.062,4	1.226,9	1.241,9	1.592,6	1.048,5	181,0	57,4	125,9	62,5	62,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	183,0	27,4	47,8	254,7	267,2	1,2	2,9	2,4	1,5	1,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	182,1	78,4	88,2	87,0	81,8	7,0	5,9	6,2	5,3	4,6
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-827,5	531,6	-1.308,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-827,5	531,6	-1.308,3
3.1. PROMJENA NETO NEFINANSIJSKE IMOVINE	6.699,4	6.108,6	7.811,0	4.228,2	3.601,1	174,1	94,5	222,0	198,6	261,3
Nabava	7.024,2	6.836,4	8.378,6	4.713,2	3.926,8	195,6	115,6	249,7	228,3	285,2
A) Državni proračun	1.828,8	1.908,5	3.043,9	3.291,5	2.267,4	80,5	59,7	91,2	153,7	155,5
B) Izvanproračunski korisnici	5.195,4	4.927,9	5.334,7	1.421,7	1.659,4	115,0	55,9	158,5	74,6	129,8
Prodaja	324,8	727,7	567,7	485,0	325,7	21,4	21,1	27,7	29,7	23,9
A) Državni proračun	275,1	352,7	498,7	303,4	304,0	21,3	21,1	27,6	29,3	23,8
B) Izvanproračunski korisnici	49,6	375,1	69,0	181,6	21,7	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-6.389,1	-4.467,4	-3.499,8	-2.877,5	-10.068,2	-1.828,4	-717,6	-1.049,5	333,0	-1.569,6
TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI I OBVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	6.389,1	4.467,4	3.499,8	2.877,5	10.068,2	1.828,4	717,6	1.049,5	-333,0	1.569,6
3.2. PROMJENA NETO FINANSIJSKE IMOVINE	1.609,8	-2.576,7	-2.939,2	2.776,6	7.363,9	684,0	-12,0	-1.103,9	-348,3	141,1
3.2.1. Tuzemna imovina	1.614,6	-2.593,4	-2.957,2	2.764,1	7.361,5	684,0	-12,8	-1.104,3	-349,3	141,1
A) Državni proračun	1.747,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	523,3	-2,7	-1.069,8	-421,6	271,1
B) Izvanproračunski korisnici	-133,1	470,5	795,6	1.073,6	538,3	160,7	-10,1	-34,5	72,3	-130,0
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBVEZA	7.998,8	1.890,7	560,6	5.654,1	17.432,0	2.512,4	705,6	-54,4	-681,2	1.710,7
3.3.1. Tuzemne obveze	12.041,7	5.282,8	2.017,1	6.795,7	10.130,2	2.465,6	968,8	-77,8	-619,3	1.789,8
A) Državni proračun	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	-39,4	-651,1	1.746,9
B) Izvanproračunski korisnici	1.450,1	2.116,5	539,5	1.139,1	553,6	89,3	-0,6	-38,3	31,8	42,9

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
3.3.2. Inozemne obveze	-4.042,8	-3.392,1	-1.456,5	-1.141,7	7.301,8	46,9	-263,2	23,3	-62,0	-79,1
A) Državni proračun	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	33,1	-62,7	-78,9
B) Izvanproračunski korisnici	1.037,8	551,2	1.523,7	304,1	423,4	-5,7	-32,7	-9,7	0,7	-0,3

^a HAC je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklassifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008.

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a

u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	85.653,0	95.235,6	108.320,6	115.772,7	110.257,9	9.216,1	8.445,5	9.298,4	9.681,2	8.747,3
1.1. Porezi	50.687,6	58.469,1	64.234,5	69.572,7	63.678,9	5.551,9	4.889,3	5.632,1	6.003,3	5.082,7
1.2. Socijalni doprinosi	31.301,3	33.877,1	37.203,5	40.703,5	39.994,7	3.185,5	3.172,5	3.269,5	3.224,2	3.227,6
1.3. Pomoći	27,5	196,0	428,0	468,6	616,3	54,1	32,2	16,4	28,0	43,3
1.4. Ostali prihodi	3.636,6	2.693,3	6.454,5	5.027,8	5.968,0	424,5	351,5	380,4	425,6	393,8
2. RASHODI	87.857,5	95.950,0	108.007,6	115.292,4	117.924,0	11.043,2	9.146,6	10.290,5	9.248,5	10.009,0
2.1. Naknade zaposlenima	23.182,6	24.313,9	27.545,1	29.948,5	31.289,3	2.613,4	2.554,1	2.632,5	2.569,3	2.560,5
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.951,9	6.069,1	7.162,4	8.113,7	7.363,8	675,2	517,4	539,6	549,3	636,6
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	4.387,0	4.713,6	4.535,0	4.683,2	5.225,2	967,9	355,6	942,1	98,4	948,1
2.5. Subvencije	5.248,7	5.670,8	6.492,0	6.859,5	6.710,0	881,7	418,4	500,9	510,0	367,3
2.6. Pomoći	3.796,8	6.653,0	8.363,2	5.783,1	5.559,6	494,9	349,5	491,3	441,4	309,5
2.7. Socijalne naknade	41.358,5	43.444,6	48.176,0	52.593,2	56.148,5	4.843,2	4.638,9	4.774,3	4.695,2	4.777,3
2.8. Ostali rashodi	4.931,9	5.085,0	5.733,9	7.311,2	5.627,6	567,0	312,6	409,7	384,8	409,7
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.204,5	-714,4	313,0	480,2	-7.666,0	-1.827,1	-701,1	-992,1	432,7	-1.261,7
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.553,7	1.555,8	2.545,2	2.988,1	1.963,4	59,2	38,6	63,7	124,5	131,7
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.517,0	1.595,1	2.625,7	2.719,5	1.839,7	56,6	37,5	65,2	125,9	132,4
3.1.2. Zalihe	0,0	-80,2	-161,4	79,4	35,4	-0,1	-0,5	-0,8	-0,6	-0,5
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,2	7,8	9,6	10,1	8,9	0,9	0,0	0,5	0,4	0,4
3.1.4. Neproizvedena imovina	29,5	33,1	71,3	179,1	79,3	1,7	1,6	-1,3	-1,2	-0,8
3.2. Promjena neto finansijske imovine	1.752,8	-3.047,2	-3.734,8	1.702,9	6.825,5	542,6	-0,8	-1.062,1	-405,5	274,7
3.2.1. Tuzemna imovina	1.757,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	542,6	-1,6	-1.062,5	-406,5	274,7
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	5.510,9	-777,0	-1.502,6	4.210,8	16.455,0	2.428,8	738,9	-6,3	-713,8	1.668,1
3.3.1. Tuzemne obveze	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	-39,4	-651,1	1.746,9
3.3.2. Inozemne obveze	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	33,1	-62,7	-78,9

^a HAC je reklassificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklassifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008.

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I3: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.*	2011.				
						III.*	VI.*	VII.*	VIII.*	IX.
1. Unutarnji dug središnje države	56.672,8	58.271,5	64.029,1	74.241,4	87.556,8	94.996,4	94.604,9	98.310,6	99.095,9	98.794,2
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	51.474,8	51.913,7	60.994,0	70.447,0	82.952,1	90.579,7	90.075,8	93.728,3	94.149,8	93.637,4
Trezorski zapisi	11.503,1	11.420,6	14.260,3	17.558,3	16.886,5	18.882,5	18.280,7	17.797,4	18.049,8	17.833,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	10,7	19,3	20,5	20,5	20,6	20,6	20,6	20,6
Obveznice	33.143,8	34.624,1	35.519,3	36.586,8	48.862,5	48.456,5	49.507,4	57.420,0	57.471,0	55.497,2
Krediti Hrvatske narodne banke	0,9	1,0	2,2	2,9	0,3	2,4	–	–	–	–
Krediti banaka	6.827,0	5.867,9	11.201,5	16.279,8	17.182,3	23.217,8	22.267,2	18.490,4	18.608,4	20.286,7
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	4.416,7	4.529,0	4.582,3	4.946,1	5.156,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	4.416,7	4.529,0	4.582,3	4.946,1	5.156,8
2. Inozemni dug središnje države	44.510,6	44.191,3	34.445,5	41.527,8	48.436,0	51.312,0	49.640,1	53.006,6	52.668,2	51.980,4
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	35.572,4	34.190,6	32.619,4	39.812,5	46.447,8	49.333,9	47.697,2	51.043,9	50.693,2	50.002,1
Instrumenti tržišta novca	909,8	320,0	180,3	1.244,3	3.458,6	4.045,2	2.370,3	2.408,6	2.060,0	1.286,0
Obveznice	24.942,2	25.046,1	22.991,6	28.884,2	31.684,5	32.818,8	31.702,9	36.120,3	36.195,0	36.274,7
Krediti	9.720,4	8.824,5	9.447,4	9.684,1	11.304,7	12.470,0	13.624,1	12.515,0	12.438,2	12.441,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.938,2	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.988,2	1.978,1	1.942,8	1.962,7	1.975,0	1.978,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti	8.938,2	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.988,2	1.978,1	1.942,8	1.962,7	1.975,0	1.978,3
3. Ukupno (1+2)	101.183,4	102.462,8	98.474,5	115.769,2	135.992,8	146.308,4	144.244,9	151.317,2	151.764,1	150.774,6
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	7.660,3	8.110,6	13.299,2	15.692,5	20.052,8	19.571,1	19.634,7	19.649,1	20.135,5	20.735,1
– inozemna	14.303,7	18.925,2	31.371,9	35.275,2	39.333,9	37.583,2	38.360,9	38.955,0	39.207,6	39.403,4

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklassificiran iz podsektora republičkih fondova u podsektor nebankarske finansijske institucije, a HAC je reklassificiran iz podsektora republičkih fondova u podsektor državna trgovacka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklassificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklassificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklassificiran je od, uključujući, siječnja 2008.

Tablica I3: Dug središnje države • Počevši od Biltena broj 154 izvršena je revizija podataka u tablici.

Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga.

Izvori su podataka za unutarnji dug središnje države Ministarstvo financija, u dijelu koji se odnosi na trezorske zapise i obveznice, te Hrvatska narodna banka, u dijelu koji se odnosi na instrumente tržišta novca, kredite banaka i na kredite Hrvatske narodne banke.

Stanje trezorskih zapisa uključuje trezorske zapise Ministarstva financija izražene u kunama, eurozapise Ministarstva financija i trezorske zapise Ministarstva financija indeksirane uz euro, sve s rokom dospjeća do godine dana. Stanja eurozapisa uključuju obračunate nedospjele kamate. Kod trezorskih zapisa u kunama i trezorskih zapisa indeksiranih uz euro razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta pomoću metode jednostavnoga kamatnog računa (tj. linearne) i metode brojenja dana prema kojoj je stvarni broj dana podijeljen s 360.

Stanje obveznica uključuje obveznice središnje države izdane na domaćem tržištu, trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospjeća duljim od jedne godine i dio ukupnih obveznica središnje države izdanih u inozemstvu koji je na kraju izvještajnog razdoblja u vlasništvu rezidentnih institucionalnih jedinica. Od prosinca 2005. obveznice središnje države i trezorski zapisi

Ministarstva financija izdani na domaćem tržištu a u vlasništvu nerezidenatnih institucionalnih jedinica uključeni su u inozemni dug središnje države. Kod trezorskih zapisa s rokom dospjeća duljim od jedne godine razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta metodom složenoga kamatnog računa. Stanja obveznica središnje države uključuju obračunate nedospjele kamate.

Stanje kredita banaka od siječnja 2004. sadrži, uz nedospjelu glavnicu, i obračunate nedospjele kamate.

Izvor podataka za inozemni dug središnje države jest statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor su podataka o domaćim jamstvima statistička izvješća banaka i statistička izvješća ostalih finansijskih institucija, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Iznimno od navedenog u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama" u ovoj je tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklassificiran iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 1998., a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklassificiran je od, uključujući, prosinca 2002.

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri prozvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesecni indeksi				
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima ^b	Indeksi potrošačkih cijena ^c			Cijene pri proizvođačima ^b
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	prosinac	112,8	112,2	114,7	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	prosinac	114,9	114,5	117,3	99,4	99,3	100,2	100,0	101,9	101,3	103,9	101,6
2010.	prosinac	117,1	117,1	117,6	100,0	100,1	99,9	101,0	101,8	102,2	100,3	105,7
2011.	siječanj	117,7	117,9	117,8	100,6	100,7	100,1	100,8	101,9	102,4	100,1	105,1
	veljača	118,3	118,6	118,0	100,5	100,6	100,2	101,6	102,2	102,8	100,1	106,9
	ožujak	119,2	119,7	118,0	100,8	101,0	99,9	100,8	102,6	103,2	100,2	106,7
	travanj	119,5	120,0	118,2	100,2	100,3	100,2	100,6	102,4	102,8	100,9	106,7
	svibanj	119,9	120,6	117,9	100,3	100,5	99,8	100,6	102,5	103,1	100,1	106,7
	lipanj	119,3	119,6	118,7	99,5	99,2	100,7	99,7	102,0	102,7	99,7	106,0
	srpanj	118,7	118,6	119,8	99,5	99,1	100,9	100,1	101,9	102,7	99,2	106,1
	kolovoz	118,6	118,6	119,4	99,9	100,0	99,7	100,7	102,0	102,9	98,7	106,6
	rujan	119,1	119,8	117,4	100,4	101,0	98,3	100,0	102,2	103,0	99,0	106,1
	listopad	119,8	120,7	117,0	100,6	100,8	99,7	100,6	102,6	103,6	99,2	106,3
	studeni	120,0	121,1	116,9	100,2	100,3	99,9	100,5	102,6	103,5	99,3	107,0

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 2005. revidirani podaci zbog izmjene metodologije Državnog zavoda za statistiku. ^c Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: DZS

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima • Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.).

Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena • Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Udio dobara i usluga koji se isključuju iz košarice za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2011. godini iznosi 29,3% (od toga se 6,1 postotni bod odnosi na poljoprivredne proizvode, a 23,2 postotna boda na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	prosinac	113,3	113,5	112,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	prosinac	113,6	113,3	115,2	98,8	98,6	100,2	100,2	99,8	102,4
2010.	prosinac	113,7	113,4	114,9	99,1	99,0	99,7	100,1	100,1	99,8
2011.	siječanj	113,6	113,3	115,2	99,9	99,9	100,2	100,7	100,8	99,8
	veljača	114,1	113,8	115,5	100,4	100,4	100,3	101,1	101,4	99,6
	ožujak	115,0	115,0	115,4	100,8	101,0	99,9	101,7	102,1	99,9
	travanj	115,4	115,4	115,5	100,3	100,4	100,1	101,5	101,7	100,5
	svibanj	116,2	116,2	116,3	100,7	100,7	100,6	101,8	102,1	100,5
	lipanj	116,2	115,9	117,8	100,0	99,7	101,3	101,8	102,1	100,1
	srpanj	115,8	115,0	119,8	99,6	99,2	101,7	101,7	102,2	99,3
	kolovoz	115,6	114,8	120,1	99,9	99,8	100,3	101,7	102,2	99,2
	rujan	116,3	116,2	117,0	100,6	101,2	97,4	102,0	102,3	100,4
	listopad	117,3	117,5	116,2	100,8	101,1	99,4	102,6	103,0	100,7
	studeni	117,6	117,9	116,1	100,3	100,4	99,9	102,5	102,9	100,7

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.

Izvor: DZS

Tablica J3: Prosječne mjesecne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesecne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesecni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	prosinac	5.362,0	99,6	99,1	102,6
2010.	prosinac	5.450,0	97,6	101,7	100,6
2011.	siječanj	5.342,0	98,0	101,6	101,6
	veljača	5.242,0	98,1	101,7	101,6
	ožujak	5.480,0	104,5	102,3	101,8
	travanj	5.396,0	98,5	102,9	102,1
	svibanj	5.425,0	100,5	102,8	102,2
	lipanj	5.498,0	101,4	101,5	102,1
	srpanj	5.365,0	97,6	100,8	101,9
	kolovoz	5.514,0	102,8	102,3	102,0
	rujan	5.397,0	97,9	102,0	102,0

Izvor: DZS

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	prosinac	-46,8	-32,7	-47,6	-35,7	-22,6	-64,5	-42,8	63,9	-42,5	-58,0
2010.	studeni	-44,7	-31,4	-48,9	-36,9	-21,0	-68,2	-41,8	60,8	-41,5	-55,1
	prosinac	-42,9	-30,6	-48,7	-40,7	-21,7	-65,9	-39,4	55,7	-39,4	-54,8
2011.	siječanj	-40,0	-26,4	-47,8	-37,7	-16,2	-67,3	-36,6	48,4	-38,5	-58,6
	veljača	-41,2	-27,8	-50,5	-37,2	-18,4	-70,3	-37,2	48,0	-44,1	-61,0
	ožujak	-47,6	-37,2	-58,6	-46,4	-27,0	-79,4	-47,3	53,9	-50,1	-62,0
	travanj	-37,8	-27,9	-49,0	-37,9	-16,9	-69,7	-38,9	34,2	-39,5	-61,0
	svibanj	-38,2	-28,4	-49,8	-38,5	-19,2	-70,5	-37,6	33,8	-40,4	-62,2
	lipanj	-36,0	-24,7	-45,3	-34,2	-15,5	-64,4	-33,8	36,7	-37,2	-57,8
	srpanj	-33,6	-20,8	-42,1	-32,1	-13,4	-55,8	-28,1	35,3	-38,4	-57,5
	kolovoz	-38,0	-27,3	-45,2	-36,5	-20,1	-61,3	-34,5	43,6	-37,7	-53,9
	rujan	-35,9	-25,2	-43,6	-32,4	-16,7	-60,1	-33,6	39,6	-38,3	-53,8
	listopad	-38,1	-23,8	-45,6	-32,7	-16,6	-59,9	-30,9	46,2	-44,2	-58,7

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača • HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I_i), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z

ponuđeni/odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomска situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomска situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (najčešće stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštediti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 $\times (-1)$, I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. prosinca 2011.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka splitsko-dalmatinska d.d., Split
5. BKS Bank d.d., Rijeka
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
10. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
11. Imex banka d.d., Split
12. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
13. Jadranska banka d.d., Šibenik
14. Karlovačka banka d.d., Karlovac
15. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
16. Međimurska banka d.d., Čakovec
17. Nava banka d.d., Zagreb
18. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
19. Partner banka d.d., Zagreb
20. Podravska banka d.d., Koprivnica
21. Primorska banka d.d., Rijeka
22. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
23. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
24. Samoborska banka d.d., Samobor
25. Slatinska banka d.d., Slatina
26. Société Générale – Splitska banka d.d., Split
27. Štedbanka d.d., Zagreb
28. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
29. Veneto banka d.d., Zagreb
30. Volksbank d.d., Zagreb
31. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedne banke koje imaju odobrenje za rad

1. Tesla štedna banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb, posluje u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN, br. 138/2006.)

Predstavnštva inozemnih banaka

1. BKS Bank AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
6. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
7. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
8. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
9. Medimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
10. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
11. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Credo banka d.d., Split	22.11.2011.
2. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
3. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
4. Obrtnička štedna banka d.d., Zagreb	22.12.2010.
5. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
6. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
7. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. prosinca 2011.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta Članovi Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek prof. dr. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujičić
--	--

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujičić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Željko Jakuš
Sektor za planiranje, kontroling i računovodstvo	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	dr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomski i monetarni unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafta d.d.
ind.	– industrijski
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)

and Development)

OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

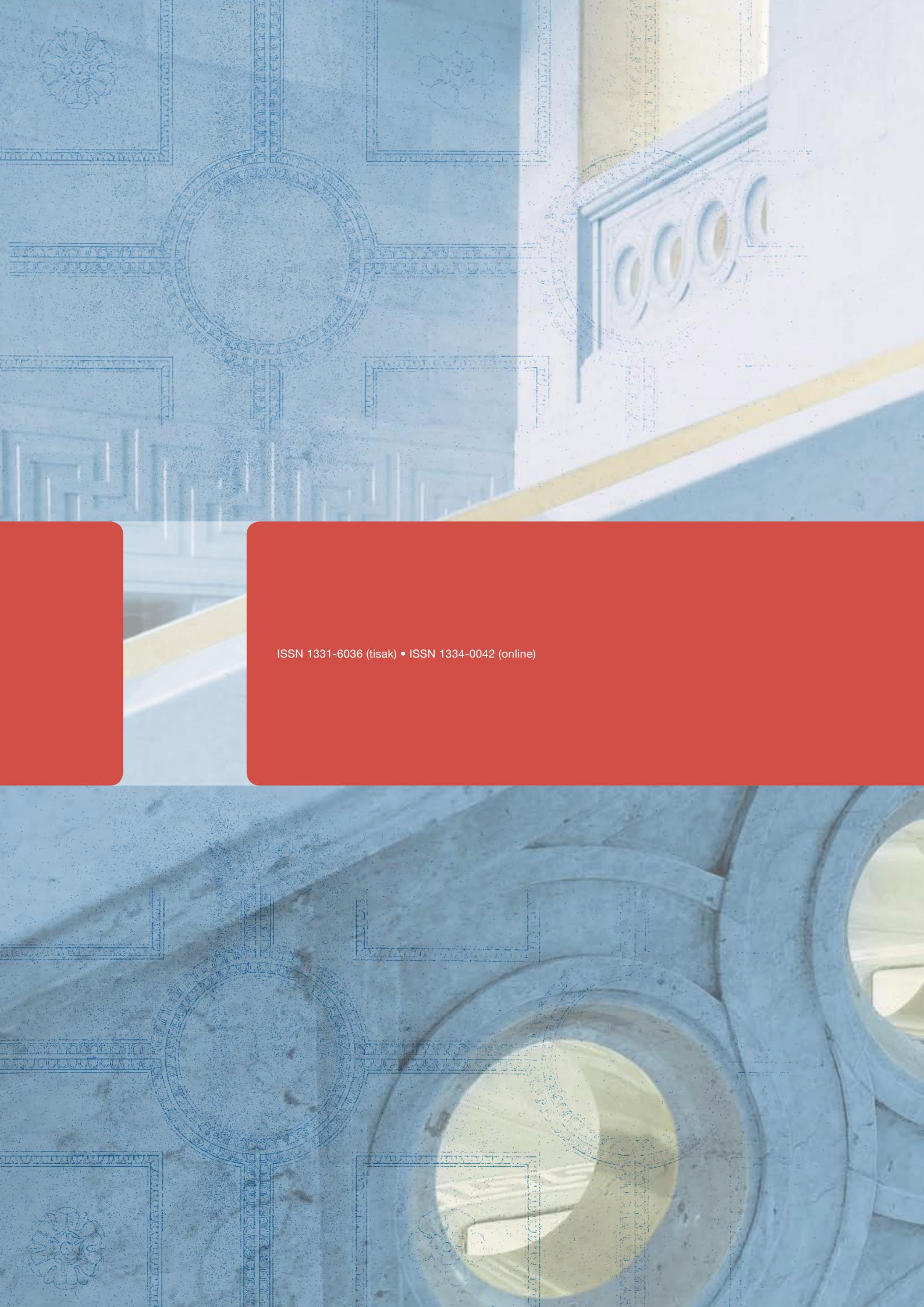
ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
DK	– Danska
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
IE	– Irska
IT	– Italija
NL	– Nizozemska
PT	– Portugal
SE	– Švedska

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
Ø	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

ISSN 1331-6036 (tisk) • ISSN 1334-0042 (online)